

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KAROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Váci-körút 19
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük azokat az előfizetőinket,
Kiknek előfizetése július elsején lejár, hogy azt minél előbb ujtassák meg,
nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

Országgyűlés nélkül

Budapest, június 26.

A kormány királyi kéziratával három és fél hónapra elnapoltatta az országgyűlést, hogy most már egészen az ország „átszervezésének” élhessen. Pedig hát a munkapárti képviselőház eddig sem igen zavarta a kormány czirkulusait, mert Tisza eddig is ott gázolta le a törvényt, ahol akarta és előreláthatólag így lesz ez a jövőben is.

Hogy tehát a munkapárti képviselőházat mégis az a csúfság érte, hogy Tisza három hónapig látni sem akarja, annak egészen más az oka és nem az, mintha a kormányt a munkapárt várható renitenciája gátolhatná meg a folytatólagos „nemzeti munkában”. A munkapárti képviselőház ülésezése ugyanis aféle politikai központot teremtett Budapesten, ahol az ellenzéki képviselők is csaknem teljes számmal megjelentek és jelenlétük — ha nem is voltak részt a Ház ülésein, — mégis bizonyos ellenőrzés jellegével bírt, ami Tiszának, úgy látszik, kellemetlen.

A tüzér a tóparton

Írta: Gyulai István

(Utánnoválás írás)

Csendes és harmonikus nyugalom terült a tó fölé, Vajda-Hunyad zezugos vára, ez a nagy kolosszus, szinte őrizte ezt a némaságot. A sima és moszatos vizen, egészen a hidhoz közel vékony esik húzódtott és barázdás végén karesu szandolin siklott sebesen. A sziget nagy fái nagy, kék árnyékkal takarták be a part vizét. Két hattyu resten lökött egyet magán, — különben senki, egy teremtett lélek, aludt a tó és aludt a környék.

A hőséges napon csak én ültem resten és unottan, bámultam oktalanul. Mögöttem Washington merev ércalakja ragyogott a napban, ketten voltunk csak, akik a tavat kémleltük, Washington merev ércalakja és alatta unottan én.

Olykor fájt, hogy messziről belebőmbölt a nyugalomba holmi állati ordítás és groteszk kíséreltül mögöttem egy harmonikás legény kódorgott és dalolta:

Aki a babáját
Igazán szereti,
Akármilyen jegeseső esik
Mégis felkeresi.

— A számár, — gondoltam — most dalol a jegesesőről, — de szinte felrezzentem, mint egy dördülés, úgy harsant fel messziről, nyilván ketreceze rácsa mögött a királytigris.

Vad és képeskönyvekbe illő fantáziák kóvályogtak a fejemben a királytigrisről, meg az oroszánokról ezután és elgondoltam, hogy mikor gyerek voltam, így hívtuk őket: a pusz-

Tiszát még ez is feszélyezte, mert ez a Budapesire koncentrált ellenzéki tábor jórészen idekötötte az ő figyelmét, holott Tiszának már nincsenek Budapesten céljai, hanem a vidéken, amelynek ellenséges hangulatát épp úgy és épp oly brutalitással szeretné letörni, mint annakidején a képviselőházban az alkotmányos ellenzéket. Ezért kellett tehát hazamennie a munkapárti képviselőháznak, hogy Tisza teljesen szabad kezet nyerhessen és minden mellétkintetét felretéve hajthassa majd végre erőszakos terveit a vidéken.

Hogy milyen lesz ez a vidéki hadjárat, annak tüneteit már most láthatjuk. Az egyes törvényhatóságoknál máris megkezdődött a kormány agitációja, hogy tüzzel-vassal bizalmat erősítsen ki annak a Tisza Istvánnak, akinek bejelentett szándéka az, hogy a törvényhatóságokat önkormányzatuktól megfoszta és őket a föld színéről eltörölje. Sőt még ez sem elég. A városoknak diszpolgárúkká kell választani Tiszát, a törvénytörőt, Lukács László büntársát. Tehát még külön is meg kell csókolniok azt a korbácsot, amely legelőször és a legkíméletlenebbül őrajtuk fog végigvágni. Tisza terve tehát az, hogy kezes bárányokká teszi a törvényhatóságokat, mielőtt megölné őket, hogy ilyképp azt jelenthesse Bécsnek: Ime, ők maguk kívánták a megsemmisülést, a halált.

lák réme, az állatok királya és más ilyen furcsa neveken.

— Ha most hirtelen végigfutna ott a hidon a királytigris, kitorve ketreceze rácsát és rohanna ide a ligetbe, beugranék egy csónakba s usgyl a víz közepére! Oda nem jönne utánam a vad. És egy bánatos gyönyörű szőke nő állna a parton, nem szeretem a szőkéket, de ők az előkelők, beemelném magamhoz és mig itt pokoli irtózatban rohannának a rémült emberek a halál elől, ott a fahid alatt, árnyas, magános helyen véresre csókolnám az ajkát. Sok esők és öletés helye e hid, csónakban a nők nem tudnak védekezni . . .

Itt abbamaradt e groteszk fantázia, kegyetlenül és kissé szégyenkezve elhessegettem. Ily furcsa hóbortok olykor naphosszat kísértelenek. Hősi tettek, grófok és hercegisasszonyok, csupa furcsa és mélyen elrejtett vágyakozás, badar és naiv, sok, szép, boldog álomjárás. Nem igazak, oslobák, de makacsok, igazak soha nem is lesznek, ám kell rájuk gondolni, száguldani velük, azután ugyanis otthagynom őket, a sok dicső képet, a nagyaszt és a hóbortokat.

Sápadt hercegisasszonyok és szőke grófnők ilyenkor mindig elmaradnak. És tovább ül az ember a tóparton, közben este lesz, vagy eső kerekedik és nem jön a királytigris, elmúlik az idő hősi tett nélkül, szépen, mindennaposan, szürkén és ostobán. Washington áll nyugodtan és mereven magas talapzatán és érzéketlenül bámul Amerika felé. Hogy bírja ki, így sehogysem élve ez a nagy darab érc és mégis emberi forma?

Három gyermek ingujjra vetkőzve bevezet a vizre ormóttan ladikon és a rövid evezőktől felfodrozódik a tó. Megrebbennek a rest hattyúk is és egy vascsónak, szalmakalapos hölgygyel a kormányánál, szintén elválik a

De vannak más tervei is Tiszának, amelyek még a vármegyék ellen intézett merényletnél is sötétebbek és gonoszabbak. Ez jelentkezik abban a gyalázatos paktálásban, amit Tisza a magyarság érdekeinek elárulásával a nemzetiségekkel, különösen pedig az oláhokkal és a horvátokkal folytat. Ebből a kétes erkölcsű paktálásból tisztán lehet következtetni a végcélra is, amely az, hogy Tisza a nemzetiségekkel akarja letörni a magyarságot, mely nem tud és nem akar az ő parancsára Bécs aláztatos szolgálja lenni.

Régi keletű és egynehányszor már jól bevált osztrák recept ez, amelyet legutoljára 1848-ban alkalmaztak Bécsből a nemzettel szemben. Akkor Jellasichok, Janku Ábrahámok és Axentye Szeverék voltak a magyarság rovására Bécs kegyeltjei, ma miért ne lehetnének a Tomasicok, a Cuvajok, a Mangra Vazulok és Vajda-Vojvoda Sándorok? És akkor, ha ez így van, akkor miért ne lehetne Tisza István Hódmezővásárhely diszpolgára, amikor Jellasichnak szobra van Zágrábban, Jankunak pedig művészi siremléke Erdélyben és amikor a nemzetgyilkosságok egyik legtipikusabb végrehajtója, Haynau is diszpolgára volt Budapestnek?

Sötét, igen sötét tervek lappanganak tehát annak a ténynek a háta mögött, hogy Tisza még a munkapárti kép-

parti padlótól. Megélenkül a tó valahogy, a parton megjelenik egy kis tömzsi tüzér és szipákolva szí egy vizsiniát.

Szőke és karesu, kissé elviharzott nő jön lassan az uton, fehérben van és a tartásában valami előkelőség.

— A hercegnő, vagy a grófkisasszony — gondolom mosolyogva és nézem, amint a tóparthoz kanyarodik. Egy legény ingujjban, hangosan száguld és kínálja ujsütetű pereceit, a kisasszony megállítja és vesz tőle kettőt.

— A hercegnőt — gondolom haragosan és furcsa fájdalommal.

Ám a tüzér — a tüzér nem várt hercegnőt — sietve hajítja el vizsiniáját és előkelően rágyújt egy cigarettára. Kihuzza magát és szinte ábrándosan a szőke nőhöz közeledik. Meg akarja szólítani, egészen bizonyos.

A nő beléharap a pereczbe, azután morszákat tör és a tóba hajítja. Ives nyakával egy hattyu tart a part felé, a kisasszony szórja a falatokat és mind sűrűbb rajban vonulnak fel az isteni madarak.

A tüzér egészen közel áll a szőke nőhöz. Elfogult, nagyot sóhaj, megtörli megizzadt homlokát és félénken szól valamit. Haraggal nézem a vakmerőt, de a kisasszony, látom, nem felel. A tüzér lankadtan elkerül a nőtől de állhatatos, lassu léptekkel a másik oldalán megáll.

Ujra szól, most már kissé többet beszél, belebátorodik és a kudarcz megszorítja a szavait. A szőkeség azonban megújja és — ugylátszik gyakorlott mozdulattal — keményen és megvetően hátat fordít és ott hagyja a tüzért a tóparton.

Szegény tüzér. Mennyi hirtelen felröppent színes vágy foszlott itt most a semmibe. A cigarettát haragosan a tóba dobja és elindul

viselőházat is haza küldte. Itt nemzetgyilkosság készül és Tisza nyilván arra akarja felhasználni ezt a három és fél hónapos szünetet, hogy e sirt a nemzet számára megáshassa. Csak azután vizsgáljon, nehogy ötlet temessék ebbe a frissen ázott politikai sirtódörbe legelősekrel...

Budapest, június 26.

Jankovich Ögvalán. Jankovich Béla kultuszminiszter Benedek Sándor államtitkár kíséretében szombaton Ögvalára megy, hogy részt vegyen a Konkoly-Teghe-féle alapítványból létesített asztrofizikai laboratórium fölavatásán. A kultuszminiszter Ögvaláról Pozsonyba megy az ottani tanintézmények meglátogatására.

A külügyi osztályfőnök Budapest. Gróf Wickenburg Márk v. b. t. t., a külügyminiszterium első osztályfőnöke, ma Bécsből Budapestre érkezett és a déli órákban a képviselőházban felkereste gróf Tisza István miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Gróf Wickenburg Márk még ma délután visszatartozott Bécsbe.

Az új belügyi államtitkár. Sok válogatás és visszautasítás után Sándor János belügyminiszter — munkapárti hírek szerint — végre megtalálta államtitkárját a főispáni karban. A belügyi államtitkár báró Perényi Zsigmond. Máramarosvármegye főispánja lesz, akinek kinevezése a hivatalos lap egyik legközelebbi számában már meg is fog jelenni. Perényi alkalmasint Gyomán fog felépni.

A nemzeti munkapártban ma este megerősítést nyert az a hír, hogy a belügyi államtitkári állásra báró Perényi főispán van kiszemelve.

Náray-Szabó államtitkár nyugalomban. Náray-Szabó Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkár, tekintettel egészségi állapotára, nyugalomba készül vonulni. Nyugalomzata-iránti kérvényét a kormány most intézi el.

Némethy államtitkár üdvözlése. Debrecenből jelentik: Debreczen város tanácsa mai üléséből üdvözölte Némethy Károly államtitkárát a Ferencz József-rend nagykeresztjével történt kiüntetése alkalmából.

másfelé, vissza se néz. Szegény tüzér. Csukva marad a kis hotelszoba, melyet oly szépen elfantáziáltál és a hattyus kisasszony itt hagy téged. Ugy kell neked tüzér, ugy kell neked, egyszer a versaillesi parkban borig áztam, az ernyőm tartottam egy kisasszony fölé és én is beszéltém neki, én is beszéltém, csak rám se nézett és hogy kiértem a parkból vele, kocsiba szállt, rám se nézett, csak ugy odavetette, hogy merci beaucoup és ott hagyott az esőben, — ugy kell neked, te tüzér...

Megelégedetten, valami diadalos érzéssel, dudolgatva felkerekedtem. Jól megnéztem a nőket a parton, besétáltam a fás utakra, azután visszaindultam a sziget felé. A tüzér még mindig az eszemben járt és a hattyus kisasszony és mosolyogtam. Most már zajos volt a tó környékére és a vadak bömbölése helyett a kioszk csinnadrattás muzsikáját hozta a víz felett a szél. Mikor a fahidra léptem, még eszembe jutott néhány hóbort, de megilletődve elfogott egy régi emlék. Persze, hogy nő volt és micsoda ölelés! Azóta hova került ő és hova én! Nekitámaszkodtam a karfának és erre az elmúlt viharra gondoltam. Hogy mulik az idő és hogyan szakadnak el egymástól az emberek. Hányan jöttek azóta utánam és hányszor gondolt szegény arra az első éjszakára?

A hid alól hirtelen egy csónak siklott ki. Az evezőt megfeszült karral — a tüzér huzta. A kormánynál egy nő ült. Piros ruhában és barna haja ziláltan csüngött a homlokára. Elnevettem magam és otthagytam őket. Jókedvűen gondoltam a szöke nőre, a hattyuetetőre és volt ebben az érzésben valami boszuálló, valami önelégülten megcsufoló. Én Versaillesban ugy álltam, mint egy bamba diák, holott a tüzérnek van igaza. Így kell ezt csinálni! Bravo tüzér!

Az aradi küzdelem

— Andrássy megjelent a harcztéren —

Óriási terror és kormánypresszió

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 26.

Aradon választanak és gróf Tisza Istvánt, az örület, az erőszak nagymesterét választják. Ennekfolytán egyéb előkelőségek között Aradra érkezett a helyőrség megerősítésére egy század huszárság és három vármegye csendőrsége, amelyet azért koncentráltak Aradra, hogy éjjel-nappal őrfáratokban czirkáljon az utcákon és hogy ezzel egyenesen kihívja a felizzatott polgárság jogos felháborodását.

Tiszák kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek Aradon, de mindez hasztalan. Tiszá sorsa meg van pecsételve, — meg fog bukni. Ma megjelent Aradon gróf Andrássy Gyula, aki fulmináns és gyilkos beszédet mondott a munkapárti rendszer és főként a munkapárti agentprovokátor: Herczeg Ferencz ellen. Andrássy nyíltan kifejezte, hogy Herczeg Ferencz hőrtönt érdemel azokért, amiket a koalíciós kormányról mondott.

Andrássy megjelenése a harcztéren óriási nyereség az aradi ellenzékre nézve. Tiszák többé nem hinhetnek konkolyt az aradi választó közé, hogy ime, Andrássy nem támogatja Széchenyit és az ellenzékét, mert Andrássy Gyula eljött és éppen a Tisza-rendszerrel megsemmisítő bírálatot mondott. De nemcsak Andrássy van ott, hanem hűséges fegyvertársa, Vázsonyi Vilmos is, a főváros büszkesége és a demokraták vezére, aki óriási agitációt fejt ki az aradi polgári társadalom körében. És végül ott van — akit talán legelőször kellett volna említenünk — gróf Károlyi Mihály is, aki megszászorozott erővel és ezer karral dolgozik a siker érdekében. Vele együtt gróf Apponyi Albert is, akinek talán sohasem voltak nagyobb szónoki sikerei, mint most Aradon, amikor igazán sikerült szavakba öntenie azokat a demokratikus eszményeket és érzelmeket, amelyeket az egész ország átalérez és amelyekért küzdünk.

Ily körülmények közt mit akar Aradon Tisza? Vasutasokat és postásokat akar áthelyezni csak azért, hogy annál biztosabban megbukhasson? Ha van ebben az emberben csak egy szikrányi emberséges érzés, akkor vissza kell lépnie. Mert ha nem lép vissza, szerencsétlenné tehet egy egész sereg embert, de képviselő Aradon még sem lesz. Ha Tisza Istvánnak ez a fontos, akkor csak előre! De figyelmeztetjük, a kegyetlen visszatörítés nem fog elmaradni.

Az aradi küzdelemről érkezett mai híreink itt következnek:

A délutáni népgyűlés

Aradon a választási harc óriási hullámokat vet. Az ellenzék híveinek tábora napról-napra gyarapszik és az a lelkes agitáció, amelyet az ellenzék vezetési és közkatónái fíradhataflannul folytatnak, a győzelem biztos reményével tölti el a függetlenségi választó polgárságot. Ma újabb lendület adott a küzdelemnek Andrássy Gyula gróf megjelenése, aki automobilon sietett Aradra, hogy a ma délutáni népgyűlés keretében válaszoljon Herczeg Ferencz rágalmaira.

Az ellenzéki képviselők közül most a következők buzgólkodnak Aradon Széchenyi megválasztása érdekében: Apponyi Albert gróf, Vázsonyi Vilmos, Bottlik István, Bernáth Béla, Szalay László, Hammersberg László, Kállay Ubul, Bosnyák Géza, Gedeon Aladár, Csermák Ernő, Szmrecsányi György, Eitner Zsigmond, Palagyan Móricz, Bartos János, Lovászy Márton, Narancsik Ferencz, Maczku Emil, Bikádu Antal, Zlinszku István, Mann-

dorf Géza báró, Ráth Endre, Csermák Ernő. A szociáldemokrata párt részéről Landler Jenő és Buchinger Manó vannak lent. Az ellenzéki pártok kültagjai közül Beniczky Ödön, Fábry Károly, Szentiványi Gábor, Hódy Gyula, Szatmári Mór, Halász Lajos volt orsz. képviselők és Tólos István agitálnak.

Széchenyi Aladár gróf ma délelőtt kint volt Tornyan Justh Gyulánál. Délutánra visszaérkezett a városba és részt vett a Szabadság-téri népgyűlésen. A gyűlés délután hat órakor vette kezdetét. Mintegy harmincezer főnyi tömeg szorongott a téren, amely lelkesen tüntetett a jelölt és az ellenzéki képviselők mellett.

(Széchenyi Aladár beszéde.)

Barabás Béla megnyitója után

Széchenyi Aladár gróf beszélt. Mindenekelőtt Justh Gyulának az aradiakhoz intézett üdvözléti tolmácsolta. Azután így folytatta: A történelmi osztályok, melyeknek érdemeit kisebbiteni nem kívánom, quengének bizonyultak az ősi alkotmány védelmében és a korrupció terjedésének a megakadályozásában. Meg vagyok róla győződve, hogy a társadalomnak azon rétegei, amelyek az általános választói jog révén be fognak kerülni az alkotmány sáncaiba, gerincesebbek lesznek, nagyobb ellenálló képességgel fognak bírni és azok a kerges tenyerű munkások, akiket a haza ellen-ségeinek mondanak, meg vagyok győződve, hogy a magyar alkotmánynak bátor védelmezői lesznek és meg fogják akadályozni azt a rothadási pro-czesszust, amely ma az ország minden intézményében, a társadalom minden rétegében felütötte a fejét. Ők a mi hűséges munkatársaink lesznek, mert össze fogják tudni egyvezetni a magyar nemzeti eszmét a mai kor modern követelményeivel.

Az az általános választói jog, amelyet meg akarunk csinálni, az a becsületes jogkiterjesztés, nemcsak a legnagyobb alkotmánybiztosíték lesz a sötét szellemű kényurak erőszakoskodásaival szemben, hanem a legnagyobb orvossága is a korrupciónak, amely az országot pusztítja. Végül kérte, hogy tartsanak ki közös erővel, közös akarattal a szabadságnak, a függetlenségnek, a demokratikus Magyarországunk zászlaja mellett.

A jelölt beszédét nagy lekesdéssel és tetszéssel fogadták. Utána Szmrecsányi György beszélt, aki megbélyegezte azokat az eszközöket, amelyekkel a munkapárt a választáson dolgozik. A munkapárti képviselők, ahelyett, hogy a sópanamáról és egyéb gázságaikról beszélnének, megrágmazzák a magyar nemzet vezéreit és ezt oly quáva módon teszik, hogy ne lehessen tőlük ezért elégtételt venni.

(Andrássy válasza Herczegnek.)

Most általános figyelem közepette gróf Andrássy Gyula lépett a szónoki emelvényre.

— Tisztelt polgártársak — mondotta. — Eredetileg nem volt szándékomban részt venni ebben a küzdelemben, de ez a szándékom megváltozott. (Lelkes éljenzés.) Idejöttem először azért is, mert ide hívott Herczeg Ferencz képviselő, mert kötelességem tette, hogy itten, kgyanazon a helyen, ahol vádat emelt a volt kormány ellen, felszólaljak ez ellen a vád ellen. Nem kívánok védekezni. Hiszen neveltséges volna, ha bizonyítani akarnám azt, hogy mi, akik a Wekerle-kormányban résztvettünk, nem loptunk, neveltséges volna, ha bizonyítani akarnám, hogy nem voltunk orgazdák. Nem is azért szólalok fel, hanem azért, hogy ország-óilág színe előtt itt megköveteljem tőle, nevezze meg azt, akire ő ezt a galád vádat ráfogta. (Élénk helyeslés.) Nevezze meg ő azt, nem azért, hogy az azután védekezhessék, hanem azért, hogy annak módja legyen az egyetlen szatiszfakciót, amely ilyen esetben kapható, megkapni, hogy Herczeg Ferenczet a börtönbe juttassa, hogy ott legyen módja gondolkodni azon, hogy jó szolgálatot tesz-e a magyar kultúrának, amelynek más téren ő munkása, ha becsületes embereket így támad, hogy legyen módja, ideje ott tettét megbánni. (Élénk helyeslés.) Különbben azért is jöttem ide, mert érzem, hogy nagyfontosságú lesz a jövő választás, nagy fontosságú és talán az egész hadjáratnak döntő csatája. Mert ha az ellenzék győzedelmeskedik szombaton, akkor meg van törve ez a rendszer, akkor egy fényes nagy győzelmet arattunk és ebből a kudarcból a kormányznak nem lesz menekülése. Valóban irtózatos nagy érdekek kívánják, hogy ezen rendszer minél hamarabb eltűnjék. Legelőször is be van bizonyítva, a bíróság mondta ki, hogy olyan eszközöket használtak a többség megszerzésére, amelyek erkölcsellenek. A bíróság állította őket pellengérra a magyar király nevében, kimondva, hogy nem büntethető az, aki Magyarország volt miniszterelnökéről azt mondta, hogy Európa legnagyobb panamistája. És ne mondják, hogy ezért Lukács László felelős eguedül, hogy ezért nem vádolhatjuk többé Tiszát. Biztosan tudom, hogy Tisza István tudott az egész úgüről, biztosan tudom, hogy már régen olyan-

Ernő, A
Landler Jenő és
Károly,
Mór,
István

5t kint volt
visszaérkezett
éri népgyűlé-
tte kezdetét,
szorongott a
és az ellen-
r beszéde.)

Mindenekelőtt
ett üdvözlét
A történelmi
íteni nem ki-
si alkotmány
ének a meg-
őződve, hogy
ek az általa-
erülni az al-
lesznek, na-
pírni és azok
a haza ellen-
ődvé, hogy a
ezői lesznek
hadási pro-
intézményé-
felütötte a
nk lesznek,
magyar nem-
telményével,
melyet meg-
gkiterjesztés,
osíték lesz a
ásaival szem-
is a korrup-
Végül kérte,
ős akarral
demokratikus

el és tetszés-
örgy beszélt,
et, amelyek-
k. A munká-
namáról és
galmazzák a
a módon te-
tített venni.

Herczegnek.
e gróf An-
yre. — Ere-
vni ebben
megváltozott.
ért is, mert
mert köte-
a helyen,
en, felszólal-
k védekezni.
ni akarnám
yban részi-
na, ha bizo-
gazdák. Nem
gy ország-
ble, nevezze
ogta, (Élénk
ért, hogy az
hogy annak
cziót, amely
Herczeg Fe-
gyen módja
tesze a
ren ő mun-
ámad, hogy
nni. (Élénk
e, mert érez-
ő választás,
hadjáratnak
gyzedelmese-
ez a rend-
arattunk és
nem lesz
rdekek ki-
arább eltün-
a bíróság
sználtak a
estelenek. A
gyagar király
nető az, aki
zt mondta,
ja, És ne
elelős egye-
Tiszát. Biz-
t az egész
gen olyan.

akiben ő megbízik, felvilágosította, hogy Dész vád-
jai igazak. És ő ennek dacára kitartott Lukács
mellett, meglett minden elképzelhetőt azért, hogy
Lukács kormányon maradjon, szolidaritással tette
magát Lukács védekezési módjával. (Ugy van!)

A második főbűne ennek a kormánynak és
Tiszának, hogy amit *ilyen erkölcstelen módon*
szerezett, visszaélt azzal a hatalommal és olyan
merényleteket követelt el az alkotmány ellen,
amelyek páratlanok. Megszegte a házszabályokat, ki-
dobta a képviselőket, kidobhatta lömegesen azokat
is, akik semmi rendellenességet nem követtek el.
Például — nem mintha különönség tartanám, de
mégis jellemző — hogy *kidobott engem is*, aki
soha sehol kötelező nem voltam, aki soha a parla-
menti illem szabályait megszegni nem szoktam,
aki akkor is siri csendben voltam és mást nem
tettem, minthogy azt a helyet, ahol állni nekem
jogom volt, nem hagytam el olyan ember felszó-
lítására, akinek ott lenni joga nem volt. És tetézte
ezen bűneit azzal a legutóbbi történet eseményével,
hogy *részabandított a képviselőkre katonatiszteket,*
éles fejszevel. Ismerik ezt a Gerő-eselet. Azzal vé-
dekeztek Tiszta, hogy a parlament nincs a katonaság
alá állítva. Mai nyílt levelében is azt írja, hogy
fentartotta a parlament szuverenitását. Hát akkor
hogyan van az, hogy ezt a Gerőt *senki felelősségre*
nem vonta a többség részéről, hogy a mentelmi
bizottság nem talált mentelmi jogsérelmet ab-
ban, hogy a házelnök, akkor Tisza István, nem
utasította rendre, nem látványosította el arról a helyről.
Amikor ezt nem tette, akkor elismeri, hogy *ő felelős*
azért, ami történt, felelősséget vállal ezen vag-
dalódzásért. Ő maga volt tehát az, aki kijelentést
és tényei által beigazolta, hogy azt tartja, hogy sza-
bad magyar képviselőt azért, mert hazafias vélemé-
nyének kifejezést ad, szabad a magyar parlament-
ben egy katonának összevagdolni. (Élénk felkiál-
tások: Gyalázat!)

Harmadik nagy bűne ennek a kormánynak és
Tiszának az, hogy ilyen előzmények után szerzett
többséggel *azt a rossz reakciós választói törvényt*
meghozta. Engem azzal szoktak vádolni, hogy tul-
ságosan konzervatív vagyok. Igenis, én nem akarok
szakítani egy ugrással a múlttal, azt tartom, hogy
a fejlődésnek a múlt alapjain kell haladnia. De én
ezt a maradiságot, ezt a reakciót bűnnek tartom.
Bűnnek tartom azon konzervatív érdekek ellen is,
amelyeket én is képviselek. Bűnnek tartom először
is azért, mert *minden politikai párt, minden ma-
gyar politikai vezér jóformán a becsületét kötötte*
ahhoz, hogy ki fogja elégteleni az ipari munkásság
igényeit. Ez megígértetett százszor és százszor és
ezt nem tették meg. Ez pedig véték, ez bűn, ez
óriási hiba, amely megboszulja magát és már ezen
egy oknál fogva is megérdemli Tisza azt, hogy
szombaton megbukjék. (Élénk tetszés.)

Elsőrangú hazafias kötelességet teljesítenek
akkor, ha összeállnak mindnyájan és Széchenyi
Aladár barátomra szavaznak. Nehéz megtámadta-
tásoknak lesznek kitéve, üldöztetéseknek, *de ne fél-
jenek ettől, mert ha győznek, akkor nem lesz nekik*
nódiukban önöket üldözni, ha győznek szombaton,
akkor élesen meg van sebezve ez a rendszer. De ha
mégis sebeket ejtenének önökön, arra majd talál-
unk mi irt. (Lelkes taps.) Legyenek meggyőződve,
kötelességünknek fogjuk tartani, akár az ellenzék-
en, akár a kormányparton, minden lehető-
sággal, hogy azokat, akik mást nem tettek, csak
lelküismeretükre hallgattak, mást nem tettek, csak
meggyőződésük szerint jártak el, hogy azokat
megvédjük. Ezért kérem Önöket mindnyájukat,
hogy tartssanak ki és szavazzanak Széchenyi Ala-
dárra.

Andrássy Gyula beszédét hosszan tartó lelkes
éljenzéssel és tapsal fogadták. Utána Apponyi
Albert gróf beszélt.

(Apponyi a vasutasokért.)

Gróf Apponyi Albert, az egyesült ellenzék ne-
vében köszönetet szavazott gróf Andrássy Gyulá-
nak óriási lelkesedés mellett, aki eljött a harcba,
hogy támogassa a szent ügyet. Óriási erőt kölcsö-
nöz — mondotta — gróf Andrássy Gyula megjele-
nése, aki egymagában hadsereget képvisel, bizony-
ságot léve arról, hogy ennek a küzdelemnek jelen-
tősége messze túlmegy a pártok mérközésén, mint-
hogy ez a törvényességnek mérközése a törvény-
telenséggel, a szabadság mérközése a lípóival
szemben, a közéleti tisztaságnak mérközése a kor-
rupcióval, az alkotmányosság mérközése a párt-
abszolutizmussal, a haza jövőjének mérközése a
haza megsemmisítőivel.

Mint a volt koalíciós kormány tagja, *szintén*
követeli, hogy Herczeg Ferencz nyíltan mondja
meg, hogy mire értette alattomos vádjait, hogy mód-
jában legyen annak, akire értette, vádat emelni.
(Zajos tetszés és éljenzés.)

Végül a *vasutasokra gyakorolt presszióra* tért
ki, akik a legrettenetesebben szenvednek az üldö-
zéstől. Tudomásukra hozta, hogy az összes ellen-
zéki képviselők, akik Aradon vannak, az állam-
vasutak igazgatóságához táviratot intéztek, amely-
ben megemlíti az Aradon történeteket, kijelentve,
hogy ami Aradon történik, az a pragmatikába üt-
közök, amely kimondja, hogy a vasutasok politikai,

lelküismereti szabadságát sérteni *nem szabad és, ha*
tovább folyik, akkor az államvasutak vezetőségét
fojadják a törvény előtt felelősségre vonni. (Viharos
tetszés és taps.)

Landler Jenő, a szociáldemokrata párt szó-
noka jelentette be ezután tomboló tüntetés közben,
hogy *a szociáldemokrata párti munkások általá-
nos sztrájkba lépnek a választás tartama alatt.* A
rendőrszt többször félbeszakította beszéde közben,
de Landler mindig tovább folytatta és *proklamálta*
is az általános sztrájkot. Perczekig tartó lelkes tü-
ntetés követte a bejelentést és csak hosszú idő múlva
juthatott szöhoz

(Vázsonyi Vilmos.)

Vázsonyi Vilmos, aki lelkes tüntetésektől ki-
sérve a következő beszédet mondotta: Tisztelt Ba-
rátaim! Ugy hallom, hogy azt a panaszt emelik az
egyesült ellenzék szónokai ellen, hogy nagyon go-
rombák voltak a munkapárttal szemben. (Derültsé-
g.) Udváriasságot, finomságot és izlést követelnek
azoktól, akiket a képviselőházból erőhatalommal
dobáltak ki, udvariasságot s finomságot követelnek,
azoktól, akikre ráeresztették a katonailag fegyel-
mezett és csak a katonai szabályoknak felelős parla-
menti öröket, — akiket a szabályzatukban helye-
sen palotáöröknek neveznek, mert nem parlamen-
tet, hanem palotát védelmeznek. (Zajos derültség.)
Ők nagyon finomak: ők nagyon udvariasak. (Nagy
derültség.) *Paulik finom ember volt.* (Nagy derültsé-
g.) Gerő egy rendkívül udvarias ember, (Viharos
derültség.) aki kardját a legfinomabb udvariassá-
gal forgatta a levegőben, s izléssel és finomán vá-
gott le egy magyar népképviselőre. (Felkiáltások:
Diszkrétség! Ide jöjjenek! Ide jöjjen az a Gerő!)
Hogyha ebben a küzdelemben elhangzott a mi ré-
szünkről néha egy goromba szó, de az ő részünkről
elhangzott a goromba cselekedetek egész sora.
(Ugy van!) Lehet, hogy velük szemben nem va-
gyunk elég udvariasak, de hivalkodnak, gonyolód-
nak és henczegnek, hogy mi mindent megcsináltak
ők. Szétrombolták az alkotmányt, romboltak, dula-
kogtak, erőszakoskodtak és ebben az országban
még mindig törvényes rend van és még mindig a
törvényes nem marad meg az ellenállás. (Felkiál-
tások: Gyalázat!)

Ebben a nagy gonyolódásban sok gonosz
provokáció van. Ez a gonyolódás panasz jelent,
mert *szereznék, ha mi az ellenállásban erőszakos-
ságra ragadtatnók magunkat.* De mi nekünk az el-
lenállásban az, akire annyiszor hivatkoznak ok és
jog nélkül, akinek emlékét meggyalázták. Az ő
politikája a mi politikánk az ellenállásban. Ne-
künk az ellenállásban az a mesterünk, a kinek
nem voltak rendjelei, az a mesterünk, a kinek nem
voltak czimei, az a mesterünk, aki nem volt új
gróf, *pakfong gróf* (Zajos derültség.), az a meste-
rünk, a kinek nem voltak üzletei, nem voltak ud-
varonczaik, hanem mint férfi állott férfival szem-
ben akkor is, a mikor királvával beszélt. *Nekünk*
Deák Ferencz a mesterünk az ellenállásban, aki-
nek emlékét azok gyalázzák meg, a kik azt hirtel-
ik, hogy ebben az országban nem lehet másként
67-es politikát csinálni, *csak a császártól kikoldult*
szuronyokkal és bankároktól kiszarolt pénzzel,
azéllal és arannyal. Az ő emlékét azok gyaláz-
ták meg, akikről elmondhatjuk, hogy az ő mene-
lükben *elől megu a bankár és utána a zandár.*
(Nagy tetszés. Derültség.) Mi pedig az általuk meg-
gyalázott mester nyomdokain haladunk és a ma-
gyar nép jellemének legjobban felelünk meg ak-
kor, ha a törvényt a törvényteleniséggel szemben
is tiszteljük, ha békességes eszközökkel harcolunk
azok ellen is, a kiknek kéj volna, ha vérben fü-
ródhessenek, *mert ők bolandok, hisztérikusok*, mert
mint annak a történelmi asszonynak, — az ő lel-
küknek gyönyörűséget okozna, ha szépségüket ug-
y erősíthetnék, hogy mindennap megfürödjenek az
ártatlanok vérében.

A Deák-féle csendes és törvényes ellenállás
végre is elvezetett a győzelemhez. Igaz, hogy az
akkori Tisza Istvánokban, a Bachokban, és az
osztrák politika gyűv vezetőiben nem lakozott
az a szellem, hogy gyonyvulták volna a békés ellen-
állást. Ők tudták, hogy van *egy földalatti hata-
lom* Magyarországon, amelyen nem lehet erőt ven-
ni, hogy vannak földalatti erők ma, melyeket nem
érez meg a balga, a hivalkodó, a kevély, mert hi-
szen csak nemrég találták ki a földrengés terén
azt a szerszámot, a melyet seismografnak neve-
znek, amely távolról is megérezzi a földrengést, mert
ők csak akkor látnak, ha már a föld megnyílt,
ha a hegyek völgyvé lapulnak, ha a völgyek
hegyvé emelkednek, a mikor a föld megnyílik és
villámzó lángok csapnak ki és maguk alá temetik
akik kevélyek és büszkék, henczegnek és helven-
kednek. (Élénk tetszés. Taps.)

Königgraezhez vezetett ez a rendszer, amely-
vet berendezett a hatalom minden eszközével,
csak a magyar nép lelke nem volt az övé, csak
a törvény ereje nem volt az övé. Vajjon nem-e
érkezett el Magyarország másodsor is Königgraez-
hez? Az a Königgraez, amely Európaszerte izo-
lálta a monarchiát, amely gyűlölté tette Európa
előtt a monarchiát, amely elérte azt, hogy a

monarchia képtelen külföldön hadat viselni, mert
befelé visel óriási módon hadat a maga népe ellen.
(Zajos helyeslés.) Ez a Königgraez felér azzal a
másikkal, a deklarált nagy vereséggel. (Zajos
tetszés.) Maró gunnyval reflektál Tisza István azon
kijelentésére, hogy „ő a forradalmár”. Tanult Ti-
sza a forradalomból, de *ő csak a quillkosság kul-
tuszt, a vér kultuszt tanulta megismerni.* (Élénk
tetszés.) Odajutottunk, hogy ma már az osztrák
parlament alkotmányossága után kell sóváro-
gunk. Nagy veszedelem relik ebben a politikában.
Végül a vasutasokhoz szólott és kitarásra buzdí-
totta őket.

Perczekig tartó zajos ünneplésben részesítette
a tömeg Vázsonyit, mire hékésen szétoszlottak.

Az esti népgyűlések

Este 10 órakor nyolcz helyen tartották gyű-
lést, mindegyiken ezernyi tömege a lelkes választó-
polgároknak vett részt. Az I. gyűlésen szónokok
voltak: Apponyi Albert, Ráth Endre és Szencsánui
György. A II. gyűlésen: Apponyi Albert, Szalay
László, Bosnyák Géza és Beniczky Ödön. A III.
gyűlésen: Vázsonyi Vilmos, Kovácsy Kálmán, Bot-
lik István, Szentiványi Gábor. IV.: Bernáth István,
Zilinszky István, Maczku Emil és Gedeon Aladár.
V.: Eitner Zsigmond, Bikádi Antal és Szalmáry Mór.
VI.: Vázsonyi Vilmos, Narancsik József, Hammers-
berg László és Bartos János. VII.: Paluquay Móricz,
Eitner Zsigmond és Bottlik István. VIII.: Kállay
Ubul, Sipos Orbán és dr. Landler Jenő. Este tünte-
lés volt, amelyben mintegy 25.000 ember vett részt.

Munkapárti korteskedés

A munkapárton megfeszített erővel dolgoznak
és ma ismét tizenöt munkapárti képviselő érkezett
Aradra. Ezzel negyvenre szaporodott a munkapárti
kortesképviselők száma. Ma érkeztek Aradra Voi-
nics Sándor, báró Dániel Gábor, Darvay Fülöp,
Scitovszky Béla, János Vilmos, Morvay Zsigmond,
Farkas Pál, Falcione Árpád, Farkas Zoltán, Szabó
János, Vermes Zoltán, Lónay Géza, Kállay Tamás,
Evetovics János, Szojka Kálmán, Blánár Béla, He-
gedüs Lóránd, Pál Alfréd és mások.

A vesztegetések a munkapárt részéről óriási
arányokat öltenek. *72 esetben jegyzőkönyvet vet-
tek fel, 300—1000 koronával történt szavaztvásár-
lásokról. Gáj községben a románokat bezárták, s*
*az oláh pappal együtt isznak reggeltől estig. A fa-
lut csendőrkordon veszi körül, ellenzékinek a vá-
lasztás utániq nincs megengedve odamenni.* Az al-
ispánhoz fordultak, aki azonban nem tett semmit.
A kerületben iszonyatos az elkeseredés a munka-
párti erőszakoskodása, a hivatali presszió és a vesz-
tegetések miatt.

Ma este a munkapárt két helyen tartott válasz-
tói gyűlést és bankettet. Az egyiket iparosok tar-
tották, akiknek gyűlésén Hegedüs Loránt és Her-
czeg Ferencz mondtak beszédeket. A másik gyű-
lést a harmadik kerületi polgárság egy töredéke
rendezte a Fehér kereszt-szállodában. A gyűlés
után tartott vacsorán tizenhat munkapárti képví-
selő is résztvett. Szabó Zoltán üdvözölte a buda-
pesti vendégeket. Utána Telegdy József munka-
párti képviselő, az országos nemzeti munkapárt
ügyvezető elnöke szólalt fel. Beszédét azzal fejezte
be, hogy Tisza István Aradon már évekkkel ezelőtt
egy beszédével bebizonyította, hogy vallás és nem-
zetiségi különbség nélkül kívánja az ország népé-
nek boldogulását. *Gróf Tisza István eguedül hiva-
tott arra, hogy a békét Magyarországon állandóvá*
tegye. A társaság a késő esti órákig maradt együtt.
Hisz ez természetes, amikor az étel és ital ingyen
volt.

Vázsonyi Vilmos szerepe

Vázsonyi Vilmos, a fővárosi polgárság lel-
kes vezére, tegnap este Aradra érkezett, hogy
gróf Széchenyi Aladár jelöltségét támogassa,
Vázsonyi Vilmos Aradra jövetelének külső je-
lei már mutatkoznak. Az ő eddigi személyes
agitációjának az eredménye, hogy Arad ke-
reskedő és iparos világa, amely eddig Tisza
leghűségesebb gárdája volt, tegnap éjszaka
megtartott értekezletén elhatározta, hogy Ti-
szának az adótörvény alkalmával tanusított
merkantilleles viselkedése miatt voksukat az
ellenzék jelöltjére, gróf Széchenyi Aladár-
adják. Egyáltalában, amint maguk a munka-
párti kortesek is boszus hangossággal hangoz-
tatják, *Vázsonyinak Aradon való megjelenése*

máris eldöntötte a választás sorsát, sőt már arról is beszélnek, hogy Tiszának vissza kell lépnie ugyanolyan magyarázat kíséretében, mint Vadász Lipót államtitkárnak. Erre Arad legelőkelőbb polgáraiból álló küldöttség fel fogja Tiszát kérni. A Tiszához felutazó küldöttség legerősebb érve lesz, hogy a mostani választási harc, ha még egy pár napig ilyen szenvedélyvel folyik Aradon, a társadalmi állapotokat évtizedekre elmérgesíti. És ebben a harcban már most kell Tiszának engednie, mert az előjelek után ítélve, a választási hadjáratot biztosan el fogja ugyanis Aradon veszíteni. Ugyancsak Vázsonyi hatását látják a szociálisták állásfoglalásában is, akik tegnap esti gyűlésükön elhatározták, hogy bojkottálják azokat a kereskedőket, akik Tiszára szavaznak.

Hova szavaznak a románok

Az aradi román szavazókról a kormánypárti lapok tendenciózus híreket közölnek. Holott tény az, hogy az aradi románság semmi esetre sem fog Tiszára szavazni. Erre nézve gróf Károlyi Mihály, az egyesült függetlenségi párt ügyvezető elnöke, aki Goldis Lászlóval, az aradi románság egyik vezetőjével ez ügyben hosszabb beszélgetést folytatott, — ma a következő nyilatkozatot tette:

— Látogatásomat Goldis Lászlónál a munkapárti lapok tendenciózusan elferdítették. A valóságnak megfelelően mindössze annyi történt, hogy Goldis László kijelentette előttem, hogy a románok semmi esetre sem támogathatják gróf Tisza Istvánt és ennél fogva minden erejével oda fog hatni, hogy a választók teljes passzivitásban maradjanak.

Harc a vasutasok körül

Aradon a munkapárt részéről a legkegyetlenebb terrornak vannak kitéve a vasutasok, akik a kerületben nem kevesebb, mint kilencszáz szavazatot képviselnek. Ezek csaknem mind ellenzékiek, akik közül az elmúlt választáson közel hatszáz ember szavazott le a függetlenségi párt jelöltjére Barabás Bélára. Csupa kisemberek, kalauzok, mozdonyvezetők és más állítettek, akiknek egészen mindegy, akár Piskitelepen vonják le a fizetésükből az adósságot, vagy Aradon és akik szivből gyűlölik Tiszát Istvánt, aki mindenben előljárt abban, hogy a vasutasság szociális törekvéseit letörje.

Eznek a vasutasságnak a presszionálására és üres ígérekkel való elkábítására küldte le a kormány Aradra a vastas egyesületek vezetőit, Birki Mihályt, a Vonatkísérők elnökét, Sándor Márkust, a Vonatkísérők Segélyegyletének elnökét, majd a „Vasutas Szövetség” újonnan megválasztott elnökét Tolnay Kornélt. Az ő személye az összes vasutas-tervezők közt a legszámottevőbb, mert ő a legnagyobb vasutasgyűlés vezetője.

Ezt megelőzőleg Pfeiffer Gyula aradi üzletvezető a legmerészebb kísérleteket tette a vasutasok megnyerésére és miután a szép szó nem használt, közülük többeket áthelyezéssel fenyegetett meg. De a fenyegetés nem használt, a lelkes vasutas tömeg nem tört meg. Erre hívták le első sorban Tolnay Kornélt, akinek tiszteletére Pfeiffer tüstént lakomát rendeztetett.

Ugyanez a Pfeiffer, akít gróf Apponyi Albert felkeresett és a szentesített törvényre való hivatkozással felkért arra, hogy a vasutasokat tovább ne vegzálja és presszionálja. Apponyi felhívta Pfeiffer figyelmét arra is, hogy a koalíciós miniszterek nem tűrték azt, hogy a választásokon a hivatalfőnökök presszionálják tisztviselőiket.

Pfeiffer — ami jellemző a kormánypátra — nem csinált titkot a dologból és tegnap a Tolnay Kornél tiszteletére rendezett banketten válaszolt Apponyi kijelentéseire. Elmondotta, hogy őt, amikor miskolci helyettes üzletvezető volt, a koalíciós kormány főispánja, Kubik Béla presszionálta a hivatalos jelölt érdekében.

Nos hát Pfeiffer itt tudva valótlan állított. Mert Kubik Béla a koalíciós választások alatt nem presszionálhatta őt, mert Kubik csak az 1906-os választások után lett Borsodmegye főispánja. De különben sem volt szükség a presszióra, mert hiszen Miskolc városában a koalíció alatt mindkét kerület egyhangulag választott. Az első kerületben

egy hangulag lett meg Leitner Adolf, a másodikban pedig Bizony Ákos. Mi szükség volt tehát a presszióra? Ha tehát Pfeiffer korteskedni akar, — ami állami tisztviselőnek különben sem szabad, — akkor legalább mondjon igazat és ne vegyen példát Herczeg Ferencztől, aki egész írói nimbuszát lerontotta aradi kortesbeszédével.

Különbö az aradi vasutasok presszionálása a Budapesten maradt ellenzéki politikusok körében is nagy port vert fel. Kossuth Ferencz, volt kereskedelemügyi miniszter és a vasutas pragmatika megalkotója, a mai napon érintkezésbe lépett Marx Jánossal, az államvasutak elnökgazgatójával, felhívta figyelmét az aradi állapotokra, amik most a képviselőválasztás küszöbén, napirenden vannak és sürgősen követelte a bünösök megbüntetését és a visszaélések megszüntetését. Hozzátette azt is, hogy a szövetség ellenzéknek lesz rá gondja és módja, hogy a szolgálati pragmatikának illetően tűrhetetlen sérelmeit megtorolja. Marx János erre a levélre azonnal válaszolt, de udvariasan kitért az orvoslás módjainak körülírására elől.

Ki az antiszemita?

Simon Elemér munkapárti képviselő ismeretes „leleplezését” Gaál Gaszton volt országgyűlési képviselő a következő nyilatkozattal kíséri:

Egy hangulatos közlemény jelent meg az „Aradi Közlöny” június 4-iki számában. Eszerint Simon képviselő ur a munkapárti lakomán pohárfeleköszöntőt mondott, amelyen megismertette az aradiakkal Balatonföldvár fürdő alapításának történetét s leleplezte ennek kapcsán Széchenyi Aladár gróf „antiszemitizmusát”. Mint balatonmenti birtokos és a viszonyokkal ismerős, tartozom egy kis helyreigazítással.

Azt csak úgy per tangem említem, hogy akik a somogyi függetlenségi párt kiküldöttjeként Aradon megjelentek, a négy kiküldött közül kettő, Bók Z. Lajos dr. és Holló László dr. zsidó, ami bizonyára eklatáns bizonyítotték Széchenyi Aladár gróf „antiszemitizmusát”. Somogyból, a gróf hazájából Aradra kellett eljönniök, hogy az „Aradi Közlöny”-ből s Simon Elemér munkapárti képviselő úrtól tanulják megismerni Széchenyi gróf titkos antiszemita érzelmeit.

Ami már most a Balatonföldvárról „elmondott” (?) történetet illeti, hát az tény, valóságos, igaz megtörtént tény. Csupán a személynél van némi kis jelentéktelen tévedés. Az, aki Balatonföldváron olyan „liberális” szellemben működött, nem Széchenyi Aladár gróf volt, akinek Földvárhoz semmi köze sincs, hanem a fürdőtelep tulajdonosa: Széchenyi Viktor gróf, jelenleg Székesfehérvár szab. kir. város és Fejérmegye főispánja, a „liberális” Tisza István gróf egyik bizalmasa s egyben kollégája annak a Kubinai Géza munkapárti főispán urnak, akinek a „pájeszesek” jeles szállóigéjét köszönhetjük.

Ezek a száraz tévelek. Ez az igazság. „Más” fegyverekkel mi nem kívánunk küzdeni. Arad. 1913. június 24. Tisztelettel Gaál Gaszton, a somogyi függetlenségi párt alelnöke.

Budapest, június 26.

Heltai Ferencz díszpolgár. Udvarhelymegye oklándi járásának községei ma népes küldöttséggel keresték fel dr. Heltai Ferencz főpolgármestert. A küldöttség — melyet Ugron János főispán és Sebesi János alispán vezetett — elhozta a főpolgármesternek a járás negyvenkét községének díszdolgári oklevelét. A községek küldöttjei nevében Sebesi János alispán üdvözölte a főpolgármestert. Heltai Ferencz az elismerést hálás szívekkel fogadta és megígérte a küldöttségnek, hogy a jövőben is szívesen gondozza a kerület érdekeit.

Segély a tartalékosoknak. Azokat a tartalékosokat, akik még most is tényleges szolgálatot teljesítenek a 15. és 16-ik hadtestek csapataiban, a hadügyminiszterium rendkívüli segélyben fogja részesíteni. A segély zászlóaljanként két-háromezer korona lesz és az ezredparancsnokok felszólították a századokat, hogy terjesszék elő azon tartalékosok névsorát, akik segélyre szorulnak. A segítségre megszavazott összegből körülbelül 80 korona fog jutni egy-egy tartalékosra.

A szentesített vízjog. A folyó évi június 26-án megjelent az „Országos Törvénytar” (Corpus Juris) 8-ik száma a következő tartalommal:

1913. XVIII. t.-czikk. A vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t.-cz. kiegészítéséről és módosításáról.

Tisza paktál

— Vakáció előtt —

Fiume a kormány ellen

— Sajat tudósítónktól. —

Budapest, június 26.

A politikai világ érdeklődését ma már egészen az aradi választás foglalja le. A mai napon a munkapárt is elpihent és őszig szünetel a nemzeti munka a Házban és helyette csak a rendcsinálással fog foglalkozni gróf Tisza István, a bihari Megváltó!

A rendcsinálást illetőleg ma Fiume városának tanácsában alapos bírálatot kapott Tisza a határrendőrség ügyében Vio Antaltól, a ki egyébiránt teljes melegegedésre kijelentette, hogy a mozgalom éle csupán a kormány felé fordul, a magyarságot támadni nem akarják.

Lázás igyekezettel akarja a békét Tisza a horvátokkal megcsinálni és ugyancsak dolgozik, hogy a románok hajlandóságát maga felé fordítsa. Nyilván legközelebbi bécsi útjára már ezeket a megegyezéseket akarja magával vinni, hogy az összevászart bizalmi szavazatokkal együtt így igazolja a királynál, milyen kitünő ember ő és micsoda nemzetrontó had az ellenzék. Ezt a rögeszméjét akarja mindenáron igazolni a kegyelmes szolgabíró, hogy azután annál hathatósabban féktelenkedhessen majd az országban.

A mai hireink itt következnek:

Tisza bécsi útja

Az aradi választás után gróf Tisza István miniszterelnök ismét Bécsbe szándékozik, hogy audienciára jelentkezze a királynál. Tisza bécsi útja a létszámemeléssel van kapcsolatban, de a miniszterelnök jelentést fog tenni őfelségének a horvátokkal és románokkal folytatott tanácskozásokról. A bécsi útjában Tisza István ma az ülés után magához kérte báró Burián Istvánt, a király személye körüli minisztert, akivel hosszasan tárgyalt az audiencia anyagáról és idejéről. Báró Burián még valószínűleg ma este Bécsbe utazik és holnap talán már nyilvánosságra kerül, mikor járul Tisza a felség elé.

A horvát válság

Tomasics és gróf Pejacsevich volt horvát bábok, akik tegnap délután Tiszánál voltak, ma a képviselőház ülése előtt félóra hosszat tanácskoztak ugyancsak a miniszterelnökkel. Tomasics e beszélgetésekről így nyilatkozott:

— Én a miniszterelnökkel a horvát kérdésekről beszéltem, ő excellenziája behatóan érdeklődött a horvátországi viszonyokról. Ma gróf Pejacsevich ural megállapodtam abban, hogy holnapra Budapestre hívjuk a horvát kormánypárti képviselőket és értekezletet tartunk Pejacsevich elnöklése alatt. Az értekezleten megbeszéljük a horvát helyzet szanálására és az alkotmány visszaállítására tendő lépéseket.

Tisza minden számottevő politikust megbeszélésre fog hívni magához: eddig báró Rauch Pál volt báb és Unkelhausser jelenlegi bábhegyes kaptak meghívást.

A döntés a horvát ügyekben mindazonáltal még messze van. Tisza mielőtt határoz, hajlandó minden unionistát meghallgatni. A miniszterelnök a tárgyalások eredményéről jelentést tesz a királynak is, a végleges kibontakozás azonban csak őszre várható.

Pejacsevich és Tomasich tárgyalásai Tiszával eredménytelenül jártak és a megállapodásokat a horvát haladó párt egyeteme elé fogják terjeszteni. Az unionista pártnak kedvező kilátásai vannak a kibontakozás körül, amely alighanem rövidesen létre is jön.

Tisza és a románok

A nemzeti szupremácia megkötvagosodott apostola, gróf Tisza István miniszterelnök épp közvetlen az aradi választás előtt, ahol a munkapárt a

román módok megnyeréséért tudvalevőleg minden követ megmozgat s minden eszközt megpróbál, megkötötte paktumát a románokkal. Tiszának a mérsékelt románokkal folytatott béketárgyalásai, melyekről már napok óta suttogtak, mint egy esti lap értesül, tegnap jutott dülőre s a megegyezés tegnap már végleg létre is jött.

A paktumot egyelőre nem publikálták ugyan, sőt munkapárti körökben erősen titkolják, de már az aradi választás eseményei is igazolni fogják. Az aradi románok ugyanis kilépve a hirdetett passzivitásukból, szavazataikat nagy számban fogják gróf Tisza Istvánra adni. A megegyezés előjelei már a főrendiház tegnapi ülésén mutatkoztak. Gróf Tisza István ugyanis a lelkészek kongruájának megállapításánál a nemzetiségiekkel szemben felülnően engedékeny volt.

Az illetékes román körök egyelőre szintén titkolóznak a paktum ügyében. Manara Vazul vikárius, országgyűlési képviselő, a mérsékelt románok egyik vezére, a következőket mondta:

— Tegnap érkeztem meg Nagyváradról, így semiféle tárgyalásokról nem tudhatok. Ha történet tárgyalás és létrejött valami megállapodás, az csak a püspökökkel történhetett.

Mihályi Tivadar országgyűlési képviselő is, aki a tulzó románságot képviseli, ezeket mondta:

— Hónapok óta nem beszéltem a miniszterelnökkel, tehát mi nem tárgyaltunk. Hogy a paktum teljesen kész és Aradon már aktivitásba lépnek a románok, erről nem tudok. A mi álláspontunkat Goldis János fejtette ki és ez: a teljes passzivitás. Hogy egyesek megbódulnak az ezres bankóktól, arról mi nem tehetünk.

Mindenesetre feltűnő, hogy Tisza István és a románok paktuma föltűnően egybeesik az aradi választással, mert az aradi mandátum sorsát erősen befolyásolja az aradi románság magatartása. A románok pedig a kemény passzivitást hirdették. Tisza most megadja a kisebb képzettségű román papoknak is a teljes kongruát — a románok adják az aradi mandátumot. A nevezett esti lap szerint messzemenő engedményeket is kapnak a románok a kongrua kedvezéseik kivül. Tisza kötelezte magát, hogy a legközelebbi választásokon több mérsékelt románt juttat mandátumhoz. Kilitásba helyezte továbbá, hogy az erdélyi megyék román főispánokat fogják kapni.

E hírekkel szemben illetékes meghatalmazással a következő kommunikét közlik: Napok óta jelennek meg, leginkább az ellenzéki lapokban, olyan hírek, melyek azt uszítják, hogy gróf Tisza István miniszterelnök paktumot akar kötni a románokkal. Ma már azt is jelentik, hogy a paktum befejezett tény. Ezekkel szemben illetékes helyről nyert információ alapján azt közölhetjük, hogy a miniszterelnök nem kötött paktumot a románokkal, ilyesmiről nincsen szó. Egyesekkel folytatott informatív jellegű eszmecsereket abban a szellemben, amelyben husz esztendő óta törekszik arra, hogy a magyarországi románság a magyar nemzeti politikába megfelelő módon beilleszkedhessen és amely szellemben már többször, legutóbb a főrendiház ülésében is, nyilatkozott, de paktumról vagy erre irányuló tárgyalásokról nincsen szó.

A fiumei határrendőrség

Fiuméből táviratozzák: A városi delegáció ma ülést tartott, amelyen Mohovics Donátó első alpolgármester bejelentette, hogy a rendőrség ellen megindított vizsgálat folytatásával ő a városi tanácsot bizta meg. A vizsgálat feladata lesz annak a megállapítása, hogy a határrendőrség megérkezése alkalmával történetekért ki felelős. Stupicich Péter határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a delegáció a lovasrendőrség működését helyezze hatályon kívül. Ifjabb dr. Vio Antal pártolja a javaslatot és kéri annak napirendre való kitűzését. Az elnök a határozati javaslatot szavazás alá bocsátja, mire a többség kimondja, hogy annak tárgyalását egyik legközelebbi ülés napirendjére kitézi. Egyben azonban már most megtiltja, hogy a lovasrendőrség a város belső területén szolgálatot teljesítsen.

Áttérve a napirendre Dárdi Vazul tanácsvezető felolvassa a közigazgatási bírósághoz intézendő panaszszöveget, amelyet a kormányzó által

szakorolt veto miatt nyújtanak be. A delegáció a panaszhoz hozzájárult.

Következett ezután a határrendőrségi és idegenek letelepedéséről szóló törvények életbeléptetésére vonatkozó leiratok ismertetése.

Vio Antal szükségesnek tartja a város álláspontjának megállapítását. Ez azon nyugszik, hogy a király által egybehívott regnikoláris bizottságok Fiuméra vonatkozólag provizóriumot létesítettek. Későbbben előterjesztést tettek, hogy Fiume városa adminisztratív és igazságügyi kérdésekben a provizórium tartamára statutumot alkosson. Miután az előterjesztést az országgyűlés elfogadta és a király szentesítette, a város megalkotta a ma is érvényben levő statutumot, melynek utolsó pontja kimondja, hogy a város statútuma csakis a kormány és a város együttes beleegyezésével változtatható meg. Szerinte tehát a kormány a statutumot egyoldalúan megváltoztatta, amikor a határrendőrségi törvényt életbeléptette. Minthogy ezáltal a város autonóm joga megsértetett, azt javasolja, hogy a közigazgatási bírósághoz forduljanak panaszszal a határrendőrség jogtalan és törvénytelen életbeléptetése miatt. Egyben utasítják a városi hatóságokat, hogy a határrendőrséget ne támogassák és tiltakozzanak a város jogai ellen irányuló merénylet ellen. — Vio előterjesztéséhez a delegáció hozzájárult és a közigazgatási bírósághoz intézendő panasz megszerkesztésével Vio Antalt bízták meg. Ezzel az ülés véget ért.

*

Megírtuk, hogy Zanella Richard volt képviselő, a fiumei ellenzéki mozgalom vezetője, cikket írt tegnap az Il Voce del Popolo című olasz lapban rendkívül hevesen megtámadta gróf Wickenburg fiumei kormányzót. Gróf Wickenburg István egy uiságíró előtt erre a cikkekre vonatkozólag így nyilatkozott:

— Mindenekelőtt szükséges annak az elbírálása, hogy Zanella a „gyáva” kifejezést rám mint politikusra vagy pedig mint magánemberre értette. Eszerint akarok eljárni. Amíg ezt el nem bíráltam, addig a nagy nyilvánosság számára nincs más mondanivalóm, de minden lépésemet csak a legteljesebb nyilvánosság ellenőrzése mellett fogom megtenni.

Herczeg Ferencz körül

Herczeg Ferencz aradi koalíció ellenes kirohanására vonatkozóan ma egy esti lap egészen furcsa, szinte tendenciózus cikket közöl, amelyben arról ír, hogy a megvádolt koalíciós állam férfiak perelni fogják Herczeget, aki a per során teljes bizonyítást fog kérni a szén-, talpa-, tátra-olmniczi bérlet- és a dalmát vasutak ismert ügyeire.

Eltekintve attól, hogy ezekre a hírekre ellenzéki körökben senki sem hatalmazta fel az említett esti lapot, azok, akik kissé járatosak a büntető perrendtartásban, rögtön látják, hogy az egész valami tulbuzgó uszágíró fantáziálása. Jogerős bírói ítélettel befejezett bizonyítási eljárásban ugyanis a bizonyítás utafelvételének semmilyen viabb per esetén helve nincs De még a koalíció volt vezéreinek szükségük nincs arra, hogy amíg Herczeg nem konkretizálja vádjait és meg nem nevezte azokat, akiket gyanúsít, pert indítsanak egy jelentéktelen kortes-beszédért.

Erre vonatkozólag nyilatkozott ma gróf Apponyi Albert is, többek között a következőket mondván:

— Az ilyen nyilatkozat nem alkalmas a polémiára. Ha a koalíció miniszteriuma fontosnak tartja e nyilatkozatot, akkor bíróság előtt vesz magának elégtételt. Minket közömbösen hagy ez a beszéd. Azt a vádat, amelyet ellenünk felhoztak, esküdtészi tárgyaláson a tényleg csáfolták meg. A vádatok a vádló a megvádolt miniszterium egy része ellen bocsánatkéréssel visszavonta. Andrassy és én csak úgy fogadtuk el a bocsánatkérést, hogy az kiterjesztessék a miniszterium ama tagjaira is, akiknek sérelmére elkövetett cselekményért a vádló elítélését is elégtétel nyeretett. Különben pedig a tegnapielőtt elhangzott támadást senki se veszi komolyan és a közvéleményben a legkisebb emóciózt sem okoz.

— Mindenki keresztüllát a szítán, hogy a munkapárt buzgó apostolai, miután a Désy-pör lefolyásával és a bírói ítélettel szemben ki nem védhetik volt kormányuk pozícióját, megkísérlik az egysúly helyreállítását azzal, hogy a koalíciós

kormány ellen bírói ítélettel megczáfolt vádatokat felújítanak.

— Amikor a koalíció ellen felhozott vádatokat egyszer a parlamentben előhozták, én azt követtem, hogy küldjenek ki parlamenti vizsgálóbizottságot ellenünk, de a többség ezt a javaslatomat elvetette. És most a koalíciós zárszámadás tárgyalása alkalmával újból megvádoltak bennünket a képviselőházban. Mi ekkor nem voltunk a parlamentben s így nem czáfolhattuk meg az ellenünk felhozott adatokat.

Gróf Zichy Aladár ugyancsak nyilatkozott Habár Mihály barátjának a vádaskodására.

— Legnagyobb felháborodással veszek tudomást Herczeg Ferencz beszédéről. Legélesebben visszautasítom a burkolt vádatokat, melyeket Herczeg ama kormány ellen emelt, amelynek én is tagja voltam. A Désy—Lukács-pörben pozitív vádak emeltettek megnevezett személy ellen, gróf Széchenyi Aladár is személyeket nevezett meg s annak idején Apponyi és Andrassy grófokkal együtt én is pozitív vádat emeltem egy nyilatkozatban Lukács László ellen. Herczeg Ferencz ellenben burkolt vádatokat emel, amely munkapárti harcmodort a legnagyobb energiával kell visszautasítani. Mindenesetre kérem az én nevemben kijelenteni, hogy Herczeg Ferencz gonosz rágalmaikat a leghatározottabban visszautasítom. Herczeg Ferencz tisztességerzetétől elvárom, hogy nulltan meqnevezi, kit nevezett közülünk tolvainak és orgazdának.

Aradon gróf Andrassy Gyula egy nagy beszéd keretében válaszolt Herczegnek, elmondván, hogy álljon elő a vádiaival a kitűnő kortes, hogy legyen módjuk a megvádoltaknak méltó helyére juttatni Herczeget — a börtönbe.

Humoros bizalmatlanság

Kállay András, Szabolcsmegye volt főispánja, a renegát Kállay Tamás képviselő apja, ma humoros bizalmatlansági indítványt adott be Szabolcs vármegyéhez, melyben azt indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a jelenlegi kormányval szemben bizalommal nem viseltetik és a koalíciós kormány 1907—1908—1909. zárszámadásának újabb megvitatása, ezen kormányának vád alá helyezése és a kellően meg nem indokolt tulkiadásoknak bírói behajtása érdekében felir az országgyűlés felső házához. Ha a főrendiház időközben hozzájárulna a képviselőháznak e tárgyban június 19-én hozott határozatához, felségiratot intéz ő felségéhez, a királyhoz, mert a jelen kormány elmulasztotta vád alá helyezni a koalíciós kabinetet.

A bizalmatlansági indítvány természetesen élénk derűtséget keltett a megyében is, de a munkapárton is. Kállay András ur még a mungók-nál is mungóbb akar lenni eszerint.

A berettyóujfalusi mandátum

Nagyváradról jelentik: A berettyóujfalui választókerület, mely Ertsey Péter lemondásával megszabadult a munkapárttól, ma független polgárai értekezleten egyhangú lelkesedéssel Leszkay Gyula volt országgyűlési képviselőt jelölte függetlenségi és 48-as programmal. Leszkay Gyula a jelölést elfogadta és a legközelebb megkezdi körutját a kerületben. Elsősorban a kerület központjában, Berettyóujfaluban mondja el programbeszédét. Ez alkalmossal az egyesült függetlenségi párt és a szövetségelt ellenzéki pártok számos tagja utazik le a kerületbe. A munkapártnak idáig még jelöltje nincs. Helyi jelölttel nem képesek felvenni a küzdelmet Leszkay Gyulával szemben és azon tanakodtak, hogy talán Burián miniszter vagy Vadász Lipót államtitkár jelölésével kaphatnának nagyobb támogatást a kormánytól. A közhangulatból ítélve, Leszkay nagy többséggel fog kikerülni a választási harcából.

Megvásárolt bizalom

Szabadka város a mai napon Purlu Sándor főispán elnökle alatt tartott törvényhatósági közgyűlésében 149 szavazattal 29 ellenében hozott határozatával kimondotta, hogy gróf Tisza Istvánt az újonnan alakult kormány élén örömmel látja s miniszterelnöki székének elfoglalása alkalmából a kormányval együtt hazafias lelkesedéssel üdvözlji.

Segesvárról érkezett távirat szerint pedig Nagyküllő vármegye Somoqi István főispán elnök-

lésével tartott közgyűlésében szintén üdvözölte gróf Tisza István miniszterelnököt s neki, valamint a vezetése alatt álló kabinetnek bizalmat szavazott.

Vakációznak a palotaőrök

A „nemzeti munka” elpihentével a palotaőrök is szabadsághoz jutnak. A nár folyama alatt mindössze a legénység egyharmada végez őrségi szolgálatokat, a másik kétharmad egy-egy havi szabadságot élvez. Ezért nyilván érdemes volt a hadseregéből kilépni, pláne dupla lénung mellett.

Pihen a nemzeti munka

— Vakáció októberig —

— A képviselőház és főrendiház ülése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 26.

A sok semmittevésben kifáradt munkapárt ismét szükségét érzi a pihenésnek, a „nemzeti munka” tehát szünetelni fog októberig. Erőt mennek gyűjteni a legények, hogy az alkotmánygyilkolásnak még hátralévő részét minél alaposabban tudják ellátni.

A képviselőházi folyosón bucsuzkodó hangulatban gyűlt össze vagy nyolczvan sópárti. A hódmezővásárhelyi gyászmagyvarkák határozatának nagyon örvendtek, sőt *Telegdi József*, a munkapárt egyik alelnöke, meg is jegyezte:

— Ez még semmi. Most jön majd Debreczen, ahol szintén nagy többséggel fognak bizalmat szavazni a kormánynak és Tiszát a város diszpolgárává választják. A többi törvényhatóságokból is kedvező hírek jönnek.

Szóba került természetesen az aradi választás is. Verbuválták nagyban az embereket a kortesutra.

— Le kell mennünk, — mondogatták — mert nagyon bizonytalan az ügy. Az utolsó pillanatban minden felfordulhat.

Tisza István elvonult *Hegedüs Lóránd*-dal, aki tudvalevőleg a Neue Freue Pressében élesen kikelt Gerő százados parlamenti ténykedése ellen és kijelentette, hogy Aradon is foglalkozni fog ezzel a kérdéssel. Tisza láthatólag kapacitálni igyekezett, de Hegedüs csak a vállát vonogatta. Tisza arra akarta rávenni Hegedüs Lórándot, hogy a munkapárt ma esti aradi gyűlésén ne foglalkozzék Gerő százados ügyével.

Szó volt a folyosón arról is, hogy Gyomán a munkapárt jelölni fogja báró *Perényi Zsigmond* máramarosi főispánt, akit belügyi államtitkárjelöltként is emlegettek.

Nagy derűltséggel tárgyalták *Kállay* András szaboiaci indítványát, mely bizalmatlanságot akart szavaztatni a kormánynak, mert nem helyezte vád alá a koalíciót.

— Aradon fel tudjuk használni, ha viczes is, — mondta egy jóízű sópárti.

Feltűnést keltett, hogy megjelent ma a Ház folyosóján *Győrffy Gyula* volt Justh-párti képviselő is: az üléssterembe azonban nem ment be, csak az újságírókkal beszélgetett.

Tizenegy óra felé Tisza visszavonult a miniszterelnöki szobába, ahol gróf *Pejacsevich* Tivadarral és *Tomasic* Miklóssal tárgyalt a horvát ügyekről. A nap folyamán *Unkelhaeuser* Károly bányhelyettes és báró *Rauch* Pállal is tárgyalt ez ügyben.

Az ülésre jókedvűen tértek a jeles férfiak, zsebükben az egész nyári gázsival, melyet előre felvettek és meghallgatták szépen a királyi kéziratot. Hogy erre a királyi kéziratra mi szükség volt, azt aligha tudták maguk is, ha csak nem akarták demonstrálni, hogy a képviselőház végleg lemondott legelemibb örendelkezési jogairól is a nagy lojalitástól.

Délben a főrendiház is összeült. Voltak vagy tizenketten, állva hallgatták a kegyelmes királyi kéziratot, azután éljeneztek. Ennél okosabbat amugy sem tudtak volna.

Tudósításunk a következő:

I. A képviselőházi összejövétel

Beöthy Pál elnök 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bemutatta a miniszterelnök átiratát arról, hogy V. Ferdinánd emlékére július 1-én a budavári koronázó-templomban gyászsistentisztelet lesz. A főrendiháztól átirat érkezett, amelyben tudatja,

hogy a képviselőház által elfogadott törvényjavaslatakat és jelentéseket letárgyalta.

Nagy Sándor a zárszámadási bizottság előadója jelentést terjesztett elő az 1910. évi zárszámadások átvizsgálásáról.

Gróf *Tisza* István jelenti a Háznak, hogy királyi kézirat érkezett. Kérte annak felolvasását.

A királyi kéziratot felvitték az elnökhöz, aki a borítékot felvágta és átadta az irást *Vermes Zoltán* jegyzőnek. A királyi kézirat szerint ő felsége az országgyűlés jelen ülészakát október 8-ig elnapolja. A kézirat felolvasásánál a munkapárt megéljenezte a királyt. Kihirdetés végett átküldték a kéziratot a főrendiháznak.

Elnök javasolja, hogy a királyi leirathoz képest a legközelebbi ülést október 8-án tartásuk annak napirendjére a további teendőkről való határozást tűzzék ki. Felhatalmazást kért arra, hogy a királyt augusztus 18-án a Ház nevében üdvözölhesse és a megüresedő kerületekben a választás iránt intézkedhessék.

A munkapártiak megéljeneztek *Beöthy* Pált és *Tisza* Istvánt és ezzel a mungás véget ért.

II. A főrendiház

Báró *Jósika* Samu elnök tizenkét órakor nyitotta meg a főrendiház ülést, melyen 20—25 főrenden kívül a kormány csaknem teljes számban megjelent. Felolvasták az országgyűlés jelenlegi ülészakának elnapolásáról rendelkező királyi kéziratot, amelyet a főrendek állva hallgattak végig és befejezésekor megéljenezték a királyt.

Mihályi Viktor balásfalvai érsek indítványozta, hogy a főrendiház augusztus 18-iki születésnapja alkalmából üdvözölje ő felségét. Áldást kért az uralkodó életére. Indítványát a főrendek éljenezve tették magukévá s ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD

A londoni pohárköszöntők. Párisból jelentik: A lapok élénk meglepedéssel szólnak a londoni pohárköszöntőktől és kifejtik, hogy azok a két kormány és a két nép érületét, valamint az entente cordiale karakterét és céljait híven tükrözik vissza. Meglepedéssel emelik ki a pohárköszöntőknek különösen ama részeit, amelyek az európai békére irányuló angol-francia együttműködést hangsúlyozzák. A hármasszóval szemben nem kihívó. Az állandó kontaktus a hármasszóval szemben nem kihívó. Az állandó kontaktus a hármasszóval szemben nem kihívó. Az állandó kontaktus a hármasszóval szemben nem kihívó.

A „*Radical*” írja: A londoni pohárköszöntőkben a hármasszóval szemben nem kihívó. Az állandó kontaktus a hármasszóval szemben nem kihívó. Az állandó kontaktus a hármasszóval szemben nem kihívó.

Londonból jeletik: *Poincaré* elnök widsori látogatása alatt ma délelőtt *Pichon* külügyminiszter és *Cambon* nagykövet hosszabb tanácskozást folytattak a külügyminiszteriumban. *Sir Edward Grey* és *Nicolson* külügyi államtitkár-helyettesek, *Délul* *Sir Edward Grey* és *Nicolson* a St. James-palotában egy óras tanácskozást folytattak *Poincaré* elnökkel, amelyen *Pichon* külügyminiszter és a francia nagykövet is résztvett. A Reuter-ügynökség felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy e tanácskozásokon nemcsak a balkáni kérdések és a béke fenntartása, hanem a Törökországra vonatkozó kérdések, amennyiben azok az angol és a francia érdekek szempontjából tekintetbe jönnek, — szóba kerültek. Okmányt e tanácskozásból kifolyólag nem irtak alá. De a tárgyalások során kitűnt, hogy mindkét kormány között teljes az egyetértés és összhang.

A lengyelek oroszosítása. *Pétervárról* jelentik: A birodalmi дума a *lenyuel városok* igazgatására vonatkozó statutumról szóló törvényjavaslattal, melyet a birodalmi tanács módosított és a dumához visszaküldött, mind a három olvasásban 146 szavazattal 45 ellen a дума-bizottság szövegében elfogadta.

A norvég nők szavazati joga. *Stockholm*-ból jelentik: A norvég királyt kellemetlen meglepetés érte, miatt fivérének, a dán királynak látogatására Kopenhágába ment. Látogatásának tartama alatt a storting törvényjavaslattal fogadott el, amely megvonja a királytól a vétőjogot a képviselőházban hozott határozatokkal szemben. A storting határozatát törvényverőre is emelték és mint törvényt, a norvég képviselőház elnöke aláírásával, a hivatalos lapban éppen akkor közzölték le, amikor *Hakon* király visszaérkezett. A király egyáltalán nem protestált a dolog ellen, hanem tudomásul vette vétőjogának eltörlését. A storting ugyanezen ülésén határozta el, hogy a nőknek tel-

jes egyenjogúságot ad a férfakkal, ebből a célból az általános választójogot a nőkre is kiterjesztette. Ezzel a törvényjavaslattal az az érdekes helyzet áll elő Norvégiában, hogy több nő, mint férfi választó lesz, mert a statisztikai adatok szerint körülbelül 500.000 férfival szemben 525.000 nőnek lesz Norvégiában szavazati joga.

Szerbia még nem határozott

— Bulgária elkészült a háborúra. — Harczok a vitás területen. — A szerb skuptina mai ülése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 26.

Bulgária semmi szín alatt nem hajlandó engedni, de az a mód, ahogyan állja a maga igazát s ahogyan minden közvetítő indítványt, amely méltányos, szívesen fogad, az egész európai diplomácia rokonszenvét feléje fordította. Szerbiának, ennek a tétovázó, viszálykodó országnak határozottan értésére adta Oroszország, hogy lépjen egyezsége Bulgáriával. De Szerbia még mindig mereven ragaszkodik követeléseire. S nem valószínű, hogy a skuptina ülésén dülőre fog jutni a konfliktus. Mert a háborus párt olyan erős Szerbiában, hogy a diplomáciának egy erélyesebb beavatkozására lesz szükség a követelőző Szerbia észretérítése érdekében.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

Bulgária állja a háborút

Szófia, június 26. Az itteni politikai körök felfogása szerint a helyzetben még mindig nem észlelhető lényeges javulás. A szerb kormányban beálló változásokról optimista követeléseket levonni nem volna jogosult. Végleges fordulatot a konfliktus békés megoldása irányában csak két esemény idézhetne elő, ha a hatalmak haladéktalanul beavatkoznak, vagy pedig Szerbia habozás nélkül kijelenti, hogy a összes szövetségesekre nézve egyformán kötelező döntésnek magát feltétlenül aláveti.

A bolgár kormány tegnap táviratilag küldte el memorandumát Pétervárra. Bulgária ebben gyors döntést kér a cártól, de kijelenti, hogy a bolgár csapatok ennek a megtörténtéig jelenlegi hadállásaikat megtartják.

A bolgár hadi proklamációt Szerbia és Görögország ellen már kinyomatták és csak az orosz követ erélyes közbenjárásán mult, hogy azt még nem tették közzé. A követ rábeszélte a bolgár kormányt, hogy hadi készülődéseit egyelőre ne folytassa.

A bolgár sajtó magatartása rendkívül komoly. Maczedóniából a bolgárok ellen elkövetett újabb kegyetlenségeknek a híre érkezik, ami a bolgár közvéleményt nagyon elkészeríti. Hogy milyen a bolgár lapok hangja, erre példa a „*Dnevnik*” mai cikke, mely a következőket írja:

— Párisi bolgár történetíró teljes joggal írta már annak idején, hogy a szerbek a Balkán leghaszontalanabb népe. A szerb nép, mely meggyilkolja királyait, már teljesen benne van az örületben és megérett a kényszerubbonyra. A szerbeknek, mint politikai egységnek, el kell tűnniök a Balkán-félszigetről, ha azt akarjuk, hogy a Balkán ne legyen tovább is a barbarizmus tanyája.

Pétervár, június 26. Az orosz külügyi hivatalba tegnap az a hír érkezett, hogy Bulgária Szerbiával való diplomáciai viszonyát meg akarja szakítani. A helyzetet itt is rendkívül komoly színben látják.

A skuptina ülése

Belgrád, június 26. Nagy izgalom előzte meg a skuptina mai ülését. Oriási tömeg lepte el már jóval az ülés kezdete előtt a skuptina viskószertü épületének környékét. Erősen találgatták, vajjon a skuptina leszavazza-e Pasicot és a háboru mellett dönt, vagy pedig megnyugszik a meghátrálásban.

Az ülés nagy izgalom között nyílt meg. *Pasic* miniszterelnök napirend előtt szólasra állott fel és jelentette, hogy fontos kö-

zölni valója van és ennek elmondása czéljából a kormány zárt ülés elrendelését kéri.

A miniszterelnök óhajlásának megfelelően *Nikolics* elnök elrendelte a karzatok kiürítését és fél 11 órakor megnyitotta a zárt ülést. A titkos ülést 12 óra 50 perczkor berekesztették.

A következő nyilvános ülés holnap délután 5 órakor lesz.

Belgrád, június 26. Parlamenti körökben kijelentik, hogy *Pasics* miniszterelnök a szkupstina holnapi nyílt ülésén exposé fog mondani a külvívvi helyzetről.

Belgrád, június 26. Tekintettel a hárszabályok intézkedéseire, amelyek szerint a szkupstina zárt üléséről szóló tudósítások hírei üldözés tárgyát képezik, a mai ülés lefolyásáról nem közölnek semminő tudósítást.

Belgrád, június 26. *Vukotics* montenegrói miniszterelnök tegnap kihallgatáson jelent meg a király előtt. Azután látogatást tett *Pasics* miniszterelnöknél, valamint *Bozanovics* hadügyminiszternél. Szerb újságírók előtt *Vukotics* miniszterelnök kijelentette, hogy belgrádi tartózkodása több szerb-montenegrói kérdés rendezésével áll összefüggésben. Montenegró nagyobb számú csapatot bocsájtott Szerbia rendelkezésére, amelyek már meg is érkeztek Mitroviczába.

Belgrád, június 26. *Pasics* miniszterelnök a szkupstina ülésén tett kijelentései láthatólag jó hatással voltak a hangulatra. Hír szerint *Pasics* jövő héten Pétervárra utazik.

Bolgár-szerb harcok

Belgrád, június 26. A „Piemont“ katonai lap különkiadásban közli a *Zletovónál* lefolyt harcokat. A tudósítás fölött plakátbetűkkel ezek a címek olvashatók:

Bulgáriával megkezdődött a háború.

Az első bolgár vereség.

Az est folyamán Úszkúbból érkezett táviratok azt mondják, hogy éjjel tájban *Zletovónál csetepaté támadt*. Bolgár lovasság átkelt a folyón és megtámadta a szerb előőrsöket, melyek előbb visszavonultak. Kevéssel éjjel után erős bolgár lovas és gyalogos hadosztályok keltek át a folyón és támadták meg újból a szerbeket. Véres csetepaté indult meg, mely azzal végződött, hogy a bolgárok néhány hadállásba behatoltak. Közben a szerbek erősítéseket kaptak és ellentámadásba mentek át, miközben egy gépfegyver-osztály is akcióba lépett. A bolgárokat heves ütközet után visszaszorították. A halottak és sebesültek száma mind a két részen igen nagy.

Bolgár czáfolat

Szófia, június 26. A b. T. I. jelenti: Azok a belgrádi hírek, amelyek a *Zletovo-folyó* mellett állítólag lefolyt nagy csatáról szólnak, alaptalanok. Tegnapelőtt éjjel a szerbek által megszállott *Zletovo* falunál harc folyt le szerb csapatok és egy *Abazow* vezetése alatt álló bolgár banda között, amely megtámadt egy 70 katonából álló szerb csapatot és azokat a folyó jobb oldaláról elűzte. A küzdelem tegnap megújult. A szerbek Istip felé ágyukkal lövöldöztek.

A szerb-bolgár diplomáciai viszony megszakításáról szóló hír nem igaz.

A rigómezei csata évfordulója

Belgrád, június 26. Félhivatalos közlemény azt mondja, hogy a rigómezei csata évfordulójának megünneplését, mely alkalommal *Péter* király a csatamezőn találkozik *Miklós* királyal, a külpolitikai helyzetre tekintettel, ezúttal nagyon szűk keretben tartják meg. A tervezett csapatszemle egészen elmarad.

A görög miniszterelnök utazása

Athén, június 26. A *Venizelosz* miniszterelnök belgrádi utazásáról szóló hírt a G. T. I. korainak mondja.

Bolgár bombák Szalonikiben

Athén, június 26. A G. T. I. szalonikii jelentése szerint egy bolgár diákot tartóztattak le, akinél bombát találtak. A rendőrség a keleti vasutak pályaudvarának kezelésében egy bolgár asszony házában bombákat, egy bolgár szállodában fegyvereket és löszert talált.

Pesti komédiák

Jaj, ezek a mesedélutánok!

Budapest székesfőváros tekintetes Tanácsának
Budapest.

A budapesti fővárosi Állatkert bennlakói önszegélyző, önképző és temetkezési egyesületének elnöksége a mai napra rendkívüli közgyűlést hívott egybe, miután *Marabu* és társai százötven tag aláírásával ellátott sürgős összehívót juttattak elnökük *Oroszlán* Samu, a sivatag exkirálya kezéhez.

Oroszlán elnök tekintettel a családjában minden perczen várható örömteljes eseményre, *Zsiráf* Nyakorján alelnököt kérte fel a helyettesítésre. *Zsiráf* ur *Emdeni Lud* titkár és *Óriás Kiquó* jegyzők közreműködésével a Pálmaház dísztermében gyűjtötte egybe a tagokat, akik, vagy amelyek rendkívül nagy számban jelentek meg.

Hosszu ideig tartott, amíg az izgatott hangulat lecsillapodott. *Zsiráf* Nyakorján a csengő helyett *Papaqái* Nyelvelőt rázta meg, mire csönd lett. Elnök felszólította dr. *Nilusi Vizlő* Jónást, mint az izgatott közhangulat képviselőjét, úgy is, mint a vízi-szakosztály elnökét s az egylet alapítótagját, hogy lépjen az előadói székre.

Dr. *Nilusi* tajtékzó dühvel kezdte meg kongeniális szónoklatát, melyből kiragadjuk a következőket:

— Tisztelt barátaim, elv- és nyelvtársak! Fájdalommal a szivemben horkantok fel: gyalázat, amit a főváros tanácsa velünk művel. Előbb ide csábítanak bennünket a szélrózsa minden irányából. Igrének füt-fát, abrakot és jó bánásmódot, automatikus előléptetést és bezárnak bennünket ketreczek mögé. Ebből az eljárásból csak az az egy előny háramlik ránk, hogy nem kell egziszt lennünk az általunk okkal gyűlölt emberekkel.

Hanem, amit most követtek el ellenünk, ez a merénylet felülmúl minden napkeleti fantáziát! Mesedélutánokat rendeznek! Méltóztatnak tudni, mi az a mesedélután? Rikoltozó, vihogó gyermek-sereg lepi el a ketreczek táját. Elölép egy ur és elkezd taposni a becsületünkben. Kitalált históriák céltáblájával tüzik ki tisztességben töltött multunkat! Hát türjük-e ezt? (Ellentmondó bögés a szélső balon.) Ne lázadjon-e fel ez ellen önézetünk?

Perse! Mi ketreczek mögött vagyunk! Bennünket így kényszeríthetnek arra, hogy ezeket a meséket végig hallgassuk. De próbálják meg! Ám egy-egy ilyen mesélő ur álljon be egyedül a ketreczbe, vajjon akad-e közöttük egyetlen jól nevelt állat is, aki végig hallgatja? Ahányan vagyunk, annyifelé szaladunk. (Helyeslő morgás a medvék oldalán.)

S ezt nevezi a fővárosi Tanács humánus bánásmódnak? Hiszen nincs egy pillanatnyi nyugvásunk sem. Délelőtt végig kell szenvednünk, nekünk, kevés kivétellel zenei műveltségű állatoknak, az emberek filharmonikázását. Éjjel koncert és villany-világítás zavarja álmunkat. S most ebék utáni álmunknak mesedélutánokkal vetnek véget.

Ne csodálkozzék tehát a főváros Tanácsa az állatkerti bennlakók halálozási statisztikájának nagy százaléka fölött. Ebből az országból ki kell vándorolni. Meséljenek otthon, az állatkert nem arra való!

Indítványozom, hogy a közgyűlés fejezze ki bizalmatlanságát *Lendl* Adólf, az Állatkert igazgatójával és *Márkus* Jenő tanácsnokkal szemben és járuljunk küldöttségileg a fővárosi Tanács elé, kérve sérelmeink orvoslását. (Éljen bögés.)

Az indítványhoz először dr. *Oráng* Után, az összehasonlító vakarózástan magántanára, szólott hozzá. Büszkén hivatkozott arra, hogy ereiben a híres *Vakareszku* és *Viszketeszku* család vére csörgedez. Előre kijelenti, ha igaz az a hír, hogy a majomketrecz előtt tartanak mesedélutánokat, akkor ő a mesélőt inzultálni fogja. Mert magát és családfáját gunyolni nem engedi.

Hasonló értelemben szólt *Maky* Majom és *Pávián* Sekrestély.

Jenes Medve ezzel kapcsolatban a koszt ellen emelt kifogást. *Párducz* Kacagány erőszakra izgatta a tagokat. *Mosó* Medve inkább a diplomáciai tárgyalások hívének vallotta magát. *Foltos* Hvéna a kis állatexisztenciák védelmét ajánlotta a gyű-

lés figyelmébe. *Füles* Bagoly tiltakozott az éjszakai zene eltörlésére irányuló törekvések ellen, miután ő csak éjjel lát.

Miután *Szarka* Izabella és *Miss Afrikai Papaqály* „Votes vor women“ kiáltásokkal zavarták a tanácskozást, a suffragetteket kidobták a gyűlésről.

Ezek után a közgyűlés elhatározta, hogy a jelen gyűlés jegyzőkönyvét egy bizottság fogja átadni a polgármesternek. A bizottság tagjai lettek: *Fehér* Róka, *Vakond* Thuró, *Kő Száli* Sas és *Tigris* Leopard.

A gyűlés „le a Tanácssal! Abczug a mesedélutánokkal!“ kiáltások között ért véget, miután abrakolásra csöngettek. **Fakir.**

Elveszett magyar lelkek

— Egy kanadai magyar pap levele —

Budapest, június 26.

Tul a tengeren, az angol királyság kanadai „birodalmában“ is tizezérel szaggatják az ösvad amerikai föld barázdáit kivándorolt magyar véreink. Erdő-irtásokon, a baltával és tüzzel rengetegbe elmélyedve, végtelen szabadmezőkön ácsorgatják össze gerendás házaikat, óljaikat, sirjai felett a kipusztult indián nemzetet. A magyar nemzetre is leginkább elvesznek oda kicsábult véreink, hiszen ezeknek nem átmeneti állomás Kanada, ezek a tízezrek már földszerzők odakint, a föld pedig büvköréből nem engedi el s vissza a gyümölcseit élvező embert, azért is illik az „elveszett magyar lelkek“ nevezet a „birodalomba“ kivándorolt és az indián sirhalmokon, begyepesedett útjain, járásain az ős bölénycsordáknak: — meggyökeresedett kanadai magyarokra, kik fölül a félreeső vadonokból még híradás is ritkán jut el hozzánk. Most egy közöttük élő, közöttük több, mint tízenkét év óta kint küzködő magyar református pap irt hozzám levelet. Megrendítő, szívet facsaró, lelket busító a kanadai poéta magyar papnak, Saskatchewan állam „Otthon“ magyar telepén lakos fiatal lelkipásztornak, *Kovácsy Kálmán*nak ezen kintélő véreink sorsát, az ők emberfeletti küzdését egyszerű szavakkal festegető és hazavagyvódástól eltelt levele. A daliás *Kovácsy Kálmán*, ki híveinek a vadmezőkön szétszórt tanyáit ma is több napi járőföldre köváln, kocsin, a kegyetlen kanadai télben szánóval keresgeti fel, aki kint tartózkodásának első éveiben az erdőirtásos rengeteg szélén épült faházikójából „grizli“ (medve)-vadásznak is bevált, egyebek mellett így ír a megpróbáltatások földjéről:

Kedves Testvér! Kanadában rövid a nyár. A kanadai magyarnak áprilistól minden idejét nagyon fel kell használni, hogy 140 holdnál nem kisebb földjét szántsa, bevesse. Itten ugvanis a korán beálló fagyok miatt nem sok földet lehet előkészíteni a tavaszi vetésre, az általam is lakott tartományban (Saskatchewan—Szaszka-cseván, Sebesfolyó, indián szó) nincs is őszi vetés. Szeptemberben ezrével bugnak a cséplőgépek.

... én már vágyom és készülök haza, úgy érezvén, hogy 12 évi hű munkálkodás után — itteni küldetésem befejezéséhez közeledek. Nem tagadom: pályám nemes. A velem együtt pusztába sodort testvérek kiáltószava lenni; de lehet-e leltem derűs elszórt nyájaim között? Midőn azt kell látnom, tapasztalnom, hogy a világ eme leganyagiasabb részében halott, ismeretlen az idealizmus s a magyar is *dollár-vadász* lesz, nem a jobban való megélhetésben akarja fellalálni a nyugalmat, békét s megelégedettséget, hanem a gazdagságban, a szerencse vadászásában s a legtöbbnek szinte mániája lesz ez, hogy lelkével, a szellemi táplálékkal, az Ur házával nem is törődik, gyermekeit is így neveli. Sok magyar test van itt, de lélek annál kevesebb... Ezt tudva, látva, azt kérdezem: minek hányjam a falra a borsót? Azt hiszem, hogy édes hazánkban csak felényi buzgalommal százsorta inkább lehetnék hasznosabb, ahol a vasárnapi harangszóra zsufozásig megtelnek a templomok. Itten is inkább addig voltak a templomok látogatottabbak, míg az idevándoroltak nem annyira heverhettek a jólét puha párnáján. Ám a legtöbb gazdag azt hiszi, hogy a szerencse és mód öleből már nem szükség

az égre tekinteni, pedig ezek elrettentő példát méríthetnének újabban a milliárdos Morgan esetéből, aki éhen költözött el, holott hadsereget tudott volna eltartani aranyából.

Ami pedig a lantpengetést illeti, Jézussal kell kérdeznem: — Vajjon szednek-e a tövisről szőlőt, vagy a bojtorjánról figét? . . . Bármerre tekintek Amerikában, mindenütt csak a legrutabb materializmus fáját látom virágozni s ez a fa szintén rakva az önzés töviseivel, melyek megvéreznék az azokhoz nyuló finomabb kezét. Ez az oka, hogy itt 12 éven át alig pengtettem a lantot, időm lett volna, de megzengeni méltó kevés. Szóval: ugvis mint az Ur méltatlan szolgája, mint poeta és mint a nemesebb társaságot szerető lélek vágyom haza, mert szívet nem cseréltem. Vedd figyelembe azt is, hogy már 40 éves ember vagyok s hivalkodás nélkül mondhatom, hogy az Ur itteni szőlőkertjében 12 év óta lankadatlan lelkesültséggel, gondoskodással, tapasztalattal használok a vinczellérkapát. Elég legyen csak arra hivatkozni, hogy az Ur segédelmével a Kanadában levő 7 magyar református egyház közül négyet én alapítottam s a többi vagy felkeltettem álmából, vagy egészségesebb vért vittem bele. Mind e mai napig piántálok és öntözök s meglegedetten tekintek vissza ama 12 évre: hogy mégis itteni egyházaink méltóbban nem virágoznak, annak okait már eszelttem: a legfőbb baj az *clanquiasodás* . . .

Magyar népünk Amerikába naponként történő vándorlásának okai közül — szerintem — ezek a legerősebbek: az otthoni földnélküliség, alacsony napszám, nagy adóteher, ezek mellett húzódnak meg: az otthon elpazarolt vagyon maradékával szerencsétlenségét próbálni akarás, Eldorádó-hívés, büncselekmény s a katonaságtól való szabadulás . . . Hogy azután hogyan élnek a magyarok százezrei az Egyesült államokban, azt talán röviden így jellemezhetem: az *örögnék arany, az Istennek rész*. Elrémitő eleven sebje az idekerült magvarságnak a féltelen ivás is. Az iszákosság rákfenéje miatt ezrelv züllenek el. Az iszákosság miatt júliusban két kanadai magyart akasztanak fel a Prince-Albert-i börtön udvarán. Kovács Imrét július 18-án, Rácz Lajost július 25-én . . . A kanadai esküdthírók ítélete alapján mindkettőt egy-egy pénteki napon reggel napfelkeltekor akasztják fel. Ezek is az iszákosság miatt züllöttek el annvira, hogy februárban — boszúból — agyonverték egy barátjukat, egy Brugencate nevű svéd munkavezetőt . . . Most a saskatchewan-i munkás magvarság tizezreinek szegényére akasztófán végezik sivar életüket, mert mint a princalberti magvarság legtöbbje, sem Kovács, sem Rácz nem tartozott sem egyházhhoz, sem egyházhoz. A „hotel”, a kocsmá volt legkedvesebb tanvájuk. A kanadai magvarság közügyeiben — mint fájdalom: sok más ezek és ezek is — részi nem vetek soha, nem törődtek a némes és szent-czéllokkal (Princ-Alberten a Kanadai Magyar Testvéri Szövetséget sem sikerült megalakítani). Ösátunk: a széthuzalkodás, a duhajkodás, az ital- és dollár ördöge sodorják pusztulásokba az ilven elfajzott, a művelődéssel mitsem törődő magyarokat. Lelkemből sajnálom, hogy nem zenghetek az amerikai magyarok életéről dicshimnusz, ám nem akarok megtéveszteni, noha így kénytelen vagyok rózsáig helyett vadbükköt nyuitani neked, azzal fejezvéni be e témát, hogy *uuanannui munkával otthon is megélnének véreink*.

A Kovácsy Kálmán barátom leveléből kiemelt sorokhoz hozzá fűzöm még, hogy kanadai véreinknek magyar újságok is van már. A „*Kanadai Magyar Farmer*” című heti újság IX-ik évfolyamát éli már. Ez az újság is Kovácsy Kálmán alapítása. Kovácsy Kálmán, ki sok-sok esztendővel ezelőtt debreczeni theológus korában újságíróskodott és nagyvön szépen verselt, mostan főmunkatársa a kanadai magyar újságnak, melvet testvéröccse Kovácsy Lajos, a winnipeg-i magyar pap szerkeszt. És így mégis maradnak feljegyzéseink az elveszett magyar lelkeknek kanadai temetőkertjéből, hol bus indian sírokon épül fel egy erős, egy kérlelhetetlen, mindent magába szívó angol-szász faji kultúra.

Móricz Pál

Felhívás előfizetésre

Félszázados multtal a hátunk mögött, a jövőbe vetett erős hitünkkel és bizodalunkkal, kitartással, lelkesedéssel és szeretettel bocsátjuk ezt a lapot napról-napra világgá. Félszázados multunk a legerősebb tanulság arra, hogy az „Egyetértés” mindenkor a közönség igaz szeretetében harcolhatott Magyarország függetlenségi eszméiért. A függetlenségi és 48-as eszmék törhetetlen kiküzdésében az „Egyetértés” ennek a harcnak legszámottevőbb katonája volt. És ahogyan a multban, úgy a jövőben is egy pillanatra sem szünik meg ez a lap szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén és a nagy függetlenségi eszmék diadalra jutásán.

Az „Egyetértés” mindig az első tudott lenni abban, hogy értesülései gyorsak és pontosak, frissek és megbízhatók legyenek. Hírszolgáltatásának nagy nagy szervezottsége megengedi, hogy nemcsak politikai rovatában álljon az első sorban, hanem minden más téren is, irodalomban, riportban, színházi téren, közgazdasági, közigazgatási, törvényeszeki eseményekben, a világ minden tájékaról összefutó hírszolgáltatban, messzemenő diplomáciai értesülései révén a külügyi politikában és mindenütt a jól értesültség, a megbízhatóság, a gyorsaság és a legtökéletesebb hozzáértés szimboluma legyen.

Ez év augusztus hó 20-án, Szent István napján

külön pompás ajándékkal

kedveskedik előfizetőinek az „Egyetértés”.

Egy gyönyörű, nagy, impozáns albumban mutatja be a magyar tengerpartot, a magyar tengert és annak környékét, illusztrációkban és kitűnően megírt cikkekben.

Az

Adria-szám

valóságos diszalbumba lesz a magyar tengerpartnak és ezt minden előfizetőnk augusztus 20-án díjtalanul fogja megkapni.

Julius hó elsejével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés”-re.

◆	Előfizetési ár:	◆
Egy évre	28.— korona	
Fél évre	14.— korona	
Negyed évre	7.— korona	
Egy hónapra	2.40 korona	

TÁVIRATOK

Véderőjárulék a birodalmi gyűlésen

Berlin, június 26. A birodalmi gyűlés mai ülésén másodszeri olvasásban és lényegében változatlanul elfogadta az egyszeri véderőjárulékra vonatkozó törvényjavaslatot.

A francia fegyverkezés

Páris, június 26. (Kamara) *Leuques* képviselő határos beszédében hangsúlyozta, hogy a kamarának döntenie kell a felett, vajjon Franciaország a legközelebbi háboruban, mint elsőrangú nemzet álljon-e helyt.

Barthou miniszterelnök kifejté, hogy a kormány és a főhaditanács egyhangulag a hároméves katonai szolgálatban látják az egyetlen eszközt, hogy lépést tarthassanak a szomszéd állammal. A miniszterelnök újból visszautasítja azt az állítást, hogy Oroszország kényszerítette a kormányt e javaslat betérjesztésére. A szóban forgó intézkedés egvesegvedül a német javaslatok folytán vált szükségessé. Németország két év alatt annyit tett a hadsereg növelése érdekében, mint előzőleg 37 év alatt. A számok világosan beszélnek.

A konstantinápolyi kivégzés után

Konstantinápoly, június 26. A haditörvényeszek több lapnak a megjelenését *fellügacsztette*, azért, mert rokonszenves életrajzokat írtak a kivégzett összeesküvőkről és azoknak a legutolsó mondásait közzétették. Egy örmény lap *Pressensé-nek*, az emberfogók megvédelésére alakult párisi liga elnökének a szultánhoz intézett táviratát közli, mely szerint az a ténykedése, hogy politikai foglyokat kivégeztet, *Európában nagyon rossz benyomást fog tenni*. A lap a Konstantinápolyban történteket a párisi konvent eseményeivel hasonlítja össze. Ezt a lapot nem kobozták el.

A tripoliszi okkupáció

Benghasi, június 26. Tassoni tábornok tegnapi jelentése szerint e hó 23-án a negyedik divízió Guba-Sarába indult, és az éjszakái ott töltötte. A következő napon Gézába tért vissza, utközben megtisztítva a területet a beduinoktól. Toszt közelében a benszülöttek lövöldözni kezdtek a csapatokra, de hamarosan szétverték őket. Olasz részről egy vadász elesett, két katona megsebesült. Tassoni tábornok elrendelte, hogy egy zászlóali ideiglenesen Tosztban maradjon a netán visszatérő benszülöttek megbüntetésére. Több törzs kiküldöttjei érkeztek Gézába, hogy bünbocsánatot kérjenek.

EGYHÁZAK

(Zsinati képviselők.) A budai evangélikus egyházköztség legutóbbi ülésén foglalkozott a zsinatra küldendő egyházmegvei képviselők választásával, amely alkalommal egyhangulag *Kaczián János* esperesre és *Stehló Kornél* ügyvédre szavaztak.

NAPIREND. Neptár, Péntek, június 27. Róm. kath.: László m. kir. — Prot.: László király. — Görög-orosz: június 14. Metód. — Zsidó: Sziván 22. — A nap két reggel 4 óra 5 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik délebb 12 órakor. — A földmívelésügyi miniszter fogad délelőtt 11 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — *Nyitvalevő muzeumok:* Nemzeti Muzeum régi képtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 6—8-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 3—6-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár délelőtt 9-től, délután 2-ig és este 6-tól 8-ig. — *Nyitvalevő könyvtárak:* Akadémiai Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — *Nyitvalevő képtárak:* Magyar Biederemayerek kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona, Allandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap, A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig, Történelmi Képtár, nyitva 10—2-ig, A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig, Belépődíj nincs.

UJDONSÁGOK

Ifjuságunk olvasmányai

* *

Igy a nagyvakáció, a diáki szünnapok kezdetén alkalomszerű ez az írás ifjuságunk olvasmányairól. A fiúk s lányok, kik az iskolából szabadjára szerte-szélednek, ilyenkor előkotornak minden kezübe kerülő könyvet, hiszen a legtöbb szülő előtt közömbös, hiszen a leg- több szülő előtt közömbös, hiszen a leg- vasgat a gyermeke... Nem így van ez az iskolában, ott rostára teszik ifjuságunknak az olvasmányait is. A közoktatásügyi kormány megbízásából doktor Szemák István nevezetre hallgató szerzetes-tanár ur éppen mostanában csinált kormánybíróként ilyen nagy roslálást. Szemák tanár könyvjegyzékét a magas kormány azon rendelettel küldte meg a középiskoláknak, hogy csakis a Szemák-féle jegyzékben foglalt könyvek maradhatnak meg az iskolák ifjusági könyvtáraiban és hogy ezentul csakis a Szemák-féle jegyzékben felvett szerzők megjelölt munkái közül szerezhetők be „művek“ ifjuságunk olvasmányaiul...

E rendeletből kitetszik, hogy Szemák tanár ur teljes bizalmát élvezzi a magas kormányban. Másik kérdés azonban, hogy vajon Szemák tanár ur érdemes-e erre a bizalomra? Én nem nyilatkozom, megfelel erre a Szemák tanár ur jegyzéke. Szemák tanár ur ugyanis ebben a jegyzékében — a magyar ifjuságunk olvasmányairól fordulván a nagy és fontos kérdésre — tilalom alá vetett s kicépezett olyan elég jónevű írókat, mint Jókai Mór, Gárdonyi Géza (Az egri csillagok), Pósa Lajos, Jakab Ödön, Kiss József, Szabolcs Mihály (kinek egyetlen munkáját sem vette fel); ellenben ifjusági irodalmunk felkelő új napjait nevezett ki írókat (kiknek így a műveit is kénytelenek beszerezni a középiskolák), mint: — Erdősi Károly, Máté Lajos, Sebők Imre, Szeghy Ernő, Vincze József, Neymayer Dezső, Frankó Iván, Kincs István és — Jókai Mór, süllyedjen el a sírod is! — Rappenberg s a többi leginkább „kongregációs“ író urak.

... Bravó, Szemák tanár ur! Csak folytassa... Hiszen a felekezetieskedő lelkiavakás, gyűlölködő kicsinyes butaság még ugysem méltelyezték meg eléggé ezt a pártos nemzetet. **M. P.**

— **A király.** Bécsi jelentés szerint a király ma délelőtt 10 órakor először jelent meg az Adriakiállításon, mely alkalmából dr. Derschatta a Lloyd-hajóstarság és a kiállítás elnöke és más személyiségek fogadták. A király megsejmelte a kiállítást a Rotundában, majd a szabadban álló épületeket és pavilonokat tekintette meg. A Rotundában több száz tanuló a királyt Hoch-kiáltásokkal üdvözölte. Az uralkodó látogatása másfél óra hosszáig tartott. A látogatás alkalmával az Adria kiállításon nem volt hivatalos fogadtatás. A király igen friss arcszínben volt. A midőn a kiállítási igazgatóság pavillonjába ment, a dalmát művészet képiállítását kívánta megtekinteni és igen behatóan nézegette a képeket, amelyekről dicsérőleg nyilatkozott. A kiállítást látogató nagyszámú katonák sorfalat állottak, amerre a felség ment. Az uralkodó igen örült a katonák feszes magatartásának.

— **Személyi hír.** Soghü Gyula, az egyesült függetlenség és 48-as párt alelnöke, udvari tanácsos, egyetemi tanár, hosszabb szabadságra elutazott ma a fővárosból.

— **Királyi kitüntetések.** A király Horváth Emil címzetes államtitkár, belügyminiszteri tanácsosnak a II. oszt. vaskoronarendet, dr. Ladik Gusztáv osztálytanácsosnak és dr. Petrovics Elek miniszteri titkárnak pedig a III. oszt. vaskoronarendet adományozta.

— **A nagybeteg főszerkesztő.** Singer Zsigmond főrendiházi tagnak, a Pester Lloyd főszerkesztőjének állapotában ma nem állott be változás; attól lehet tartani, hogy tüdőgyulladás lép fel.

— **Lipót Szalvátor főherceg veszedelmeben.** Toblachból jelentik, hogy az alpesi tura-ut alkalmával tegnap baleset érte Lipót Szalvátor főherceg automobilját. A főherceg, aki egy bécsi sportember automobiljában tette meg az utat leányával együtt, tegnap délután Toblachba akart menni. Dél-Tirolban, közel az olasz határhoz. Fiera di Primiero községnél az automobil egy éles kanvarulatnál felrohant az országút mellett kirakott magas védőfalra. A sikos falról az auto lecsúszott és magas ívben az országút másik falának esett. A sofőr lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. Sikerült a féket működésbe hozni és a kocsit közvetlenül a meredek sziklafal mellett megállított. A főhercegné és leányának semmi baja sem történt, de a megsérült automobil éppen csak a legközelebbi falug tudott eljutni, ott kijavították, aztán a főherceg Toblachba ment, ahol félbeszakította a tura-utat és vonaton a magyarországi Hajmáskérre utazott, ahol ma kezdődnek meg a tüzéségi gyakorlatok.

— **A román királyné állapota.** Bukarestből megzafolják azokat a híreszteléseket, hogy a román királynét a megvakulás fenyegeti. Bukaresti jelentés szerint ezek a hírek teljesen túlzottak, a királyné szembaja nem komoly jellegű, jóllehet állandóan kezelést igényel. A királyi család a jövő hét csütörtökön nyári tartózkodásra a vadregényes fekvésű Sinajába utazik és az egész nyarat a gyönyörű Peles kastélyban fogják eltölteni.

— **Gelléri-banquet.** A magyar közgazdasági élet számos képviselőjének nagyszerű bécsi kirándulása kezdeményezőjének és szervezőjének Gelléri Mór kir. tanácsos tiszteletére ma a Margitsziget alsó vendéglőjében, a kereskedelmi és ipari testületek, valamint a közélet számos kiválóságának jelenlétében 200 terítékű banquet volt. Az első felköszöntőt Thék Endre mondotta és lelkes szavakban ünnepelte Gelléri. Pohárköszöntőket mondottak még: Alpár Ignác, Zsolnai, Szávay Gyula és Peisner Ignác, aki a sajtó nevében köszöntötte fel annak érdemes munkáját. Gelléri Mór meghatottan mondott köszönetet a szép ünneplésért. A társaság kitűnő hangulatban késő óráig maradt együtt.

— **A győri országos tisztviselőkongresszus.** Az 1909-iki kolozsvári kongresszus elhatározásának megfelelően az állami tisztviselők ez idén tudvaleg Győrött fogják megtartani IV. országos kongresszusukat szeptember 20—22. napján. A győri kongresszus tárgysorozatán találjuk a többek közt: 1. a szolgálati pragmatika érdekében való újabb állásfoglalást, 2. az automatikus előlépés szorgalmazását, 3. a fizetés- és státuszrendezésről kihagyottak helyzetének javítására és 4. a nyugdíjtvény ki nem elégitő intézkedéseinek kiegészítésére, illetve módosítására irányuló kérélmeket, továbbá azt a javaslatot, mely az új nyugdíjalap jövedelmének tisztviselői jóléti intézményekre fordítását célozza. Az állami tisztviselők győri köre most felhívást bocsátott ki a kartársakhoz, hogy minél számosabban vegyenek részt a legközelebb július hó végéig közöljék, hogy a kongresszusra az egyes körökből hányan, és ha ez már most megállapítható, kik óhajtanak résztvenni.

— **A török trónörökös elmebeteg.** Konstantinápolyi jelentés szerint Jusuf Izzedin trónörökösön az elmezavar tünetei mutatkoznak. A herceg legutóbbi bécsi útja óta állandóan buskomor és egyszer már a tengerbe ugrott, de kimentették. Folyton azt hangoztatja, hogy meg akar halni és ezért a szultán parancsára állandóan megfigyelés alatt tartják. A trónörökös valószínűleg Vahid Edin herceg, a szultán fivére lesz, de a mostani kormány nem kedveli a herceget és szeretné megfosztani a trónöröklési jogtól.

— **Ezüst érdemkereszt.** A király Bisztricz István igazságügyminiszteri hivatalosolgának az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Diákok támadásai a tanárok ellen.** Lembergől jelentik: Sierpinski lengyel tanárt ma az utcán egyik tanítványa megtámadta és többször fejbevágtta. A dühöngő diákot a közönség lefogta és bevitte a rendőrségre. A támadó diák Bizenczweig német nemzetiségű gimnazista, azt vallotta a rendőrségnél, hogy Sierpinski tanár a zsidó diákokat sértő cikket írt egy lengyel lapban. — A Lemberg melletti Zelkier városban egy 17 éves gimnazista vasbottal támadta meg Éliás gimnáziumi igazgatót és fején súlyos sebeket ejtett. Kihallgatásakor a támadó diák azt vallotta, hogy rossz bizonyítványt kapott, aminek az igazgató az oka.

— **A kecskeméti polgármester temetése.** Kecskeméti jelentés szerint óriási részvétellel temették el a város kiváló polgármesterét. Kada Elek elhunyt polgármester ravatalához az ország minden részéből érkeznek a résztvevő közönség. A ma délelőtti vonatokkal számos város és vármegye küldöttei érkeztek koszorúkkal és igen sok magánember is. Óránként megkondulnak a harangok. A ravatal elé délelőtt 11 óráig több mint 10.000 ember járult. A ravatal körül városi tisztviselők állnak őrt. Az érdemekben gazdag polgármestert ma délután 5 órakor temették el óriási részvét mellett nagy gyászpompával. A holttestet tegnap délután 5 órakor szentelték be a lakásán s innen a városháza közgyűlési termébe vitték át, ahol díszes ravatalra tették. A ravatalt a koszorúk óriási tömege horította el s ma az egész nap folyamán a város apraja-nagyja elzarándokolt a város nagy halottjának ravatalához, hogy utóliára bucsút vegyen tőle. Már jóval a temetési szertartás megkezdése előtt végelethetetlen sokaság gyülekezett össze a terembe s a városháza térségein. Megjelent a temetésen Pest vármegye küldöttsége is s a magyar államvasutak igazgatósága, amelynek tisztviselője volt, szintén küldöttségileg képviselte magát. Az egyházi szertartást Révész István pápai prelátus végezte fényes segédlettel, a város nevében pedig Sándor János főjegyző mondott megindító bucsúztatót. Az elhunyt óriási résztvevő közönség kísérete el utolsó útján a Szentháromság-temetőbe, ahol a város által adományozott díszsírhelyen tetették örök pihenőre. — Kecskemétről még a következőket jelentik: Ma délután 1/6 órakor temették el óriási részvét mellett a város elhunyt polgármesterét. Egész délelőtt és a délutáni órákban is nagy tömegekben érkeztek az ország minden részéből azok a gyászolók, akik a temetésen részt akartak venni. Pontban 5 órakor az összes üzleteket bezárták és meggyújtották az utcai lámpákat, melyeket gyászfátyollal vontak be. Összesen 82 koszorút küldöttek, de számos egyesület koszorúmegváltás címén pénzt adott, melyből már ezer korona gyűlt össze Kada Elek szobrára. Az itteni izraelita hitközség alapítványt tett Kada nevére. A koszorúk közül kivalik két hatalmas koszorú. Az egyik a főváros koszorúja, a másik a magyar városok kongresszusáé, mely utóbbi ezt a felírást viseli: A magyar polgármesterek büszkesége. A halotti szertartást Révész István plébános, pápai prelátus végezte fényes segédlettel. A ravatal mellett a magyar királyi opera négyes férfikara és a szegedi dalárdák énekeltek. A temetőben Baqi László helyettes polgármester bucsuzott el a halottól a város közönsége és a tisztikar nevében. A temetési szertartás folyamán a városi székház erkélyéről tárogatón játszották az elhunyt polgármester kedvenc kurucz dalát. A temetésen a szakadó eső dacára mintegy tízezer ember vett részt. Ott volt a katonai helyőrség is teljes számban.

— **Sztrájkoló diákok.** Krakkóból jelentik: Az egyetemi hallgatók ma a lembergi diákokkal való szolidaritás jeléül egynapos tüntető sztrájkot rendeztek. A rektor rendezvényt megakadályozására hétfőig szünetelteti az előadásokat.

— **A harcziás földbérlet.** Elmúlt századok kalandos birtokharczaira emlékezett az a jelenet, amelynek minap a biharmegyei Okány község határa volt a színhelye. Itt van egy tagban a kiskoru Juricskay István ezerholdas birtoka, amelyet az árvaszék kezel és amelyet Schwarcz Ferencz bérel. Az árvaszék arra a belátásra jutott, hogy a birtok többet jövedelmezne, ha parcelláznák és miután a terveket elkészítették, csakhamar vevők is jelentkeztek. Erre az árvaszék Schwarcz Ferencznek fölmondta a bérletet, aki azonban szintén nem volt tétlen és mindent elkövetett, hogy lehetetlenné tegye a birtok átvételét. A földbérlet kiszedte a határkarókat, a dűlőutakat bevettette és más hasonló eszközökkel folytatta a harcot az árvaszékkel. A döntő ütközetre pedig akkor került a sor, amikor a mérnökök és a vevők megjelentek a birtokon. Nagy meglepetésükre jegyveres csöszök fogadták őket, akik tudtukra adták, hogy itt nem lehet parcellázni, mert különben baj lesz! Amire természetesen abba is maradt a parcellázás. Ez az eljárás nagy megütközést keltett és az árvaszék nyomban felelőségre vonta a bérletet, aki azzal védekezett, hogy nem akarja megakadályozni a parcellázást, csupán a lábán álló természetét félti. Most az árvaszék felszólította a renitens bérletet, hogy július első hetéig hordassa el a termést és adja át a földet.

— **Följelentés egy részvénytársaság ellen.** Adorján Sándor gépészmérnök néhány nappal ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen a „*Concret*” általános cementipar részvénytársaság ellen, család, sikkasztás és csalárd bukás miatt. A följelentés szerint a dolog előzményei évekkéltől elöbbre nyulnak vissza. Négy évvel ezelőtt, mikor még kedvezők voltak Magyarországon a gazdasági konjunktúrák, alakult meg a „*Concret*” általános cementipar részvénytársaság kétszázötvenzer korona állítólagos alaptőkével, amelynek azonban — mint utólag kint — alig egy harmadát fizették be az alapítók. A részvénytársaság irodája a Hajós-utca 51. szám alatt, gyártelepe pedig a Szabolcs-utczában volt. Mihelyt a gyár üzeme megindult, máris anyagi zavarok léptek föl. Ekkor szerződötték a gyár műszaki vezetésére Adorján Sándor gépészmérnököt. A gyár anyagi viszonyait, homlását egyáltalán nem ismerte Adorján, ő csak az üzemet vezette. Az egyik igazgató, Kurz Lipót, nemsokára a szerződés után azt az ajánlatot tette a mérnöknek, hogy a részvénytársaság által tőkefelemelés céljára kibocsátandó részvényekből vegyen 50.000 korona értékű részvényt, aminek ellenében megvásárolják őt művezető igazgatónak évi tizenegyszeres korona fizetéssel és odnak neki tíz éves szerződést. Adorjánnak tetszett az ajánlat. Másnap megakapta Adorján a könyveket és a mérleget, amely 37.000 korona aktívát, ezzel szemben elenyészően csekély passzívát s évi nyereségül 30.000 koronát mutatott ki. A mérleg tehát jól festett. Adorján apósa helyeslése mellett fogadta el a neki tett ajánlatot a 1911. év végén befizette az ötven ezer koronát — alaptőkefelemelés céljára. Pár hónap múlva azonban jelentkeztek a bajok s Adorján is hamarosan tudomást szerzett róluk. Mikor aztán a múlt nyáron már a fizetését sem folyósították s a munkások heti béréit is csak nagynehezen tudták előteremteni, a megdöbben Adorján megkérdezte, hogy mi történt a gyárral, hova lett a pénz, az alaptőke? Az igazgatóság ekkor kijelentette, hogy a rossz gazdasági viszonyok tönkretették a társaságot csődöt kérnek maguk ellen, nem tudják úgy sem tovább vinni az üzemet. Ez megtörtént. A csőd eljárást folyamán kiderült, hogy a 250.000 koronás alaptőkének csak egy harmada volt befizetve, a 250.000 koronás alaptőkefelemelés pedig — amelyre Kurz igazgató az 50.000 koronát szerezte meg Adorjántól — egyáltalán nem történt meg. Mihelyt Adorján befizette az 50.000 koronát, Kurz kilépett az igazgatóságból. Nem volt más hátra, Adorján Sándor ügyvédje utján megtette a bűnvádi feljelentést az igazgatóság összes tagjai ellen és Kurz ellen is. A rendőrségen most folynak a kihallgatások.

— **Furfangos postai tolvaj.** A fejérmegyei Baracska községben a postán érkezett csomagszállítványoknál már két év óta tapasztalják, hogy a csomagokat megdézsmálják. Különös volt, hogy az ország, de a külföld nagyobb cégeitől is ismeretlen címre érkeztek küldemények a kis községbe. Ezek a küldemények, amelyeknek tartalma rendszerint ékszer vagy egyéb értékes tárgy volt, szintén megváromolva kerültek vissza a feladóhoz, miután a címzett nem volt található. Baracska ezen a réven országos hírnévre tett szert. A fővárosi cégek még a legjobb nevékre sem szállítottak árut Baracska, vagy ha igen, úgy egy alkalmazottjukkal küldték el a megrendelést. Hónapokkal ezelőtt a posta- és távüra-igazgatóság vizsgálatot is rendelt el ez ügyben, de eredménytelenül. Ez idő óta a csendőrség állandóan figyelemmel kísértte a baracska postát és alkalmazottait. Már akkor gyanu volt Klicsek József 17 éves postaszolgárára, akinek hozzátartozói rohamosan vagyonosodtak, házat, földet vettek és fényvűzőben éltek. A napokban a csendőrök tettenérték Klicsek Józsefet, amint az a postához közeli parkban egy csomagot felbontott. Beismerő vallomást tett. A lopott tárgyakat részben elásta, részben szülei házában dugta el, de még a templom szentélyét is felhasználta rejtekhelyül. Az oltár üregébe sok összelopkodott tárgyat rejtett el. Itt tizenkilenc ezüstórát, két aranyórát, sok ezüst- és aranyláncot, ezüst evőeszközöket egész tömegével, értékes ajándéktárgyakat, finom szivarokat találtak. A csomagok felbontásában Klicsek valóságos mester volt, sosem látszott meg rajtuk a felbontás. Klicsek Józsefet letartóztatták.

— **A mezőhegyesi aratógárda.** Mezőhegyesről jelentik, hogy az esetleges aratósztrájkok ellen-súlyozására háromezer tartalék aratómunkás tartózkodik Mezőhegyesen. A tartalékmunkások részben rutének, részben székelyföldiek, akiket egyelőre az uradalomban foglalkoztatnak.

— **A párisi sofförök harca.** Párisban nagy a kavargás a sofförök között a rendőrséggel keveredtek harczba. A párisi sofförök ugyanis sérelmesnek tartják magukra nézve azt a hajítási szabályrendeletet, amelyet a rendőrség most léptetett életbe. Gyüleseztek, küldöttségbe mentek a rendőrségre, de eredménytelenül, mert a rendőrség nem akarta visszavonni az új szabályrendeletet. Erre a sofförök elhatározták, hogy a legnagyobb francia versenynapon, a longchamps Grand Prix napján, vasárnap sztrájkba lépnek. A sztrájkmozgalom azonban csődöt mondott, mert a sofförök egy része nem akart csatlakozni. Az elégedetlen sofförök ekkor a következő tervet eszelték ki: A verseny napján vagy ezer automobilal elmennek a Bois de Boulogne ama részére, ahonnan a Longchamps felé vezet az út. Itt úgy tesznek, mintha egyszerre mind az ezer automobilnak valami baja történt volna, keresztben megállanak az uton és elbarrikádoznak. Ily módon akarják megakadályozni, hogy a közönség a versenyterre juthasson, sőt miután a versenylovakat is ezen az uton szállítják a versenyterre, azt hiszik, hogy a lovak kijutását is megakadályozhatják. A párisi rendőrség neszét vette a sofförök tervének és most minden intézkedést megtett, hogy a készülő utca harczot megakadályozza.

— **Esküvő egy nagykanizsai moziban.** Nagykanizsán teljesen amerikai ízű esküvő történt. Armuth Náthán mozi tulajdonos Ilona nevű lányát vette el dr. Schleifer Imre nagykanizsai ügyvéd. Az egyházi esküvői szertartás nem a templomban folyt le. A mozi helyeit előkelő nászközönség töltötte be, a mozi-vászon előtt pedig felállították a „hüpe”-t. A mozi büféjében fényes uzsonna volt a lakodalmas vendégsereg részére. Az esketési szertartás után a fiatal pár nászutra indult, a moziban pedig megkezdődött az előadás.

— **Végrendelkezés pezsgőzés közben.** Dr. Szontagh Andor budapesti ügyvéd, aki családjával összekülönbözött, anavagilag sem áll nagyon jól, azonkívül legutóbb valami titkos bánata is támadt, az utóbbi időben mulatni, dorbézolni kezdett. Az ezelőtt józan, szolid ember mulatos társaságba keveredett és — úgy látszik — megártott neki a pezsgő, mert az éjjel egy órakor az Arena-uton levő Grádó kávéházban sötét öngyilkossági tervekről beszélt. Társai nem vették komolyan a dolgot, de Szontagh elővette revolverét és ott a pezsgős poharak között megírta végrendeletét. Közben valaki a kávéházból telefonált a rendőrségre, hogy az ügyvéd öngyilkos akar lenni. Nosza csakhamar megjelentek a rendőrség emberei, elvették Szontagh revolverét és jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, Szontaghot pedig hazakísérték. Kiss Andor dr. belügyminiszteri segédtitkár, Szontagh jó barátja azt állítja, hogy az öngyilkossági terv nem tréfa. Ő kérte a hatóság segítségét, hogy a komolyan fenyegető katasztrófát megakadályozza.

— **A mezitlábás dívathölgy.** A párisi Champs Elysée-színházban az orosz ballet lép fel minden este nagy siker mellett. Az előadásokra a legelőkelőbb közönség jön össze naponként. A felvonások utáni szünetek alatt Páris női a színházi előcsarnokban mutogatják a legújabb párisi divat termékeit. Így történt tegnap is, felvonás után a hölgyek a foverbe mentek. Hirtelen nagy csődület támadt, a hölgyek ujjal mutogattak egy elegáns párisi dámára, aki a színházigazgató karján sétált fel és alá mezitelen lábbal, vékony bőrtalpon, amelyet fehér szíjak erősítettek a bokához. A ruhája is roppant feltűnő volt. Zöld, klasszikus szabású tunikát viselt, amely sejtelmesen suhogott karsu alakja körül. A mélyen alkalmazott dekoltage elárulta, hogy a hölgy nem visel alsóruhát. A merész újító nem volt más, mint a párisi arisztokrácia egyik dédelgetett tagja, Guestre bárónő. Hamar híre ment a különös divatnak. Guestre bárónő kijelentette, hogy ez lesz a legújabb divat Párisban, mert ha a karokat feloldották már a keztyűpáncél viselése alól, miért ne volna szabad a szép, plasztikus lábakat a harisnyaguzsból kiszabadítani. Hasonló érveket hozott fel különös öltözéke mellett is.

— **Más helyett halt meg.** Maramarosmegyében agyonverték egy legényt — tévedésből. Szpisák Juon huszonegy éves szarvaszói legény tegnap este a falu kocsmájában borozgatott, amikor valaki a kocsmába nyitott ablakán bekiáltott:

— **Szaladitok fiuk, mert jönnek karókkal és vasvillákkal!** . . . — A kiáltásra Szpisák az utcára szaladt, de ekkor már ott volt egy Nyenyestűn Péter nevű legény is, aki Szpisákot karóval kétszer fejbevágtá, majd társai, Bozse Flora, Boqqil Juon és Boqqil Trajan vasvillákkal estek Szpisáknak és addig ütötték, míg csak életet sejtettek benne. A véréngző legényeket a maramaros-szigeti csendőrségnek sikerült hamarosan elfogni és vattatásuknál előadták, hogy ők nem Szpisák Juont akarták agyonverni, hanem ennek egy barátját, aki most jött haza a katonaságtól és sorra elhódította előlük a falubeli lányokat. A sötétségben azt gondolták, hogy Szpisák az, akit keresnek, mire rátámadtak. A gyilkosokat letartóztatták.

— **A Misler- és Roth-Star ügynökei.** A szatmári és komorzáni csendőrség tegnap jó fogást csinált. Hosszas nyomozás és megfigyelés után a Misler- és Roth-Star hajóstársaságok ügynökeit elfogta, éppen akkor, mikor tíz szatmármegyei kivándorlót ültettek vonatra, hogy Bukovinán át, utlevél nélkül, Amerikába szállítsák őket, illetve a hajóstársaság hálójába kerítsék. Gávró Grigor tartolci és Apáti Mihály komorzáni lakosok ezek, aki évek óta büntetlenül, iparszerűen üzik társadalmi, gazdasági és honvédelmi érdekeink ellen irányuló foglalkozásaikat, amiből máris nagy vagyont szereztek. A csendőrség házkutatást tartott mindkettő lakásán, ahol rengeteg körlevelet és utbaigazító utasítást talált. Nagyon érdekes az alábbi eredeti levél, amely magyarázza az utlevél nélkül való szökés irányát. Figyelmezteti a kivándorlót, hol kell vigyázni; ha eltéved, csak szegényebb rendű embertől kérjen utbaigazítást, hol van a bizalmas emberük, stb. A levél, amelynek Utlevél nélküli utasítás a följelentése, szószerint így szól: Hazulról Szatmárnémetire megy, ahol jegyet vált Gilvácsra, Innen Zsibóra, Zsibóról Dére és innen Beszterczére. Beszterczére megérkezve, hagyják el azonnal az állomást és a vasut mellett haladó országúton iparkodjanak Borqóprund felé, ahonnan Borqó-Beszterczére mennek. Itt kérdezzék egy szegényebb rendű embertől, melyik út vezet Tihucára? Most vigyázzanak! Tihucán a falu végén van egy magányos ház, ahol a mi emberünk lakik. Térjenek be hozzá és mondják meg neki, hogy vezesse magukat a határon túl levő Pojana-Stampii nevű faluba. Ezt ő szívesen megteszi, de adni kell neki tíz-tizenöt koronát. Pojana-Stampii-ban már tul vannak minden veszedelmen, lévén ez a falu már Bukovinában. Innen bátran tovább mennek, székereken vagy gyalog Dornavatrara, ahonnan vasutal folytatják az utat. Dornavatráról váltanak jegyet Hatntiq, innen Krakaura kell és Krakauról még egyet Myslowitzra. Itt, Myslowitzon van a mi irodánk, ahol mutatni a postai feladóvevényt és ahonnan még aznap utnak indítják, úgy hogy másnap reggel itt vannak Hamburgban. Tudnivaló! Az utra hozzanak magukkal csak 100—120 koronát, a többit hagyják otthon, hogy azt utánuk küldjék ide Hamburgba. Otthon hagyjanak legalább is 400 koronát. Ilyen levelet kap mindegy kivándorló s amikor Hamburgba ér, mintegy közönséges hajópodgyászsal bálnak vele, azért a négyszáz koronáért, melyet a család visszatartott addig, míg a hajóstársaságok távirata meg nem érkezik, hogy azt is küldjék utána a hajóstársaság pénztárába, miből azonban a szerencsétlen kivándorló már sohasem lát többé egy fillért sem. A szatmári ügyészség táviratilag intézkedett, hogy a határszélen levő és a levélben jelzett helyeket megfigyeljék és a lelketlen üzérkedés, amennyire csak lehet, megátoltassák.

— **Hajsza a szüffraszettek ellen.** Londoni jelentés szerint Poincaré köztársasági elnöknek Londonba érkezésekor a rendőrség nagyméretű övintézkedést tett, hogy az elnököt a szüffraszettek esetleges tüntetésétől megkímélje. Attól féltek ugyanis, hogy a szüffraszettek a francia államférfiu Londonba való érkezését lármás utcazi jelenetek előidézésére akarják majd fölhasználni. Valóságos hajsza indult meg a szüffraszettek ismertebb vezetői ellen. Több szüffraszett-vezért, kiket a bíróság egyelőre még szabadon hagyott, letartóztattak és további intézkedésig a börtönben helyezték el őket. Az utcán, főként azon az utvonalon, amelyeken a francia elnök kocsija elhaladt, rengeteg számu rendőr és detektív volt, akik azon fáradoztak, hogy lehetőleg minden aszszonnyt eltávolítsanak. Így történt, hogy a londoni közönségben, amely Poincarénak megérkezésekor lelkes ovációt rendezett, majdnem kizáróan férfi volt. — Oxfordból jelentik, hogy ott tegnap az utcán megtámadtak két szüffraszettet, akik a szüffraszettek színeit viselő napernyőt vittek. A nép szétlépte a szüffraszettek ruháját s a rendőrség csak nehezen tudta őket a tömeg dühe ellen megvédelmezni.

— **Kéry Gyula főispán balesete.** Szarvasról jelentik, hogy Kéry Gyula főispánt baleset érte. Gróf Almásyékhoz ment látogatába s a kapu előtt megcsuszott, elesett s balkezének csuklóján megsebesült. A főispánt gyulai lakásán ápolják.

— **Moszkvától Párisig automobilon.** Moszkvai jelentés szerint a Moszkva—Berlin—Páris automobilura tegnap megkezdődött. A turán 13 automobil vesz részt.

— **Az önként jelentkezett haramia.** Brassó megyében s a határszélen néhány héttel ezelőtt óriási dúlást követtek el az összeverődött haramiák. Raboltak és gyilkoltak a határszéli községekben, rettegették a népet Brassó megyében, mint a szomszédos Romániában is. Mintegy harminczan voltak ezek az oláh haramiák, akiknek a kézrekerítésére, mint jelentettük, kivézényelték az egész predeáli és ósánczi csendőrséget, továbbá két zászlóalj katonáit is. A csendőröknek többször valóságos harcra kellett vinniök a haramiákkal, akik az egyik alkalommal négy csendőrt súlyosan meg is sebesítettek. Lassankint azonban összefogdosták a banda tagjainak egy részét, csak *Besvaga* János törsvári oláh embert, a banda vezérét, akit pedig a legjobban kerestek, továbbá néhány büntársát még mindig nem tudták elcsipni. Tegnap reggel azután váratlan látogatást érkezett az egyik brassói román ügyvédhez. *Besvaga* volt, a régóta keresett rablóvezér. Elmondta, hogy önként akar jelentkezni a hatóságnál és megkérte az ügyvédet, hogy vállalja el védelmét. Az ügyvéd megígérte ezt, de azt tanácsolta *Besvaga*nak, hogy menjen csak egyedül az ügyvédségre, ő majd később szintén odamegy és bejelenti, hogy átvette a védelmet. *Besvaga* elindult, de ez alatt az ügyvéd, aki úgy látszik attól félt, hogy a rabló utközben meggondolja a dolgot, telefonon értesítette a csendőrséget, hogy a hírhedt rabló a törvényszék épülete felé megy, tartóztassák le. *Besvaga* el is fogták az utcán, még mielőtt az ügyvédségre ért. A kihallgatáson *Besvaga* beismerie, hogy részt vett a predeáli puskaharcban s ez alkalommal meg is sérült a karján, amelyet még most is felkötve hord. A csendőség reméli, hogy a rabló vallomása alapján most már az egész bandát kézrekerítheti. A rablók fejére a belügyminiszter *kétezer korona jutalmat* tűzött ki, de minthogy *Besvaga* önként jelentkezett, valószínűen nem fogják kiadni a díjat.

— **Hítvesgyilkosság.** *Fiolek* János hunfalvai cipészmeister kedden este mulatni ment a feleségével. Hajnalig a kocsmában ült a házaspár s még haza menet is vittek magukkal egy kis itókat. Odahaza azonban a fejükbe szállott a sok alkohol s egy kissé összeveszték. Az asszony erre kapta magát s a másik szobába ment aludni. A szerelmes embert mód fölött földühösítette a dolog, a műhelybe rohant, *kalapácsot ragadott* s a lefeküdni készülő feleségére vetette magát. A mámortól fáradt asszony alig védekezett s a megvadult férfi néhány hatalmas ülést mért hitvese fejére. Az asszony lezuhant és azonnal meghalt. *Fiolek* a holttestet a Poprád-folyóban megfürdette, azután ágyba fektette. A csendőségen pedig jelentette, hogy az asszony a padlásról esett le és így zúzza agyon magát. A késmárki járásorvos azonban fölhonzcolta *Fiolek*nek és megállapította, hogy az asszony erőszakos halállal mult ki. Vallatásra fogták a férjet és kiderült a valóság. A gyilkos cipészt letartóztatták.

— **Felrobbant gránát.** Tarbesből jelentik: A 24. tüzérezred egyik műhelyében ma gránát robbant fel abban a pillanatban, amikor katonák szétzedték. *Két ember életét veszítette*, ketten megsebesültek, a műhely részben rombadőlt.

— **A Párisi Nagy Áruház** furdó és utazó hete meglátszik az András-ut hatalmas nyüzsgésén. Majd mindenkinek kezében a jellegzetes lilaszínű csomagok vannak és a hatalmas áruház belsőjében alig lehet az embernek mozogni. Mivel pedig a Párisi Nagy Áruházban minden kapható, az utazási elemőzsiáról is végtelenül olcsó áron gondoskodás történt.

— **A Maros áradása.** Déváról táviratozzák: A Maros áradása dél óta újból veszedelmesen növekszik. A gőzmalmot a víz ismét teljesen körülzárta, úgy, hogy csak csónakkal lehet megközelíteni. A dévai határnak Tóállás nevű része teljesen víz alá került összes terményeivel együtt. A vízállás több mint egy méter magas a vetéseken. — Az árvíz délután két óra óta rohamosan apad. Remélik, hogy reggelre a víz lemegy a földekről.

— **Az utozal leányok csalója.** A rendőség letartóztatta *Schwartz* Lázár huszonhat éves ügynököt, aki már régebbi idő óta sorra járja a rendőri felügyelet alatt álló nőket, azt mondja nekik, hogy ő divatárkereskedő és előnyös feltételekkel lehetnek részletfizetésre ruhamegrendelést gyűjt. Ugyanekkor öt-hat korona előleget szed fel, azután nem látják többé a leányok. Eddig tizenöten tettek feljelentést ellene. A rendőség ma kinyomozta és megállapította, hogy *Schwartz* munka nélkül létezik, szélhámoskodik. Letartóztatták.

— **A szerelmes káplán merénylete.** A remetevasvári papi tragédia után újból egy revolvérrel készült be sajnálatos hősül egy revolvérrel merényletbe. *Urbán* István kassa-egyházmezei áldozópap, varannói káplán néhai princi-pálisánál, *Strasser* Antal varannói plébánosnál ismerkedett meg *Strasser* Izabellával, ki nagybátyjánál többször látogatásban járt. *Urbán* szerelme lobbant a szép leány iránt, de hasztalan volt minden ostromlás. Közben a leány nagybátyja *ahalt* s a varannói plébánia betöltésénél, mely a vallásalap kegyurasága alatt áll, *Urbán* István neve is előtérbe került. *Urbán* István, ki rokona *Urbán* Iván aradi főispánnak, protektorainak biztatására már kezében érezte a jójövendőt plébániát, be-rendezkedéshez kezdett s a *Strasser*-család egy szép napon ajánlatot kapott a káplántól, melyben szerelmesét gazdasszonynak hívja a varannói plébániára. A család kereken visszautasította a pap ajánlatát, sőt házuktól is eltoltatták. Tegnap reggel 9 órakor *Urbán* megjelent Eperjesen *Strasser*ék kalváriai lakásán. Miután a cselédséggel hasztalan utasították el a káplánt, a leány és családja elszanta magát a találkozásra s az udvaron *indulatos szóváltás* fejlődött ki köztük. *Urbán* távozásra szólították föl, különben rendőrt hívnak. A káplán erre *revolvért* rántott s a levegőbe lött, *Strasser*ék ijedten menekültek. *Urbán* a leány után vetette magát s cselezva reálított. Kezét az utolsó pillanatban a leány nővére ütötte félre, a golyó nem talált. A menekülő leány közben megbotolva, végigvágódott a földön. *Urbán* még egyszer rásütötte revolverét, de most sem talált. Ekkor kicsavarták a pap kezéből a fegyvert. *Urbán* térdreest s borzasztó tette tudatára ébredve, jajszókat kezdett.

— Jaj, istenem, mit tettem, többé nem lehetek pap... Még *Strasser*ék kezdtek vigasztalni. *Urbán* egyre csak azt hajtogatta, hogy a kassai püspökhöz megy töredelmes vallomásra. Tizenegy órakor vonatra ült, de bünvádi följelentés folytán az eperjesi rendőség közben telefonon megkereste a kassai főkapitányságot, mely a déli vonatról detektívekkel tartóztatta le a papot. *Urbán* a rendőségre vitték, hol nyomban *letartóztatták* a papot. Fölébredve úgy emlékezett, hogy a leány holtan maradt az udvaron... Este 7 órakor *Kepes* detektívcsoporthoz vezető kísérté vissza Eperjesre a gyorsvonattal a merénylet papot. Hogy a föltűnést kerülje, az étközökocsiba ült be vele. *Urbán* itt is teljesen abnormalisan viselkedett. Egyik perczben sirt, mint a gyermek, a másikban pedig felkaczagott. A rendőség az a vélemény, hogy a szerencsétlen lelkész elmezavarásban vetemedett a merénylet s ugy most a csendes parochia helyett a tébolydába került a káplán.

— **Rémes állapotok a szegedi kórházban.** Szegedről jelentik: A szegedi kórház elmeosztálya annyira megtelt, hogy több kevésbé közveszélyes elmebeteg a városi szegényházba kellett internálni. Az elmebeteg természetesen nagy fel-fordulást okoztak itt. Viselkedésükkel felizgatják a szegényház békés lakóit. *Béka* Mária, akit szintén a kórházból tettek át ide, a napokban dühöngeni kezdett, s az ápoló apácák, miután másképp nem bírtak vele, *bezárták* a pinczébe levő *fáskamrába*, ahol aztán ottfelejtették. Másfél napig volt itt a szerencsétlen beteg étlen-szomjan, mikor végre sikerült neki a kamra lézkerítését kitorni és elszöknie. *Napokig kóborolt Szeged utcáin*, míg végre feltűnt egy rendőrnök, aki a városházára vitte. A szerencsétlen leányt, miután gyógyíthatatlan beteg, most sem a kórházba, sem a menházba nem fogják felvenni.

— **Tízéves találkozó.** Figyermesztjük mindazokat, kik Rimaszombathán 1903-ban tettek érettségit, hogy a tízéves találkozó július 1-én lesz. Érkezésüket, vagy elmaradásukat jelentsék dr. *Molnár* József rimaszombati ügyvédnek.

— **Hamis járvány-hírek.** Fiuméből táviratozzák: A cirikveniczai és abáziai fürdőbizottságok vezetői ma délben tisztelegtek gróf *Wickenburg* István kormányzóval, arra kérve őt, akadályozza meg, hogy Fiuméről és a tengerpartról hamis járványhíreket terjesszenek. A kormányzó kijelentette, hogy a leghatározottabban elítéli egyes tudósítóknek azt az eljárását, hogy 14 himlőesetet járványként tüntettek fel, ső egyes lapokban még azt a szenzációt is elhelyezték, hogy Fiumében a difteritisz járvány uralkodik. Ezáltal kiszámíthatatlan kárt okoztak, úgy Fiume, mint az egész tengerpart forgalmának és kereskedelmének. A kormányzó a maga részéről kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a sajtó helyesen informáltassék. Ami a susáki négy esetet illeti, mondta a kormányzó, tudomása van arról, hogy a betegek a kórházban teljesen el vannak különítve, tehát a betegség továbbterjedése ki van zárva. Hangsúlyozza, hogy Fiumében difteritiszjárvány nincs.

— **Munkássors.** Az élet szeszélye rettenetes sor-sort mért egy kőszegi munkásemberre. *Guttman* Vilmos kőszegi huszonkét esztendő legényt hazahozta a minap a háborus veszedelem helyéről, a montenegrói határról, hogy itthon a munkába küldje rá a halált, amely odalenn a puskák csövéből lesett rá. Nyolcz hónapig szolgált katonáéknál Kasztellnuovóban *Guttman* Vilmos. Mint hároméves katona vonult be, de mint számfelteszt beosztották a póttartalékba és most a háborus bonyodalmak megnyúlásával hazaeresztették. A mult szombaton ért haza *Guttman* és munkát vállalt a kőszegi villamos telepen, ahol mint segédmunkást alkalmazták. Tegnap lépett először munkába, a Skriba vendéglőnél végzett villamos szerelést. Munka közben vigyázatlanul a villamos huzalhoz ért, melytől megtántorodott és lezuhant a három méter magas létráról, amin állott. Olyan szerencsétlenül esett éppen a feje tetejére, hogy *agyrázkódást* szenvedett, mely egy órai kínos szenvedés után megölte. Edes-anya, akinek egyetlen gyermeke volt és aki boldogan ölelte viszont, hogy a háborus veszedelemből visszatért, ma délután a munka halottjaként kapta vissza fiát. Az eset a szerencsétlen asszonyt annyira le-sújtotta, hogy az orvosok az eszméletlenül fekvő asszonyt is tragikus fordulattól félik.

— **Az urileány holtteste.** Szatmárnémetiben a halászek a Szamosból egy urileány hulláját fogták ki. A hullán *nyitott sebek* láthatók. A fehéreneműjében *L. M. monogram* van. Vizsgálat indult meg annak a kinyomozására, hogy az urileány öngyilkos lett-e, vagy ami valószínűbb, gyilkos kezek pusztították-e?

— **Szörnyű vád egy tanítónő ellen.** Debreczenből jelentik: Névtelen feljelentés érkezett az itteni rendőséghez, mely szerint *Los* Julianna tanítónő több gyermekét elpusztította. A rendőség megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy a tanítónőnek 10 év alatt kilencz törvénytelen gyermeke született s két-három hónappal születése után mindegyik meghalt. Lakásán különféle kuruzslószerkeket találtak. A tanítónő tagadja, hogy ő pusztította volna el a gyerekeit s azt mondja, hogy nem tudta őket szoptatni, hanem árpakávéval vegyített tejjel táplálta az újszülötteket. A vizsgálatot természetesen még folytatják.

— **Asszonyok civakodása miatt.** Debreczenből jelentik: *Kovács* Lajos pénzügyvizsgáló, tartalékos hadnagy felesége folyton civakodott a vele egy házban lakó *Farkas* Miklós ácssegéd feleségével. Emiatt a két férfi közt ma szóváltás támadt. *Kovács* berohant a lakásába, kihozta revolverét és kétszer rálőtt *Farkasra*. *Farkas* haldeklit.

— **Egerek a sörös palaczkban.** Szegedről jelentik, hogy annak idején *Schorr* Ottó szegedi sörke-reskedőt pénzbírságra ítélte a büntetőbíróóság, mert egy raktárából kikerült sörös palaczkban két egér hulláját találták. A felelbezés folytán lefolytatott pótvizsgálat azzal a meglehető eredményvel járt, hogy *Schorr*nak egyik konkurrens helyezettte el egy elbocsátott raktári munkás útján a két egeret a palaczkba. Ezen az alapon a tanács felmentette a megvádolt kereskedőt.

— **A jószívű emberek figyelmébe.** Özv. *Luchy* Mártonné magával tehetetlen, szélütött, béna asszonyt ajánljuk a jószívű emberbarátok figyelmébe. Eddig leánya tartotta el, de hét hónap óta ez is tüdőbajban szenved, úgy, hogy a család nagy nyomornak van kitéve. A támogatásra szorult család I. Váralja-ut 24. szám alatt lakik, ahol az adományokat hálás szívvel fogadják.

— **Rendőri hírek.** *Eletuntak*. *Korn* Ármin huszonkét éves kereskedősegéd, a Rádai-utca 56. szám alatt levő lakásán mérget ivott. A Rókus-kórházba vitték. — *Olasz* József hatvanhét éves Máv munkás Rákospalotán az Arany János-utcában a szájába lött. Nyomban meghalt. Gyógyíthatatlan betegsége miatt lett öngyilkossá. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — *Összeget fogtechnikus*. *Kispesten*, az Üllői-ut 127. szám alatt *Glück* Lipót fogorvos lakásán *Pollák* Sándor fogtechnikus forrasztási munkákat végzett. A forrasztó lámpa felrobbant és meggyújtotta *Pollák* ruháját. Amikorra elottották az égő ruhát, *Pollák* súlyos égési sebeket szenvedett. Az István-kórházba vitték. — *Villamos elgázolás*. A Rákóczi-ut 34. számú ház előtt az 534-es számú kőzuti villamos kocsi elütötte *Ráth* Katalin harminczhat éves takarítónőt, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A Rókus-kórházban ápolják. — *Elitelt kivándorlók*. A VI. kerületi kapitányság ma utlevél nélküli kivándorlás miatt *Varsing* Rudolf kömivest, *Fischkopf* Simon, *Ladics* Milán és *Blaunkics* Izsák opalánkai szeb földműveseket pedig nyolcz-nyolcz napi elzárásra és ötven korona pénzbüntetésre ítélte. — *Tolvaj kocsis*. A rendőség nyomozza *Staedtner* Ferenc huszonöt éves bérkocsist, aki *Kovács* Péter kereskedőtől éves bérkocsit esalt ki. Azzal állott elő, hogy tudna valakit, aki kibérelné a kocsit. Elvitte a kereskedőt a Liszt Ferenc-tér 13. számú ház elé. A kocsis ott felment egy állítólagos bérziánerhez, de azzal jött vissza, hogy csak félóra mulva lehet vele tárgyalni. *Kovács* erre a félórára elment egy kávéházba. Ezalatt *Staedtner* elhajtotta a kocsit. A rendőség a furfangos kocsist, aki huszonöt éves, nyulánk termetű, barna haju, nyomozza. — *Öngyilkosság a népfürdőben*. Délután 3 órakor a Nyár-utcai népfürdőben *Schiff* Pinkász 25 éves munkás meglötte magát. A halokló embert a rendőség a Rókusba szállíttatta. — *Szélhámos házasságközvetítő*. A rendőség ma délután egy órakor letartóztatta *Györke-Gyulai* János 36 éves ügynököt, aki az utóbbi időben házasságközvetítéssel foglalkozott s szélhámos-ságaival sokakat megkárosított.

— **Halálozás.** *Szigeti* Vass Gyula, nyugalmazott pénzügyi titkár életének 69-ik évében elhunyt Debreczenben.

Regényes hagyatéki ügyek

— Sir Murray Scott milliói. — Végredelet a lépcső alatt. —

London, június 25.

Az itteni hagyatéki bíróságnál tegnap egy olyan per kezdődött, amelynek anyagából egy tu-
czat szenzációs regény is kitalálható.

Arról a potom 29 millióról van szó, amelyet Sir John Edward Artur Murray Scott hagyott hátra. Sir Richard, — Scott fogadott fia — és neje Lady Wallace, London városára hagyták azt a híres mügvüteményt, melyet Wallace-kollekció néven világszerte ismernek.

Sir John 1912-ben halt meg nagyon magas korban és sok kodicillussal ellátott végrendeletet hagyott hátra, melyben óriási vagyonát Lord Sackville és nejeire hagyta. A nagyszámu Scott-családra semmi se jutott. Ennek tagjai azt erősítették, hogy lady Sackville-West az öreg urat egészen a hálójába kerítette és hogy egy pótrendelet — mely a Sackville-eknek szánt hagyatékot tetemesen csökkenti — szörén-szálán eltűnt. Továbbá azt is állítják, hogy lady Sackville-West, már Sir Scott életében is, rengeteg összeget csalt ki az öreg urtól. Állításuk szerint egyetlen évben 700.000 koronára rugott a ravasz asszonynak utalványozott esekkek összege.

A megvádolt és perbefogott lady Sackville-West e hagyatéki ügytől függetlenül is számíthat a világ érdeklődésére, amennyiben az egykor világ-hírű *Pepita* spanyol tánczosnőnek leánya. A senora annak idején a nagyapáink vérét is pezsgésbe hozta, amikor Pesten tánczolt. Később lord Sackville-West Spanyolország angol követéhez ment nőül, s ma már babérözveje neve csak a pepita-szövegű nadrágokban él tovább.

A most szereplő leánya atyja unokaöccsének lett nejevé, s különben, az említett per hősei is regényes multra tekintenek vissza, amiből könnyű megérteni azt a lázas érdeklődést, mellyel a londoni társaságban az ügy további fejleményeit kísérik.

Van azonban egy másik hagyatéki ügy is, mely szintén erősen foglalkoztatja a közönség kíváncsiságát. E „regény” Chatsworthban, a Devonshire herceg kastélyából indult ki.

Mr. William Chester a herceg főkértésze hét év előtt hirtelen meghalt, s jöllehet köztudomásu volt, hogy végrendeletet hagyott hátra, ezt schol se tudták megtalálni.

Chesternek Ausztráliában élő unokaöccse és huga az öreg hagyatékából 120.000 koronára tartott igényt és a bíróság méltánvolta is követelésüket, mert ők voltak az örökhatyó legközelebbi — jóformán egyedüli — rokonai és miss Pence, az öregnek halálos órájáig önfeláldozó, hü gondozója, semmivel és senkivel se tudta bizonyítani, hogy élő szóval tett nyilatkozatai szerint reá akarta hagyni vagyonát.

Ez az ügy hét év óta régen feledésbe merült, a rokonok birtokba vették az örökséget és Miss Pence, nagy bölcsen, belenyugodott a sorsába.

Most azonban, néhány nap előtt, meglepő fordulat történt. Az új főkértész megsokalta a patkányok garázdálkodását és megbizta az egyik legényét, hogy alapos irtóháborút indítson ellenük.

Amikor a kertészlegény a patkányfogót a deszka lépcső egyik fokára akarta állítani, észrevette, hogy ama lépcsőfok sokkal üresebb kongásu a többinél. Fűrészni kezdett és egy rugóra bukkant, amely — ujjának nyomására — felpattant s üreget tárt fel.

Az üregeben sárgult papiros hevert. A bámuló kertészlegény sietett fölfedezését főnökével közölni. Amikor az okmányról a ráragadt piszkot letisztították, meglepetve látták, hogy az nem más, mint Mr. Chester hasztalan keresett végrendelete, mellyel csakugyan a házvezetőnőjét tette meg általános örökösévé.

Amikor Miss Pence-szel tudatták, hogy ő az örökös s hogy igényeit most már sikeresen hangoztathatja, az érdeemes hölgy minden nagyobb izgatottság nélkül, nyugodtan így szólt:

— Örülnek, ha a hamis örökösök még nem verték volna el az egész pénzt, de azzal se törődöm nagyon, ha már semmi sincs belőle.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

⊙ **Repülés Nagyszalontán.** *Lánui és Dole-schall* aviatikusok e hó 28-án, vasárnap délután látványos repülést rendez Nagyszalontán. *Lánui* Antal hadnagy végzi majd a fölszállást gyönyörű biplánján, amely már oly ok szép sikerben volt osztályosa. *Lánui* budapesti sikerei után Nagyváradon pilótavizsgát tett és azóta ott folytatta sikeres repüléseit. A látványos repülés, — amely iránt nemcsak Nagyszalontán, hanem a vidékén is nagy az érdeklődés — délután ½5 órakor veszi kezdetét.

⊙ **Óriás léghajó.** *Edison* Bill, a nagy feltaláló fia, aki most Európa nagy városait sorra meglátogatja, a napokban Berlinbe érkezett. Kijelentette barátai előtt, hogy atyja most egy sajátzerű léghajó szerkesztésével foglalkozik, amely *száz embert lesz képes befogadni* és óránként nvoelcvan — száz kilométernyi utat fog megtenni.

⊙ **Eltűnt az ujságszállító aviatikus.** Jelenítettük, hogy Párisban tegnap reggel fölszállt *Guilbert* aviatikus, hogy a párisi reggeli lapokat még a postavonat megérkezése előtt Londonban átadhassa az *angol királynak* és *Poincaré* elnöknek. *Guilbert*ről azóta semmi hír sem érkezett s attól félnek, hogy *lezuhant a La-Manche-csatornába és a tengerbe fullt.*

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Az Országos Színészegyesület.** Az Országos Színészegyesület tanácsa június 28-án, szombaton délután 3 órakor tartja a nyári szünet előtt utolsó ülését a Baross-téri színészpala disztermében. Ezen a tanácsülésen a nyári szünet előtti folyó ügyeket, valamint a még el nem intézett igazgatói koncesszió-kérvényeket intézik el.

(*) **Burrián budapesti szerződése.** *Burrián* Károly, az Operaház most szerződötett hőstemorja, czafolalfélt adott a cseh lapoknak budapesti szerződéséről. *Burrián* a prágai távirat szerint azt mondja, hogy a következő évadban Newyork, Bécs és Budapest fognak személyében osztozni. A szerződés, azonban, úgy szól, hogy három hónap kivételével *Burrián* rendelkezésére áll a budapesti Operaháznak és már szeptember 15-én itt lesz, hogy készüljön a Bánk-bán czimszerepére.

(*) **Szobor gróf Andrássy Dénesnek.** Zólyomi dr. *Wagner* Géza, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatójának a kezdeményezésére, a Társulat választmánya egyhangulag elhatározta, hogy a magyar kultúra legbőkezebb mecenásának, néhai gróf *Andrássy* Dénesnek az emléket maradandólag megörökítendő, mozzalmat indít, hogy az elhunyt nemeslelkű főurnak szobor emeltessek a fővárosban. A szobor másfélszeres életnagyságu márvány mellszobra lesz és azt közvetlenül a városligeti Mücsarnok főbejárója mellett, a palota homlokfala előtt fogják felállítani. A szobor költségeire szükséges összeget megteremtendő a Képzőművészeti Társulat igazgatósága legelső sorban feliratot intézett dr. *Jankovich* Béla vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy annak az alapját az állam vesse meg.

(*) **A Király Színház szezonja.** A Király Színház ma esti *János vitéz* előadásával lezárja idei szezonját. A nagyszerű darab ebben az évadban érte el négy századik előadását, mely alkalommal a színház új betanulással hozta színre az operettet. Az elmúlt szezonban csak négy ujdonságot mutatott be a színház. Ezek a következők voltak: *Harsánvi* Zsolt és *Vincze Zsigmond*: A limonádé-vezetes (szept. 5.); *Willner*, *Bodánszky* és *Lehár* Ferencz: *Eva* (okt. 12.); *Rajna* Ferencz és *Szirmai* Albert: A mexikói lány (decz. 11.); *Grünbaum*, *Wilhelm* és *Kálmán* Imre: A cigányprimás (jan. 24.). Ezek közül a limonádé-vezetes és az *Eva* elérte ötvenedik előadását, míg a *Cigányprimás* több mint százszor került színre. Az ujdonságokon kívül a színház bécsi vendég szereplését is úgy anyagilag, mint erkölcsileg teljes siker kísérte.

(*) **Egyházművészeti grafikai kiállítás.** A Magyar Hitoktatók és Hittanárok Egyesülete elhatározta, hogy a közel jövőben kiállítást rendez,

amelyen hitéleti és bibliai tárgyú szemléltető képeket, valamint biblia-illusztrációkat fognak bemutatni. A kiállítás művészi anyagának legnagyobb része azonban külföldi lesz, elsősorban Német- és Angolországból való, amely országokban a grafikai művészetnek ez az ága igen fejlett. Kénytelen az egyesület ezeket a műveket külföldről beszerezni, mert az itthon készülték nem felelnek meg, pedig ugy művészeti, mint gazdasági szempontból nagyon kívánatos volna, ha ezeket a keresett és fontos szükségletet képező grafikai munkákat itthon lehetne előállítani. Az egyesület bizik abban, hogy ez a kiállítás kellő alkalmat adna arra, hogy ebben az irányban akció induljon meg. Az egyesület felkérte az Inarművészeti Társulatot, hogy a kiállítás rendezői munkálataiban vegyen részt.

(*) **Öfensége tánczol.** A Népopera jövő évi első ujdonsága *Ascher* Leó három felvonásos operettje, a „Die Hoheit tanzt” lesz. Az érdeeks mesejü és finom muzsikájú darab Bécsben a Theater an der Wienben került színre és Mérey Albert fordítja magyarra. Az ujdonság szeptember második felében kerül színre.

(*) **A dunántúli dalosverseny.** A dunántúli daloszőveltségnek e hó végén rendezendő dalosversenyére eddig husz dunántúli dalosegylet jelentette be részvételét. Az ünnepek igen nagyszabásuak lesznek. Június 27-én lesz a dalosegyletek ünnepies fogadtatása és az egyletek zászlóinak megkoszoruzása. Június 28. és 29-én lesznek a dalosversenvek, amelyet június 30-án kirándulás követ a Balatonra.

(*) **A Király- és Magyar Színház jövő évadja.** A Király és Magyar Színház a jövő évben a külföldi és magyar darabok egész sorát akarja bemutatni. A bemutatóra kerülő ujdonságok sora még nem teljes, különösen a Magyar Színházban még több magyar és több külföldi új darab fog színrekerülni, de mindenesetre érdekes képet ad a sorozat a jövő szezonról. Értesülésünk szerint a program a következő:

A Magyar Színházban színre kerül: *Biró* Lajos: Az utolsó csök. *Farsangi* történet. *Herczeg* Ferencz: *Husztli* Husztli. *Vigjáték*. *Molnár* Ferencz pesti története, amelynek czime még nincs megállapítva. *Földes* Imre, *Halló!* *Vigjáték*. *Berczik* Árpád. *Házasodik az uram!* *Vigjáték*. *Hevesi* Sándor: *Adolf*. *Komédia*. *Balázs* Sándor: *Hármasban*. *Vigjáték*.

A Király Színházban színre kerül a *Buksi* (Puppchen.) *Krenn* és *Kratz* operettje, magyar szinpadra alkalmazta *Harsánvi* Zsolt, zenéje *Gilbert* Jeantól. A *mozikirály* (Filmzauber), *Bernauer* és *Schanzer* operettje, magyar szinpadra alkalmazta *Harsánvi* Zsolt. Zenéje *Szirmai* Alberttől, betétszámok *Kollo* és *Bredtschneider*-től. *Nemtudomka*. *Bakonvi* Károly és *Huszká* Jenő operettje. *Szibill hercegnő*. *Martos* Ferencz, *Bródy* Miksa és *Jacobi* Viktor operettje. *Nadámé*. *Granichstaeden* *Brunó* operettje. A *legionárius*. *Zsoldos* László és *Urai* Dező operettje. Zenéje *Sztojanovic* Jenőtől. *Végre egyedül!* *Lehár* Ferencz operettje. Szövegét írta: *Willner* és *Bodánszky*. *Emmi*. Énekes *vigjáték*. *Rákosi* Viktor elbeszéléséből írta: *Harsánvi* Zsolt. Zenéje *Szirmai* Alberttől. A *tromsói csata*. *Bakonvi* Károly és *Hajó* Sándor operettje. Zenéje *Szirmai* Alberttől. *Napsugár-kisasszony*. *Rubens* Pál operettje, szövegét átdolgozta *Heltai* Jenő.

(*) **Munkácsy szobra.** Az Országos Képzőművészeti Társulat választmánya legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy *Munkácsy* Mihálynak állítandó szobrára a jövő évi februári határidővel újból kihirdeti a pályázatot. *Munkácsy* szobrára a Társulat első ízben 1905 márcziusában, másodizben 1906 márcziusában és utoljára 1906 decemberében hirdett pályázatot, mindháromszor ugyanabban a szellemben, nevezetesen, hogy a szobor kizárólag *Munkácsy* portraít szobra legyen. A pályázatok közül a harmadik is csak annyi eredménnyel járt, hogy a Társulat a pályabíróság javaslatára, az azon résztvett művészek közül hármat szükebb pályázatra szólított fel. A szobornak, amelynek költségeire negyven ezer korona áll a Társulat rendelkezésére, kizárólag a mester portraít-szobrának kell lenni és az a Mücsarnok jobb vagy bal szárnya előtti térségen, vagy a Mücsarnok északi éle tengelyében, a *Stefánia*-utra kiszögellő pázsitos parkon állítandó fel.

(*) **Japán czikk a magyar műiparról.** *Bijutau* *Shinpe* (Művészeti Értesítő) című japán művészeti folyóiratban nemrég egy czikk jelent meg a magyarokról és különösen népies műiparrunkról, még pedig japán író tollából, *Kanno*

Makoto japán művészeti író írta, aki a két év előtt az Iparművészeti Múzeumban lezajlott japán kiállítás alkalmából Budapesten járt s most itt szerzett tapasztalataival számol be honfitársainak. A cikk kissé naivul, néha nem egészen biztos értesülések alapján, de rendkívül sok jóakarattal van megírva és mindenestre alkalmas arra, hogy felébressze az irántunk való érdeklődést és szimpátiát.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A pozsonyi egyetem elhelyezése.** A pozsonyi egyetem építésének megkezdését eddig a telek megválasztásának a kérdése akadályozta. Ez az akadály azonban már megszűnt. Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter Pozsonyba leutazván, személyesen megvizsgálta a tekintetbe jöhető telkek helyszínét. Broly Tivadar pozsonyi polgármester, dr. Mandello Gyula udv. tanácsos, stb. meghallgatása után a városon kívüli elhelyezés mellett döntött és a felajánlott külterkek közül a *Lafranconi-féle telket választotta.*

* **Akvinkumi régiségek.** Az óbudai határon, az ósrégi római város Akvinkum feltárt romjai közvetlen szomszédságában most épül a városi gázgyár, melynek alapozási munkálatai közben a római régiségek, szobrok, faragott kövek, fegyverek, harci eszközök, bronz és cserépedények egész sora került felszínre. Az emlékeket dr. Kuzsinszky Bálint egyetemi tanár vette gondozásába és az igazgatása alatt álló Akvinkumi Múzeumba helyezte el örök megőrzés végett. Mivel az új gázgyár munkásházai egészen az akvinkumi romokig terjednek, a keleti részen, a Duna felé többé kutató ásásokat eszközölni nem lehet. A buvárokra azonban elég tér van még úgy a római fürdő, mint a Csillaghegy felől, amelynek alján a régi Sicambria feküdt. A tavasz beállta óta a fővárosi középiskolák növendékei testületileg sűrűn keresték fel az érdekes romvárost és az Akvinkumi Múzeumot, ahol a szaktanárok történeti előadásokat tartottak. A fővárosunkba jövő külföldi tudósok pedig első dolguknak tartják, hogy kirándulniak Akvinkumba és megtekintésük a világszerte híres római régiségeket.

* **Nemzetközi gyorsíró-ünnepségek Budapesten.** Most lesz ötven éve annak, hogy Markovics Iván megalapította a magyar gyorsírást. Ennek a félszázados jubileumnak megünneplésére készül most a magyar gyorsíróvilág. Ez alkalommal a király legfőbb védnöksége alatt Budapesten ez év augusztus hó 6-tól 15-ig nemzetközi gyorsíró-ünnepségeket rendeznek, amelyekre meghívták a világ összes gyorsíróját, gyorsíró egyesületeit és testületeit. A nemzetközi gyorsíró-ünnepre a külföldről a legjelesebb stenografusok jelentették be már eddig is részvételüket és az előlekekből ítélve az ünnepség igen nagyszabású lesz és fényes képekben fog lefolyni.

* **Beiratkozások a Tudományegyetemen.** A budapesti királyi magyar tudományegyetemen a beiratások és beiktatások az 1913-14. tanév első félévére szeptember elsején kezdődnek és bezárólag 12-ig tartanak. A beiratkozásoknak a tanári aláírásokkal együtt szeptember 15-én be kell fejezteniük. Akik valamely elháríthatatlan akadály miatt eme rendes beiratási időben nem jelentkezhetnek, alaposan megokolt és elháríthatatlan akadályoztatásukat igazoló hiteles okmányval felszerelt, s az egyetem Rektor Magnifikusához intézett folyamodványokban az utólagos beiratásra, illetve beiktatásra engedélyt kérhetnek. Néhallgatók az egyetemre csakis a kultuszminiszter külön engedélye alapján vehetők fel, a kérvényeket július 31-éig kell benyújtani ama tudománykar dékánai hivatalába, amely karba felvételt kívánnak. A tandíjmentességet kérelmező folyamodványokat a beiratkozást közvetlenül megelőzőleg a kari tanárfejtülethez kell intézni. Tandíj fejében a rendes hallgatók félevenként hetvenöt koronát fizetnek. Ezenkívül négy korona husz fillér iktatási és hat korona könyvtári díjat tartoznak a kvesturában fizetni.

* **Az egyetemi alapítványok.** Az egyetemi tanács szám- és pénztárvizsgáló bizottságának legutóbbi jelentése szerint az egyetem rektori hivatalának pénztárában kezelt alapítványok összege értékpapírban és takarékpénztári betétben összesen 1.357.873 korona 86 fillért tett ki és a szaporulat itt esztendő alatt 318.047 korona 76 fillérre rug. Most már az értékpapírok szelvénykamatai évenként 51.905 korona 02 fillért tesznek ki. E vagyonhoz számítható még az ifjúsági egyesületeknek most már igen nagy értékét képviselő, főleg az

utóbbi években beszerzett ingó és ingatlan vagyona, többek között az „Egyetemek Kórház Egyesületének” 200.000 korona vételáron vásárolt épületet is, nagyértékű kórházi berendezéseivel. A kórházegylet után a legnagyobb vagyona van a Menza Akadémikának, amelynek alapítványi tőkéje ez idő szerint 182.230 korona 43 fillér. Az alapok örvendetes növekedése következtében az egyetemi tanács most azzal a tervvel foglalkozik, hogy az egyetemi pályadíjak eddigi összegét felemeli és az alapítványi tőkék időközi szaporodásának megfelelő arányban újabb pályatégeket ír ki.

* **A londoni nemzetközi orvosi kongresszus.** A Londonban 1913 augusztus 6-12-ig tartandó XVII. Nemzetközi Orvosi Kongresszus magyar bizottsága dr. Grósz Emil udvari tanácsos, egyetemi tanár elnökléte alatt javában dolgozik azon, hogy a kongresszus magyar résztvevői megfelelő fogadtatásban részesüljenek az angol fővárosban. A kongresszuson a magyar orvosi kar részéről előadásokat fognak tartani báró Korányi Sándor és Dollinger Gyula orvosegyetemi tanárok, dr. Ajkay Zoltán, dr. Bodon Károly és a magyar orvosvilág több más kitünősége. A kongresszust, mely V. Guörqu angol király védnöksége alatt áll, augusztus 6-án délelőtt 11 órakor nyitja meg Arthur of Connaught herceg az Albert-Hallban. A kongresszusra bejelentéseket fogad el a magyar bizottság, melynek helyisége Budapesten a Mária-utcai szemészeti klinika épületében van.

* **A Torontálmezei Közművelődési Egyesület évkönyve.** Most jelent meg a Nagybecskereken székelő Torontálmezei Magyar Közművelődési Egyesület idei évkönyve. Az évkönyvet Somfai János, a „Torontál” szerkesztője szerkesztette, mint titkár, tartalmazza az egyesület vezetőségének névsorát, majd harmincz oldalon keresztül az 1912. évről szóló évi jelentést, amely az egyesületnek gazdag eredményes s valóban értékes kulturális munkásságról ad számot. Az évkönyv két értékes tudományos értekezést is foglal magában. Az egyik Králik László nagybecskereki főgimn. tanár értekezése az eugenetikáról, a másik dr. Báthory Endre cikke az ember származásáról. Az izlésesen kiállított könyv Pleitz Fer. Pál nagybecskereki nyomdájából került ki s a tagok ingyen kapják.

FŐVÁROS

(**Czimzetes igazgatók.** A tanács Csizik Gyula és Guörqui Kálmán iparraiziskolai tanárokat czimzetes igazgatókká léptette elő.

(**A központi pénztár új főtisztviselői.** A tanács ma tartott ülésében az üresedésben levő pénztári aligazgatói állásra Dingha Árpád eddigi helyettes aligazgatót, a harmadosztályú pénztárosi állásra Udvardy Bélát, a másodosztályú pénztári tisztii állásra pedig Huszka Ernőt választotta meg.

(**Nyugdíjazott főtanácsos.** A tanács Holl Jenő műszaki főtanácsost mai ülésében nyugdíjazta és neki hosszú közszolgálatá alatti szerzett érdemeiért köszönetét és elismerését fejezte ki.

(**A budakeszi villamos.** Budakeszi község érdekeltségének tiztagu küldöttsége járt ma a közúti vasut vezérigazgatójánál. Sándor Pál orsz. képviselőnél és memorandumot nyújtottak át Sándor Pál vezérigazgatónak, amelyben a Budakeszire vezetett villamos vasut kiépítését kérték. Müller József plébános, a küldöttség szónoka, a legmelegebben ajánlotta ezt az ügyet a vezérigazgató figyelmébe. Sándor Pál válaszában kijelentette, hogy a közúti vasutat jelenleg egyéb nagyfontosságú közlekedési kérdések foglalkoztatják és így a budakesziek kérésére, amelyvel jóindulattal kíván foglalkozni, csak ősszel adhatna végleges választ. Nézete szerint ez a vasutvonal csak akkor volna kiépíthető, ha befektetési tőkének legalább 5 százalékos kamatozását biztosítanák. A küldöttség tagjai erre megjegyezték, hogy Budakeszi község hajlandó volna bizonyos kamatozást is nyújtani.

(**Női kereskedelmi tanfolyam Óbudán.** A III. kerületi bizottsági tagoknak egy küldöttsége járt ma Pető Sándor dr. orsz. képviselő vezetésével Déri Ferencz dr.-nál, a tanügyi osztály vezetőjénél. A küldöttség azt kérte, hogy a főváros Óbudán női kereskedelmi tanfolyamot létesítsen. Déri Ferencz dr. kijelentette, hogy a főváros évenként csak egy ilyen tanfolyamot szervez és mint hogy erre az évre a kijelölés már megtörtént, a kérelem csak a jövő évben jöhet figyelembe. A küldöttség tudomásul vette a tanácsosnak ezt a választát.

(**A hid- és alagutvám eltörlése.** A közgazdasági ügyosztály a hidvám megszüntetése kérdésében, továbbá az alagutnak a főváros tulajdonába való vétele és az alaguton való hidvámszedés megszüntetése ügyében terjedelmes előterjesztést dolgozott ki. Ezeket az előterjesztéseket úgy a közgazdasági, mint a pénzügyi bizottságok letárgyalták és azokhoz hozzájárultak. A tanács szintén magáévá tette az előterjesztést és elhatározta, hogy a közgyűlésnek olyan irányú javaslatot tesz, hogy az előterjesztésekben foglaltak alapján a belügyminiszterhez felterjesztést intézzenek.

KÖZIGAZGATÁS

Elvi ellentétek

Budapest, június 26.

Az ország jegyzői kara az eltűrhetetlen nyomor sulva alatt az elmúlt években levetkőzte a szokásos közönyt és talpra állott! — Kért, kívánt, követelt; — mit??

Kenyeret, tisztességes megélhetést, olyan egzisztenciát, amilyen képzettséggel és nagyfontosságú munkakörére való tekintettel méltán megilleti.

Kért, kívánt és követelt — sajnos, mind a mai napig eredménytelenül!!

Az a család, — amelynek asztaláról hiányzik a mindennapi kenyér, — békétlenné válik, — zsörtöl, veszekedik, nincs közöttük béke, nincs megnvugvás, nincs tetlein az Isten áldása.

Ez a mai napon Magyarország jegyzői karának a sorsa.

A bizonytalan idők bizonytalan sötétségébe bevilágít egy név.

A bizonytalan idők bizonytalanságában kétségbeesett — elszomorodott lelkek — ehhez a névhez kötik minden feltétel — minden meggondolás nélkül reményeiket.

A bizonytalan idők bizonytalanságában végleg — és teljesen elkeseredett lelkek, mondiuk, hogy a jegyzői karnak az a része, amely már a soknál több csalódáson okult, nem hisz semmit; nem bízik semmiben — csak akkor és ott hajlandó hité és életét feláldozni, ahol és amikor megélhetését, közjogi helyzetét — nem ígérekkel, de tényekkel látja biztosítva.

Ime tehát az idők, a sors, kétfelé osztották a jegyzői kart.

Az egyik rész — és ezek között az is, amely a legszelebb ellenzékét képviselte, — a remények teljesülésében való hité és megnvugvást hirdeti, — vállalva az országos egyesület vezetőségével. A másik rész, amely feltétlenül az elégedetlenek — tehát a kar nagy tömegét képviseli, úgy a politikában, mint a hozzá fűződő szociális kérdések teljesítésében csak azt a kormányzatot hajlandó követni, amely anvagi létezésének — családja fenntartásának legalább minimális kívánságait honorálja.

A kívánságok honorálása nem lehet koldusoknak odadobott kenyérmorzsa, a kar helyzetének javítására irányuló intézkedéseknek, ha ideiglenesen csak a létminimumig terjednek is, megfelelők nem kell lenni azoknak az igényeknek, amelyeket a jegyzői kar fontos hivatása tudatában és elméleti képzettsége alapján támasztani kétségtelenül jogosult

A jegyzői kar sokszor szenvedett mártírságot, sokszor piruló arculattal kellett megelégedni sokat igérő, de tényleg értéktelen biztatásokkal, — itt az idő, amelynek teljében saját ereje és összetartozandóságának tudatában ki kell jelentenie, hogy: érvényesülni akar!

Ha az „akar” szó ki van mondva, s annak valószínűsítését a községi adminisztráció huszezer munkása életre-halálra kész vérszövetség alapján kívánja, — nem léteznek olyan erősek, olyan hatalmasok, akik azt mernék mondani, hogy „nem”.

A sokszor falhoz állított, lekicsinvelt, — az utkaparók után helvezett jegyzői kar, — feltétlenül birtokába jut mindannak, amire faisulvánál fogva érdemes.

Az idők teljessége elérkezett, a jegyzői kar most — és talán utoljára — ismét abban a szerencsés helyzetben van, hogy az akar szót kimondhatja.

Természetes, ennek a szónak a kimondására egyedül az országos jegyzői egyesület elnöksége illetékes!

Az országos egyesület tisztelt elnökségéhez ad-reszalom tehát ismét jelen soraimat azzal a kérés-sel, hogy semmiféle szempont ne tartsa vissza egy sürgős rendkívüli közgyűlés összehívásától, hogy ennek a közgyűlésnek csak egy tárgya legyen: — „a jegyzői kar anvagi és közjogi helyzetének rendezése”.

Adreszalom ezen soraimat mindazokhoz is — akiket tőlem bármi czimen nézeteltérés választ el s arra kérem őket, hogy „In hoc signo” egyesüljünk. — talán győzünk is.

Akárki vezet bennünket, csak előre vezessen, csak az anvagi zavaroktól, — a nyomortól, a le-alázó cselédtörvényről szabaduljunk: aztán — az-tán majd ismét ráérünk játszani kised játékokat.

Kovács Ferencz.

EGYESÜLETEK

(—) **A Budapesti Hegyvidéki Turista-egyesület,** továbbá a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Egyesületének tagjai, az évente szokásos kirándulást és juniálist június 30-án, hétfőn tartják meg a budai Erzsébet-kilátótoronyban. A lakoma a torony alján lévő városi vendéglőben lesz.

(—) **A Magyarországi Táncztanítók Egyesülete** által Budapesten rendezett táncakadémia, a napokban fejezte be sikeres működését. Az akadémia ez évben rendkívül látogatott volt, mert azon táncztanítók az ország minden részéből részt vettek. Számos művészi táncot tanítottak. A most divó táncok közül a Two Stepet, az One Stepet, Tangót, mint szalon táncot a legdiszkrétebb formában mutatták be és fogadták el. Oktató tanárok voltak: *Róka Pál* egyleti vezetése alatt, *Mazzantinu Lajos* és *Kovács Tivadar*, míg a vivást *Róka Gyula* ismert yívó és táncmester tanította.

(—) **A Feministák Egyesületének** választmánya *Glücklich* Vilma ügyvezető elnöklésével ma délután tartotta első ülését a nők világszövetsége kongresszusának befejezése után. Az ülésen az ügyvezető elnök beszámolt a választójogi kongresszus nagy-sikerű lefolyásáról. A nyár folyamán a vidéki városokban és fürdőhelyeken előadásokat rendeznek, hogy a feminista mozgalom iránt felkeltett érdeklődést fentartsák. Bemutatta ezután az elnök azt a sok üdvözlő levelet és hivatalos üdvözlő átiratot, amelyet a kongresszuson résztvevő szövetségek az egyesületek, nemkülönben kormányképviselők a feministák egyesületéhez küldtek. A legnagyobb lelkesedést *Kramm* aszszonyinak, a norvég női választójogi országos egyesület elnökének és a norvég kormány hivatalos képviselőjének köszönő irata kellette. Köszönetüket nyilvánítják a finnek a magyar kormánynak, az érdeklődést tanúsított képviselőházi tagoknak, Budapest főváros tanácsának és polgármesterének, a feministák egyesületének és minden magánegyének, akik vendégül látták őket itt. Szívük mélyéből kívánják, hogy a magyar asszonyoknak nemsokára igazság adassék az ország törvényhozói által és hogy a lefolyt páratlan sikerű nemzetközi női kongresszus hozzájáruljon a női politikai választójog mielőbbi kivívásához. A választmány ugy ezt, mint a bemutatott többi üdvözlő és köszönő átiratot tudomásul vette. Szóba került még a polgári törvénykönyv tervezete. A választmány bizottságot küldött ki és ennek feladatává tette, hogy a polgári törvénytervezetet tanulmányozza és a feministák kívánóságát tartalmazó memorandumot az igazságügyminiszter elé juttassa. A választmányi ülés után az egyesület tagjai testületileg kimentek a nyugati pályaudvarra, ahonnan *Anna Furuholm* elutazott. A világhírű asszonytól a választmány tagjai rendkívül szívesen búcsút vettek. Ezután *Chapmann Catt* asszonyt keresték fel Hungária-szállóbeli lakásán és megköszönték neki a kongresszus vezetése körüli fáradságos munkáját.

(—) **A leánykereskedelelem ellen** küzdő egyesületek nemzetközi kongresszusra gyűlnek össze a jövő hét elején Londonba. A magyar kormány részéről a kongresszuson részt vesznek *Rottinbiler Fülöp* miniszteri osztálytanácsos és *Bartha Richárd* táblabíró, a kik ma már el is utaztak. Részt vesz még a kongresszuson *Vámberi Rusztem* táblabíró is.

TANÜGY

== **A budapesti kereskedelmi akadémia köréből.** A budapesti kereskedelmi akadémia vezető bizottsága tegnap *Lánczy* Leó v. b. t. t. elnök-lésével ülést tartott, amely az intézet 1883. évi abiturientseinek, akik harmincz éves találkozójuk alkalmából érettségi vizsgálaton jól megfelelt szegénysorsu tanulók segítésére 1025 koronát adományoztak, jegyzőkönvi köszönetet szavazott. A jövő évre való beiratásokat június 29, 30 és július 1-ére, továbbá szeptember 6, 7 és 8. napjaira tüzték ki.

== **Több ösztöndíj.** A budapesti magyar királyi állatorvosi főiskolán a jövő tanév elején az eddiginél is nagyobb számú ösztöndíjat fognak kiosztani. Jelesen érett gimnáziumi vagy reáliskolai hallgatóknak évi hatszáz koronát, jól éretteknek négyszáz koronát adnak. Az ösztöndíj évközben nyolczszáz koronára emelkedhet, ha a főiskolai hallgató kedvező előmenetelt tanúsít. Az ösztöndíjak élvezői nem kötelesek, mint eddig, hivatalos szolgálatokat teljesíteni.

== **Változások a székesfehérvári ciszter-czita főgimnáziumnál.** Székesfehérvárról jelentik: *Zalay* Mihályt, a székesfehérvári ciszterczita főgimnázium igazgatóját zirczi alperjellé és apáturi igazgatóvá nevezték ki. *Korrilly* Szilveszter tanárt a bécsi Augustinumba küldték és helyébe *Várkonyi Fidél*, innsbrucki theologiai tanár jön Székesfehérvárra.

== **Nyolczszáz iskolaköteles iskola nélkül.**

A távol Bukovinában öt kis faluban tizenkétezer magyar él, körülvéve az oláh és ruthén tengerrel. Százharmincz esztendeje telepítették oda ki őket, de a csángók szokásaikban, érzésükben, nyelvükben szinmagyarok maradtak. A csángó falvak osz-trák közigazgatás alá tartoznak és a magyar államnak semmiféle joga, se köze nincs hozzá. De azért tudomásul vehetjük, hogy a 4600 fő lakosságot számláló *Hadikfalvának egy rozoga épület és egy még rozogább vískó* (azelőtt kolerabarakk volt) a iskolája. Nyolczszáz iskolaköteles magyar gyerek négy nyomorult osztályban tanul. Bukovina rákényszeríti Hadikfalvát, hogy építsen új iskolát, mert különben elveszti a magyar iskoláztatás jogát. Hadikfalvának 15% a pótdíja, ősszel meg kell kezdeni az építkezést, akkor 300%-ra emelkedik a pótdíj. A szülőknek hét hónapig kell minden évben Moldovában a bojár uraknak dolgozni, hogy gyermekeik magyarok maradhassanak és magyar iskolába járhassanak.

== **Uj főgimnázium.** Besztercebányáról jelentik: A besztercebányai evang. egyház régi gimnáziumát főgimnáziummá fejleszti ki. Az ötödik osztályt már az új tanév elején megnyitják, míg a következő osztályok fokozatosan évenként nyílnak meg. Az intézetnek igen jó hírű alumneuma van, amelyben 150 koronáért bármely tanuló egész évre ebédet és vacsorát kaphat, továbbá van az intézetnek segélyző- és gyógyszeralapja is, a beteg tanu-lók pedig ingyenes orvosi kezelésben részesülnek. Az intézet évi tandíja 40 korona.

== **Egyházkerületi iskolai nagybizottsági ülés.** A dunántúli egyházkerület iskolai nagybizottsága most tartotta évről évről *Guarác*z Ferencz püspök és dr. *Berzsenyi* Jenő egyházkerületi felügyelő elnökle mellett. Ez alkalommal a nagybizottság sajnálattal vette tudomásul a harmincz évi szolgálati idejének leteltével nyugalmába vonuló *Gecsán* Gusztáv eddigi főg. igazgatói és tanári állásáról történt lemondását. Helyébe *Hollós* Jánost választotta meg liczeumi (főgimnáziumi) igazgatónak. A bizottság *Reviczky* Vilmos és *Théby* Mihály h. tanárokat véglegesítette. *Stromp* Gyula liczeumi tanárnak állásáról való lemondását és nyugdíjba vonulását a bizottság szintén sajnálattal vette tudomásul.

== **Iskolai értesítés.** Az orosházi állami, mezőgazdasági irányú hétéosztályú reformpolgári iskola ötödik és hatodik osztályába felvételre a meghatározott számig az iskola igazgatóságánál, a mult tanévi bizonyítvánnyal, keresztlevéllel és újraol-tási bizonyítvánnyal már most, de legkésőbb aug. 15-ig lehet jelentkezni. Tájékozás végett szükséges az előre jelentkezés azért, mert a megállapított szám betöltése után a később jelentkező növendé-kek nem lesznek felvehetőek. A szülőknek minden irányú kérdézősködésére a kívánt felvilágosításokat az igazgatóság készséggel megadja.

== **A női liczeum.** A női liczeum, melynek programja fiatal leányokat és asszonyokat a modern életre előkészíteni, kioktatni és perspektívá-jukat készíteni, most fejezte be tanévét. A tár-sadalom legelőkelőbb osztályaihoz tartozó leányok és asszonyok vették igénybe ezt az iskolát. Sikere oly nagy volt, hogy most, megalakulásának egy éve után, megnagyobbította helyiségét.

== **Felvétel felső kereskedelmi iskolába.** A szolnoki felső kereskedelmi iskola az 1913—14. tanévben mindhárom osztályát és női kereskedelmi szaktanfolyamát is megnyitja. A tanulók felvétele június hó 30-án és július első három napján történik. Kérdezősködőknek az intézet igazgatósága készségesen nyújt bővebb felvilágosítást.

== **A kereskedelmi oktatásügyi nemzet-közi kongresszus.** A magyar kormány a közok-tatásügyi miniszterium révén a kereskedelmi ok-tatásügyi iránt érdeklődőket 1913-ra Budapestre hívta meg nemzetközi kongresszusra. A kormány által kezdeményezett és támogatott X. Kereskedelmi Oktatásügyi Nemzetközi Kongresszus augusztus 31-én délelőtt 10 órakor kezdődik és szeptember 5-én délben záródik. A megnyitó ülés augusztus 31-én az Országos Zeneakadémia nagytermében lesz, míg a további tárgyalásokat a székesfőváros VIII. kerületi, Vas-utcai felsőkereskedelmi iskolá-jának földszinti nagytermében tartják meg. A kongresszus fővédnöke *József* főherceg, védői dr. *Jankovich* Béla közoktatásügyi és dr. *Beöthy* László kereskedelmi miniszterek.

== **Beiratások az Iparművészeti Iskolába.** Az Iparművészeti Iskolában az 1913/14-iki iskolai évre az ujonnan belépő rendkívüli és vendégláto-gató növendékek beírása szeptember 1-én és 2-án délelőtt 9 és 11 óra között történik az intézetnek Kinizsi-utca 31. szám alatt lévő helyiségében. A később jelentkezők csak miniszteri engedély alap-ján vétetnek fel. Az új növendékek rajzolás, mintázási, planimétriai és magyar nyelvi felvételi vizsgáit szeptember 2., 3. és 4-én tartják meg. Az ujonnan felvett tanulókat orvosi vizsgálat alá bo-csátják. Az esti tanfolyam növendékeinek beírása szeptember 5., 6. és 7-én történik. Az összes tudni-valókat tartalmazó műmellékletekkel díszített ér-tesítőt az iskola igazgatósága két korona lefizetése

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Kulcsár könyvügynök és Vida Pista.**

A budapesti büntető törvényszék felebbviteli ta-nácsa ma tárgyalta másodizben azt a becsületsér-tési és rágalalmazási ügyet, amelynek vádlottjai *Vida* István komornik és felesége voltak, akiket *Kulcsár* Béla könyvügynök panaszolt be. *Vida* István holmi leveleket akart nyilvánosságra hozni s ezt közölte Kulcsárral, aki a rendőrség segítsé-gével visszaszerezte a leveleket. *Vida* István ha-ragja most árulója, *Kulcsár* Béla ellen irányult s ennek az ellenséges viszonynak első megnyilat-kozása az volt, hogy *Vida* István felesége ez év márczius 23-án, husvét vasárnapján délelőtt a Newyork-kávéházban „Nesze neked csirkefogó-gazember!” szavakkal tetteleg inzultálta az ott reg-geliző *Kulcsár* Bélát. *Kulcsár* Béla kétrédbeli inzultus miatt becsületsértés vétségeért panaszolta be *Vida* Istvánt és a feleségét. De feljelentést tett még ellenünk hétrendbeli rágalalmazás vétségeért is mert *Vida* és felesége állítólag azt állították róla, hogy zsarolni akarta őket, hogy a legkalandosabb panamába akarta belevinni, hogy pumpolja őket, velük fizettette ki a gázzámláját, gyermekei tandí-ját és a Newyork-kávéházban hitelben elfogyasztott ötven kávét, továbbá, hogy a trafikukban hitelben vásárolt cigarettákat és szivarokat, hogy 2000 ko-ronát akart tőlük kizsarolni s végül hogy egy ügy-ved utján újabb fenyegetésekkel még 1800 ko-ronát próbált kitérselni. A büntető járásbírósa-g lefolytatott tárgyalás után *Vida* Istvánt és felesé-gét csupán becsületsértés vétségeért ítélte el 20, illetve 30 korona pénzbüntetésre, a kiszabott pénzbüntetés végrehajtását azonban a nyomatékos enyhítő kö-rülményekre való tekintettel mindkét vádlottra nézve a novella I. szakasza alapján felfüggesz-tette. A hétrendbeli rágalalmazás vétségének vádjá alól a bíró mindkét vádlottat felmentette, Az

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyag-bajoknál, köszvény-nél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjánál kitünő hatása.

Főraktár Budapesten: Édeskuty L. né

ítélet ellen Kulcsár Béla a novella 1. szakaszának alkalmazása miatt, továbbá azért, mert a hétfrendbeli rágalmazás vétségének vádiá alól a bíró Vidáék felmentette, felebbezést jelentett be. A mai felebbezési tárgyaláson a vádlott házaspárt dr. Turján Mihály ügyvéd védte. A tárgyaláson Vida István és felesége nem jelentek meg, csak a panaszos jött el az ügyvédiével. A törvényszék a novella 1. szakaszának alkalmazása miatt bejelentett felebbezést elutasította s a Vidáékra kiszabott büntetést helybenhagyta.

§ **A suffragettek szabadon.** Londonból írják: Azok közül a suffragettek közül, akiket néhány hónap előtt fogházra itéltek, újra szabadon bocsátottak hármat, mert mind a hárman vonakodtak a legkisebb táplálékot is magukhoz venni. Miss Annie Kennu, miss Barrett és miss Lake még elítélésükkor kijelentették, hogy Angliában nincs olyan fogház, amelyben ők kitölthetnék büntetésüket. Ezel szemben a bíróság kijelentette, hogy mind a hárman le fogják ülni a büntetést, akár mennytre is éhezni fognak és nem fog egyikük sem kegyelmet kapni. A suffragettek azonban jobban ismerték az angol belügyminisztert, mint a bíróság, mert három napi koplalás után a miniszter szabadon bocsátotta a három suffragettet, akik félhollan távoztak a börtönből. Egyre bizonyosabb lesz, hogy az igazságszolgáltatás teljesen tehetetlen a suffragettekkel szemben.

§ **Örült vagy büntető.** A budapesti esküdt-bíróság holnapután foglalkozik a Schwartz-utczában történt dráma elbírálásával. Barta-Hackl József fővárosi óradíjas segédtanítót azzal vádolja az ügyvédség, hogy feleségét, Tóth Etelt múlt évi június 9-ikén éjjel a Schwartz-utca 3. számú ház harmadik emeletének egyik lakásából ledobta az utca kövezetére. A gyanu csak néhány nappal az eset után irányult a férj ellen. Az eset után egy hónappal annyi bizonyítékot talált a rendőrség, hogy szükségesnek tartotta Barta-Hackl József letartóztatását, ami július 9-én történt meg. Egy éve van már vizsgálati fogságban Barta-Hackl. Ez alatt az idő alatt szökési kísérletet is tett, de menekülés közben megsérült és még mielőtt végrehajthatta volna tervét elfogták. A hosszú vizsgálati fogság főleg elmeállapotának meghatározása miatt vált szükségessé. Barta-Hackl József évekkor elment Székesszentgyörgy felől egy Deutsch nevű zálogház-tulajdonosra. A székesszentgyörgyi törvényszék akkor az orvosszakértői vélemény alapján mint elmebetegét a lipótlimezei tébolydába vitette, ahonnan gyógyvulkan bocsátották el. Erre az előzményre való tekintettel Barta-Hackl védője, a letartóztatott ember elmebeli állapotának megfigyelését kérte, amit a törvényszék el is rendelt. Dr. Minnich Károly és dr. Németh Ödön orvosszakértők szakértői véleményükben úgy nyilatkoztak, hogy a vádlott degenerált alkoholista ugyan, ez az állapota azonban nem egyenlő az elmebetegséggel, hanem: csak olyan állapot, amely csökkent etikai ellentállóképességet és csökkent megfontolási képességet feltételez és a tiltott rendellenes cselekmények elkövetésére hajlamosabbá teszi. Miután eszerint Barta-Hackl beszámítható állapotban volt akkor, amikor az eset történt, az esküdszék előtt fog felelni tettéért.

§ **A spanyol király merénylete bírái előtt.** Madridból jelentik, hogy a Sanchez Allegre merénylet bűnpörében folyó tárgyaláson tegnap több tanu olyan vallomást tett, amelyek Allegre elmebeteg állapotára engednek következtetni. Egy másik távirat szerint a vádlott, aki a vizsgálat során nagyvonalú volt és dícsékedett vele, hogy majdnem sikerült megölnie a királyt, a tegnapi végtárgyaláson taktikát változtatott. Váltig azt hajtotta, hogy nem emlékszik semmire, csak annyit tud, hogy mikor a király fényes kísérettel belovagolt a városba a katonai gvariorlótérrel, epileptikus roham jött rá és elsütötte revolverét. Nem akarta megölni a királyt, az volt a célja, hogy magára terelje a figyelmet, nem is tudta, mit tesz. A tanuk semmi újat nem mondtak. Éjfél felé járt az idő, mikor a közbíró beszélni kezdett és halálos büntetést kért kimondani.

§ **Halálos ítélet.** Prágából jelentik: A „Narodni Listy“ Lis nevű szófiai haditudósítója ellen két szerb ember: Markovics és Stankovics merényletet követett el. Nyílt utcán megtámadták és mitánsúlyosan megsebesítették, elrabolták a jegyzőkönyveit. A szófiai haditörvényszék — mint a prágai lap jelenti, — most tárgyalta a merénylet ügyét és mind a két merényletet halálra ítélte.

§ **Alfonz király milliós öröksége.** Párisból írják, hogy St. Gaudens város hagyatéki bírósága legközelebb érdekes örökségi pörben mond ítéletet. Egy odavalló származású dúsgazdag különcz, Sapéne Albert, ugyanis több millió frankra rugó vagyonát Alfonz spanyol királynak hagyományozta. Ez ellen azonban az örökhagyónak birtokában levő testvérei tiltakoztak és a végrendelet megsemmisítését kérték. Sapéne a beadvány szerint üldözött és nagyzási tébolyban szenvedett. Sapéne egyik nővére kihallgatáson is volt Madridban Alfonz királynál, aki arra kért, hogy mondjon le az örökségről. A spanyol király azonban tudni sem akart erről. A st. gaudensi törvényszéknek néhány nappal ezelőtt megtartott első tárgyaláson a spanyol király képviselői kijelentették, hogy Alfonz király elfogadja az örökséget és azt Luchon francia fürdő berendezésére és felvirágztatására kívánja fordítani. A törvényszék azonban nem döntött, hanem a tárgyalás folytatását több tanu kihallgatása céljából, bizonytalan időre elhalasztotta.

§ **Mascagni pörői.** Milánóból jelentik, hogy Pietro Mascagni a „Paraszbecsület“ szerzője, a polgári bíróság előtt kártérítési pört indított Eduardo Sonzoqno zeneműkiadó ellen. 60.000 lírát követel azért, mert Sonzoqno az ő műveit gramfonokon vettette fel és neki ebből a jövedelemből semmit sem juttatott.

§ **A leesküdtött fűszerkontó.** Tábor Venczel kispesti asztalos és felesége, szül. Matacz Mária, fűszárak fejében 200 koronával tartoztak Kohn József kispesti fűszeresnek. Időközben 40 koronát törlesztettek s ekkor Kohn József felszólítására a fennmaradó 160 korona tartozásukról váltót adtak. Tábor Venczelné azzal az ürüggyel, hogy nem tud írni, ezt a váltót leányával, Tábor Bertával íratta alá. Kohn József perelte a váltót a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék előtt. Tábor Venczel és felesége ellen. Ebben a váltópörben Tábor Venczelné 1911 szeptember 7-én esküt tett arra, hogy a váltón levő Matacz Mária név aláírása nem az ő kezétől származik, hogy nevének aláírására senkit fel nem hatalmazott. Kohn József büntető följelentést tett Tábor Venczelné ellen hamis eskü bűntette miatt. Ma a büntető törvényszék Tábornét elítélte hamis eskü vétsége címén egy hónapi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre.

§ **Kont, a váltóhamisító.** Kont Gyula kereskedő, akit a büntető törvényszék szarolás vétségéért pár év előtt már elítélt. 1906. évben egy 1000 koronás váltót számítottatott le Tompa Antálnak, a váltón leszámítás alkalmával ott szerepelt Seberics József neve is. A lejáratkor Tompa egy utóbb 1000 koronás váltóval hosszabbította meg az előbbit. Ezen az utóbbi váltón azonban már Seberics neve nem volt ott, mert Tompa nem tudta megtalálni. Kont Gyula Alexandronics Mór kereskedőnek a neve alatt, ennek nevére kiállított hamis ügyvédi meghatalmazással pereltette. A váltón ekkor már rajta volt Seberics József neve. Miután Seberics József megtudta, hogy nevét valaki meghamisította a váltóra, büntető utra került az ügy. Kont Gyula időközben megszökött s pár évi távollét után visszatért Budapestre, abban a hiszemben, hogy bűnügye már elévült. Ebben a feltevésében azonban csalódott, mert mikor a rendőrség visszaérkezéséről értesült, letartóztatta. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék. Több tanu kihallgatása után Kont Gyula vádlottat magánokirathamisítás bűntetteért hat hónapi börtönrre ítélte.

§ **Régi bűn.** Lugosról jelentik: Pogánvosd község rendőrségénél jelentkezett Rippán Ákim birnai gazdálkodó és bevallotta, hogy 1906. december hónapjában megölte Tomeszkú Zeno gazdálkodót, akit akkor a község főutcájában halva találtak. Rippánt mint a megölt ember régi haragosát gyanúsították is a tett elkövetésével, vizsgálati fogságban is volt, azonban az esküdszék verdiktje alapján a törvényszék bizonyíték hiány felmentette. A bűnös ember lelkiismeretét azonban furdalta a gyilkosság tudata és most megvallotta a tettét, amire a rendőrség letartóztatta.

SPORT

() **A Testnevelési Tanács.** Tegnap közölték a Testnevelési Tanács kinevezett tagjainak névsorát, melynek furcsa összetétele sportkörökben kínos feltűnést keltett. Nagyon csodálkozunk azon, hogy akkor, amidőn az új totalizátoradó-törvény révén százezrek jutnak sportcélokra, akkor a kultuszminiszterium nem az általános óhajnak megfelelően állítja össze a tanácsot, nem kérte ki azoknak a köröknek tanácsát, amelyek javára ez intézményt létesítették. Az egyetemes sportra nem közömbös, hogy kik ezen tanácsnak tagjai, kik fogják megállapítani az összegek hováfordítását. A szabadtéri sportok óriási módon fejlődtek, a testnevelésben a torna erősen hanyatlott. A Testnevelési Tanács 46 tagja közül 23 a MOTESZ. kötelekbebe tartozik s így megtudjuk, hogy mely körökből szerezte a miniszter információit. A 12 előadó közül hat tornaszakember, míg a többi sportra alig jut, az uszásról meg egészen megfeledkeztek, pedig erre igazán nagy szükség volna. Nálunk így csinálnak sportot. A MOTESZ. befolyással bírván, oly lelkes sportembereket, mint Stankovits Szilárd, Brüll Alfréd, Röser Alfréd Ervin, kiszorít.

() **Osztályozó mérkőzés.** A vasárnapi NSC—ETC osztályozó mérkőzés bírja Schubert M. Ferenc lesz, mint határbírók Vámos Soma és Schadr Izidor működnek.

() **Toldi a magyar staféta ellen.** A Magyar Uszó Szövetség tegnap érdekes határozatot hozott. A berlini SC Poseidon a Ferencvárosi Torna Club e hó 29-én tartandó nemzetközi uszóversenyére a magyar válogatott csapat ellen a következő staféta-csapatot nevezte be: Toldi mell, Schulze hát, Otto oldal és Luber sprintuszó. A FTC kötelességszerűen ezt a nevezést a MUSZ.-nek bejelentette, mely ezzel a nevezéssel tegnapi ülésén foglalkozott és Toldi nevezését visszautasította, őt a starttól eltiltotta és erről az FTC-t értesítette azzal, hogy a benevező Poseidon tudomására hozza. Együttal megkérdte a Deutscher Schwimmer-Verband-ot, vajjon tényleg indítani szándékozik-e Toldit a válogatott csapatban. Tekintettel arra, hogy Toldi magyar állampolgár, állandóan Budapesten lakik és csak ideiglenesen van Berlinben, sem a Nemzetközi Uszó Szövetség, sem pedig a Nemzetközi Olimpiai Bizottság szabályai szerint nem szerepelhet magyar válogatott csapat ellen.

() **Budapest válogatott uszócsoportja Bécsben.** A Magyar Uszó Szövetség és a Verband der Oesterreichischen Schwimmervereine közt megállapodás jött létre, melynek értelmében a MUSZ. csapatot indít a júl. 6-án a bécsi Adriakiállítás alkalmából rendezendő városközi vegyes négyes staféta-versenyben 4x75 m-en, ezzel szemben pedig az osztrákok júl. 20-án vegyes válogatott staféta- és hetes vízpolócsapatot küldenek a MUSZ. III. szövetségi versenyére, így megnyitva az intézményszerű magyar-osztrák mérkőzések sorozatát. A szükséghez képest a MUSZ. a próbaversenyeket júl. 3-án, esütörtökön d. u. 6 órakor tartja az újpesti öbölben, amennyiben ezen valaki részt óhajt venni, ebbeli szándékát legkésőbb júl. 2-áig, szerdái irásban jelenítse be Kiss Géának, MUSZ. főtitkárának (VI. Aradi-utca 10.)

() **A FTC uszóversenye.** A Ferencvárosi Torna Club által f. hó 29-én este 8 órakor a Császár-fürdő uszodájában rendezendő nagy nemzetközi uszóversenyre szenzációs nevezések érkeztek és rendkívül érdekes versenyekre van kilátás. Főbb nevezések a következők: 100 m. oldalzás, dr. Beleznav László, Kenyeri Lajos, 100 m. melluszás Budapest bajnokságáért: Demján, Toldi Ödön, Boróvi Ferenc, 400 m. főverseny: Las-Torres Béla, Kenyerv L., Eperjessy Béla, 4x35 vegyes staféta: NSC, MTK, MAC, MAFC, FTC, 100 m. gyorsuszás: dr. Beleznav, Szentgróthy, Eperjessy, 100 m. hátuszás: Szentgróthy, Bartók, Géczy. Valószínűleg a WAC vízpoló csapata is lejön, hogy a FTC-al összemérje erejét.

Reggelizés előtt
fél pohár
SCHMIDTHAUER-FÉLE

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra
alatt teljesen rendbe hozza

Használata valódi áldás
gyomorbetegségeknek és
székelyorulásban szenvedőknek.

Kis üveg — — — 40 fillér
Nagy üveg — — — 60 fillér

KÖZGAZDASÁG

A jegybank főtanácsülése. Az Osztrák-Magyar Bank a nyári szünet előtt ma tartotta Budapesten utolsó főtanácsülését, amelyen dr. Popovics Sándor v. b. t. t. bankkormányzó elnökölt. A jelentést dr. rohonczy Pranger József vezértitkár terjesztette elő, amelynek alapját az Osztrák-Magyar Bank június 23-iki státusa képezte. Ebből a kimutatásból megállapítható, hogy a bank a leszámítás és a lombardüzletben 1029.5 millió koronát investált, 202 millió koronával többet, mint 1912 június 23-án. Az utolsó hét a leszámításnál 2.6 millió korona esést, ellenben a lombard hasonlóságú emelkedést tüntet fel. Június 23-ika szokásosan a legcsekélyebb leszámítási állapotot és a legcsekélyebb bankjegyforgalmat tünteti fel. Ebben az évben is ez az eset áll fenn. A bank a legkedvezőbb időben is még 46.8 millió korona adóköteles bankjegyet mutat ki, mert a bankjegyforgalom állapota 2174.7 millió koronát tesz, melynek ellenében az érczfedezet 1527.9 millió koronára rug. A nemzetközi pénzpiac általános helyzeténél fogva természetesen a kamatláb-kérdés megbeszélésének kérdése előtérbe nem juthatott. Pranger vezértitkár jelentésével kapcsolatban közléseket tett az év első felének üzleti eredményéről. Ezekből megállapítható, hogy a magasabb kamatláb következtében természetesen a leszámítási és kölcsönüzlet eredménye 9.9 millió koronával kedvezőbb, mint a múlt év első felének eredménye. Ennek ellenében azonban a kiadások körülbelül 6.2 millió koronával emelkedtek. E kiadások között szerepel a bankjegyvadó és az osztalékadó, mely tételek 5.8 millió korona emelkedést tüntetnek fel. Tekintve azt, hogy az alapszabályok értelmében az alaptőke két százaléka, vagyis a 210 millió alaptőke után 4.2 millió korona előosztalék szükséges, a félévi eredmény az előosztalék fedezésére szükséges összeget bőszegesen fedezi.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ellenőrző bizottsága Sátorokán. A Műtrágya-Értékesítő Szövetkezet egy 200 holdas homok birtokot vett bérbe Sátorokán, az esztergomi határban 1910-ben abból a célból, hogy bebizonyítsa miként lehet kis állatállománnyal, célszerű műtrágyázás és zöldtrágyázás segítségével nagy terméseredményeket elérni. E birtok kezelésének ellenőrzésére az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Nik Ede nyug. koronaurad. igazgató, Kerpely Kálmán gazdasági akadémiai igazgató és Eötvös Gyula nagybérlőből álló bizottságot küldött ki, amely bizottság több érdeklődő társaságában f. hó 24-én szemlélte meg a birtokot, s annak idei természetét. A bizottság meglepetve állapította meg a rendkívül nagy fejlődést, amelyet a birtok 1910. óta mutat, a mikor átlagosan 1.8 mm. rozst arattak kat. holdanként, ma pedig 10 mm.-ra van becsülve a birtok rozstermése, sőt zabtermése is olyan a minőség messze vidéken nem látható. A birtok állatállománya csupán a szükséges igaerőből áll, amely tehát kevés trágyát termel, s a talaj megjavítása zöldtrágyázással, superfoszfát, káli és chilisáléttal műtrágyákkal van folytatva. Tekintettel arra a körülményre, hogy a birtok talaja jórészt a legrosszabb futóhomok, máris bebizonyosodott, hogy zöldtrágyák és célszerűen alkalmazott műtrágyák segítségével néhány év alatt meg lehet ötszörözni a legsilányabb homoktalajok természetét is. Az eredményeket kimerítően — képekkel is illusztrálva a Köztelek fogja ismertetni.

Ultimóprolongáció a tőzsdén. Ma az üzlet megindulása előtt az ultimóhalasztást intézték el, ami ugyan eléggé simán ment, de a kulisszban nehezen lehetett az értékeket elhelyezni. A spekuláció ugyanis azt hitte, hogy a néhány nap óta tartó kedvező diszpozíció darabhiányt fog előidézni, de épen ennek az ellenkezője történt, mert darabfőlség volt, mivel a kontremín-pozíció minimálisan csekély volt, míg az hausseangazsmán jelentékenyebb volt, mint előre gondolták. A bankok report fejében változatlan díjtételeket 6½—9 százalékos számítottak. Az egyes díjtételek a következők voltak: Koronajáradék 0.12—0.28, Osztrák hitelrészvény 2.18—3.53, Államvasut 2.03—3.58, Déli vasut 0.69—0.95, Mind julius ultimójáig. Agrár bank 0.51—1.01, Magyar hitelrészvény 1.32—2.12, Leszámitoló 0.54—1.04, Magyar bank 0.60—1.14, Jelzálogbank 0.61—1.02, Hazai bank 0.33—0.60,

Rima 1.38—2.05, Városi villamos 0.53—0.88, Közúti vasut 1.25—1.87, Mind julius mediójáig.

Változás egy vidéki bank vezetésében. A Nagyváradai Leszámitoló és Jelzálog Banknál, amely a legnagyobb biharmegyei pénzüzetek egyike, az elmúlt napokban jelentékeny változások történtek az intézet vezetésében. Az igazgatóság egyik tagja dr. Friedländer Sámuel, aki a banknak ügyésze is volt, kénytelen volt kilépni az igazgatóságból és Moskovitz Miksa vezérigazgató mellé olyan helyettesítést neveztek ki, aki cenzitult vele együtt fogja intézni a bank ügyeit.

A Gyáriparosok támadása az Iparegyesület ellen. Közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett ma az az éles hangú támadás, amelyet a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége intézett a nyilvánosság előtt az Országos Iparegyesület ellen. A támadásra ma megadja a választ Gelléri Mór királyi tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója a következőkben:

Egy félhivatalos közlemény, melyet a Gyáriparosok Országos Szövetségének irodája adott ki, jelenti, hogy ebben a szövetségben tömörült fűtési és egészségügyi iparosok szakosztálya ab invízis abban a felfogásban van, hogy az Országos Iparegyesület kebelében szerdán délután megalakult egészségügyi ipari szakosztály főcélja „a magyar termelés ellen irányuló akció” megszervezése. E föltevés ellenében van szerencsém a következőket közölni: Az Iparegyesület egészségügyi szakosztálya, mely felöleli a hűtési, fűtési, szellőztetési, világítási és ezekkel rokonipari szakmákat, tegnap megállapított ügyrendje szerint feladatának tekinteli a felsorolt iparágak fejlesztését és azok számára ugy a hatóságok, mint a hazai társadalom rendszeres pártolását biztosítani. A munkaprogram tüzetesen felsorolja a részlektérkéseket, melyekkel az új osztály foglalkozni kíván, s ezek között a már hetekkel előbb megszervezett következő pont foglal helyet: *sulyt helyez a szakosztály a kebelében képviselt iparágak védelmére a külföldi iparral, valamint a tisztességtelen versennyel szemben.* De ha ez világosan nem is volna bent, maga az a tény, hogy az Országos Iparegyesület főnállása óta, az általa létesített védegytel munkálkodása óta mindig melegágyva volt a boni iparpártolásnak s hivatásánál fogva az lesz mindenkoron, egyenesen kizárja azt a föltevést, hogy — föltevé, de meg nem engedve — hozzájáruljon olyan határozatokhoz, vagy akciókhoz, melyek a hazai ipar érdekeibe ütközhetnek. Ami a tagok kilépésével való fenvegetést illeti, azt hiszem, hogy sokkal célszerűbb volna, ha ama szakmabeli tagjaink, akikre a hirdás ezévol, szintén részt vennének az új szakosztály munkájában, hogy a hamis föltevések és téves vélelmek netaláni megvalósulását személyes közreműködésükkel megakadályozzák. Végül, ami a Gyoszbeli szakosztálynak ezt a további fenvegetését illeti, hogy feljelent bennünket az államnál és hatóságoknál és elvonatja tőlünk az eddig élvezett támogatást, bátran merem állítani, hogy az Országos Iparegyesület túl van azon a stádiumon, hogy ilvesmitől komolyan megijedjen.

Ide tartozik az is, hogy az Ipartestületeknek a fent vitatott szakosztálya ma megalakult. Az ügyrend szerint a szakosztály feladata a szóbanforgó iparágakkal foglalkozók közös érdekeinek állandó képviselése és előmozdítása, véleményadás minden szakmabeli kérdésben, hatóságok és magánosok számára; a képviselt iparágak érdekeinek előmozdítása közszállításonál és kiállítások alkalmával; az iparágak védelme minden alkalmas esetben; minden visszaélés megakadályozása; az iparágak érdekeinek védelme a külföldi versenyvel, valamint a tisztességtelen versenyvel szemben; fontos döntések és jogesetek szemmel tartása és ismertetése; szakmunkások kiképzésének előmozdítása; negatív kiállítások rendezése a nálunk még hiányzó iparágak meghonosítása céljából és bizonyos aktuális kérdések (vállalatba adás, jótállási feltételek, stb.) egységes rendezésének az előkészítése. Az elnöki és társelnöki tisztséget egyelőre betöltetlenül hagyták, míg ügyvezető alelnökké Fritz Jenő kir. mérnököt, előadóvá Ehrenreich Imrét, jegyzővé dr. Szirt Lajost választották meg. A választmány tagjai lettek: Ebner József,

Hajdu Pál, Halász Ernő, Herman Miksa, dr. Hoffmann Kornél, Kabdebó Gyula, Krencsey Géza, Lázár Pál, Medgyaszay István, dr. Natzler Ervin, dr. Szabó Gusztáv, Zülchner Adolf.

Szeged város kölcsöne. Szeged város építési beruházásokra eredetileg harmincz millió koronát akart felvenni, melyre azonban a rossz pénzügyi viszonyok folytán nem számíthat. Redukálta ezen kölcsönigényét a legszükségesebbekre, s három millió koronát akar megszerezni. Erre az összegre több fővárosi pénzüzetet tett ajánlatot. A város a legkedvezőbbnek a Magyar Földhitelintézet ajánlatát találta, mely a szükséges összeget 4.85 annuitás mellett 65 év alatt való törlesztésre ajánlja.

Az aranyjáradék júliusi szelvénye. Az Osztrák-Magyar Bank tegnapi kimutatásában az azonnal esedékes tartozások tétele 35 millió koronás emelkedést mutat, ami elsősorban annak a következménye, hogy a kormány már átutalta a jegybankhoz az aranyjáradék július 1-én esedékes szelvényeinek az ellenértékét. Ez az összeg a külföldre fog vándorolni, minthogy aranyjáradékunk legnagyobb része német és osztrák kezekben van. A pénzüzetek, melyek szelvények beváltásával foglalkoznak, már beváltják az aranyjáradék júliusi szelvényeit.

A serajevo malom és a katonai kincstár. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége híven ahhoz az álláspontjához, melyet a boszniai kormányzat által inaugurált iparfejlesztési politika ellen folytatott, akcióit kezdett a bosnyák kormányzat tarifális politikája ellen és szóvá tette jelesül azokat a tarifális kedvezményeket, melyekkel a nehézségekkel küzdő serajevo malmot a magyar malomipar rovására mesterségesen talpraállítani igyekeztek. A tavasszal a Szövetség arról értesült, hogy mivel a tarifális kedvezmények sem pótolhatják a serajevo malommal azt a körülményt, hogy Bosznia gabonatermés híján lévén, prosperitásának természetes előfeltételei hiányoznak, a serajevo malmot felajánlották megvételre a katonai kincstárnak. A malomegyesületek felkérésére a Szövetség a terv ellen erővesen állást foglalt s most a cs. és kir. közös hadügyminiszterium arról értesíti a Szövetséget, hogy nem áll szándékában a serajevo malom megvételre.

A Ferencz József-kórház ügye. Ismeretes az a mozgalom, amelyet a kereskedelmi alkalmazottak és a pénzüzeti, biztosítási tisztviselők indítottak a Ferencz József-kórház betegsegélyező pénztárának kettéválasztása ügyében. A Ferencz József Betegsegélyező Pénztár és a Ferencz József-kórház szétválasztása ügyében az Állami Munkásbiztosító Hivatal megbízására tegnap délelőtt értekezletet tartottak, amelyen az alkalmazottak képviselői rámulattak arra, hogy a betegpénztár tagjainak hozzájárulása sokkal nagyobb, mint a kereskedelmi testületé; a kórház alapja az utolsó hét esztendőben szaporodott föl, még pedig úgy, hogy a bevételi főlöslégből átvittek mintegy 300.000 koronát a kórház-alap javára. Az alkalmazottak a kórházi vagyon hovatartozandóságának eldöntésére bírói ítéletet ajánlanak s ragaszkodnak a K. A. O. Ennek a kórház igazgatóságával kötött és az Állami Munkásbiztosító Hivatalhoz jóváhagyás végett benyújtott megegyezéséhez, melynek főpontja: paritás az elnökségben, paritás a végrehajtó-bizottságban, főlöslés esetén az alkalmazottaknak is lehet beleszólni a kórházi vagyon hovatartozásának ügyébe. A testületnek azzal az álláspontjával szemben, hogy a pénztár elnöke mindenkor a főlökök közül kerüljön ki, követelik, hogy az elnöki tisztség váltakozva töltsék be. Heinrich Ferencz, a testület elnöke kijelentette, hogy a testület megszerezte azt a jogot, hogy a vagyon kezelésébe döntő módon belefolyhasson; a vagyon nem a betegpénztáré, nem a testületé, hanem a betegápoló egylet alapítványja az alkalmazottak céljaira. A testület sajnálattal bár, de kénytelen volna a kórháznak a pénztártól való szétválasztását szorgal-

Színházak heti műsora:

Június		Népopera	Vilgyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház
28	Szombat	---	Gyerünk csak!	Trilby	---	Samuza	Aranyeső
29	Vasárnap	---	Gyerünk csak!	Ar órnagy ur	---	Samuza	A subanc Aranyeső

TŐZSDÉK

Gabonatözsde

Budapest, június 26. A készáruüzletben ma szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok kevés vételkedvet mutattak ugyan. A szilárdult határidőpiacra való tekintettel azonban nem zárkóztak el egy csekélyseggel jobb árak fizetése elől sem. A forgalom nem volt élénk, mindössze mintegy 12.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 2 1/2 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 11.32 1/2 korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 76 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonaneműek árai csekély forgalom mellett változatlanul maradtak. Elkelt: 200 q rozs 8.25 koronás áron és 100 q tengeri 782 1/2 koronás áron, egyéb semmi. A határidőpiacra ma új üzlet csendes és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma is nagybárára csak a kulissz és a helyi spekuláció egymás közötti ügyleteire szorított, a vidékről érkezett esőhírekre szilárdult az irányzat, mi mellett azután mérsékelt emelkedtek az árfolyamok. Később élénkebb kínálatra az iménti áremelkedés nagyobb része veszendőbe ment ugyan, a déli tőzsdén azonban sok esőt jelző prognózisokra, ismét barátságosabb volt a hangulat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza három fillérrel, az áprilisi buza négy fillérrel, az októberi rozs két fillérrel javult, ellenben az októberi zab egy fillérrel, a júliusi tengeri nyolcz fillérrel, az uttengeri két fillérrel csökkent.

A készáruüzletben elkelt: Buza. Tiszavidéki: 150 q 79 k 22.15 K. 200 q 79 k 22.65 K. Felsőtisza: 400 q 79 k 22.20 K. Pestvidéki: 100 q 80 k 22.60 K. 2000 q 76 k 21.50 K. Bácskai: 2800 q 75.5 k 21.80 K. Raktárból: 1900 q 75.5 k 21.75 K. Tolnai: 1200 q 76 k 21.70 K. Rozs: 150 q 16.50 K ppar. Tengeri: 100 q 15.65 K kocsiára.

A határidőpiacra költetett délelőtt: Buza április 11.72-71-80-75, Buza október

11.24-23-30-26, Rozs október 8.85-84-91-84-86, Zab október 8.58-57-63-58-59, Tengeri május 7.43-41-46-40, Tengeri július 7.75-76-67, Tengeri augusztus 7.90-91.

Zárlat 1 órakor: Buza április 11.75-76-76, Buza október 11.26-27, Rozs október 8.86-87, Zab október 7.59-60, Tengeri május 7.40-41, Tengeri július 7.67-68, Tengeri augusztus 7.83-84.

Bécs, június 26. Buza tartott. Rozs nyugodt. Árpa üzletelen. Tengeri lanya. Zab elég tartott. Időjárás esős.

Értéktőzsde

Budapest, június 26. A nehéz ellátás, valamint a skuptina mai döntésére tartózkodó volt az előtőzsdén a spekuláció, minek hatása alatt az irányzat elgyöngült. Később a kedvező bécsi jelekre az arbitrage vásárolni kezdett és az értékek csakhamar behozták árveszteségüket. A forgalom ma is csekély volt és zárlat csöndes maradt. A készáruüzletben ma ismét a Drasché vásárolták néhány koronával magasabban. A járadékpiac változatlan volt. A déli tőzsdén a tartott berlini jelentés nem tett hatást, mert a külpolitikai helyzet nem ítélte meg többé oly kedvezőnek, mint délelőtt. A bécsi piacról egyfolytában eladó megbízás érkezett és az itteni piacra is a kínálat volt túlsúlyban. Az árfolyamok az egész vonalon 2-3 koronával gyöngültek és kedvtelen hangulattal zárultak. A készáruüzlet forgalma stagnált.

Az előtőzsdén költetett: Magyar hitel 819-820.50, Magyar bank 439.50-540.75, Magyar jégb. 370, Drasche 952-958, Rima 689-690, Közuti vasut 640-640.50, Városi villamos 359-359.25, Temesvári szesz 570-571, Phöbus 177, Szan. s. 10.15.

A déli tőzsdén költetett: Osztrák hitel 619.50-619.75, Magyar hitel 816.50-819.25, Prompt kor. 81.30-81.35, Per kor. 81.25-81.30, Magyar bank 530-540, Leszámitoló 509.50, Hazai sorsj. 107.25, Ált. kőszénb. 1028-1030, Lípótv. takarékp. 205, Rima 687.50-689.50, Közuti vasut 636.50-639.75, Városi villamos 356.50-357, Államvasut 708-709, Gázizzó 624.50, Lámpa 230, Szan. s. 10.20.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 619, Magyar hitel 816, Leszámitoló 507.50, Jelzálog 418, Rima 687.50, Államvasut 708.50, Városi villamos 356, Közuti vasut 637, Magyar bank 536.50.

Bécs, június 26. A szerb-bolgár összeütközések hírére kedzdelben gyöngö volt az irányzat.

ma, ha a vezető más szemlében irányítaná, mint amilyent inaguráltak. Diószeghy József szerint az, hogy az elnök a testületnek a kiküldötte, nem jelenthet diszparitást, a szociális intézményeknél mindig az a gyakorlat, hogy az alkalmazottaké a vezető, még ha számbelileg nincsenek is túlsúlyban az igazgatóságban. Dr. Mentsik Ferencz, a Munkásbiztosító Hivatal másodelnöke, kijelentette, hogy a megbeszélés figyelembevételével a körház alapszabályait legközelebb jóváhagyják.

A győri diszmtárugyár és a balkáni válság. A győri Diszmtárugyár Részvénytársaságnak, amely a múlt évben alapítókéjének kétharmad részét veszítette el, fiókgyára volt Bécsben és Kassán is. Az igazgatóság a nagy veszteség okául azt hozza föl, hogy a gyár üzletköre túlvomóan a balkáni piacra terjedt, a beállott háboru folytán nemcsak bevétőt veszítette el, hanem nagy összegű követeléseket is. A megcsappant forgalom folytán a bécsi és kassai gyár üzemét megszüntették. A társaság az évi vesztesége 543.988 korona volt; az igazgatóság az javasolta, hogy a 750.000 koronát szállítsák le 250.000 koronára s 100.000 korona névértékű elsőbbségi részvényt bocsássanak ki.

Az Ehrlich-bank alapításai. A szomorú sorsra jutott Erzsébetvárosi Banknak vállalatai is megérették az alapító intézet bukását. Az egyik az Ehrlich-kőlyhagyár r.-t., amely mérlegét 200.000 korona alapítke mellett 9699 korona veszteséggel zárta, jöllehet az előző évben a mérleg 4783 korona nyereséget tüntetett fel. — A másik a Pannónia Bank r.-t., amelynek mérlege 332 korona nyereséggel zárul ugyan, azonban a vagyontételek között feltüntet 112.520 koronát, amelyvel az Erzsébetvárosi Bank tartozik az intézetnek és amely követelestről egyelőre még nem lehet tudni, hogy mennyi fog befolyjni belőle.

Felelős szerkesztő DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi június 26-án.

Table with multiple columns: Mai záró árfolyam (PéNZ, ARU), Allamadósság, Más kölcsönök, Záloglevelek és kölcsönkötvények, Pénznekem, Váltók árfolyama (Átára), Bankok részvényei, Takarékp. részvényei, Biztosító-társ. részvényei, Gőzmalmok részvényei, Bányák és léglagy. részv., Könyvnyomdák részvényei, Különféle vállalatok részv., Közlekedési vállalatok részv.

előtözdén. később azonban kedvezőbb jelentések érkeztek és mivel hivatalos részről azt a felfogást terjesztették, hogy a békekötés majdnem biztosítva van, nyugodtabb lett a hangulat. Hozzájárult ehhez az a körülmény is, hogy az ultimóellátás könnyűszerrel ment végbe és 6 és háromnegyed százalék mellett bőségesen volt pénz a piacon. A déli tőzsdén kedvetlen volt a hangulat és a vezető értékek kivétel nélkül gyöngültek.

Berlin, június 26. (Értéktőzsde) A balkáni hírek nyugodt megítélése ellenére a tőzsde a csekély newyorki jegyzésekre és a vasipar nem kielégítő konjunkturájára gyengén indult. Bányai, gőzhajós, villamosági és Kannada értékek erősebb kínálat tárgyai voltak. Bochumiak azonban a vasuti felső-építkezési anyagok kedvező árjegyzéseire átmenetileg 1%-al magasabban jegyezték. Osztrák értékek Bécsel kapcsolatban engedtek, míg járadékok közül 1912. évi oroszok Pétervár hatása alatt megszilárdultak. A folytatólagos forgalomban a csökkenő mozgalom nagyfokú kedvelenség mellett erősödött, főleg miután egy kis cég fizetéképtelensége is elkedvetlenítő hatást gyakorolt. Zárlat tele azonban az amerikai értékek magasabb londoni jegyzése megszilárdító hatást gyakoroltak, mely Kanada favorizálása mellett az utótőzsdére is átterjedt. A készáruipiac ipari értékei tulnyomórészt gyengébbek voltak: napi pénz 5-5½%, utimópénz mintegy 7½%, magánkamatláb rövid lejáratra 5%, hosszú lejáratra 5½%.

Üzleti tudósítások

Kőbányai sertésvásár, június 26. Hízott sertés árak. I. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) 126-127 fillérig, közép páronként 251-320 kgr.) 126-128 fillérig, II. Magyar szedett: Közép (páronként 240-280 kgr.) 138-140 fillérig. Sertélszámozás: június 24-én volt készlet 48.037 darab, június 25-én felhajtott 140 darab, június 25-én elszállított 237 darab, június 26-ára maradt készlet 47.949 darab. A hízott sertés üzletiránya: üzletelen.

Budapesti vágómarhavásár, június 26. Felhajtott: Magyar bika 301 darab, Ökör 1190 darab, Tehén 1091 darab, Bivaly 103 darab, Boszniai bika 1 darab, Ökör 11 darab, Tehén 46 darab, Növendékmarha 48 darab, Pótfelhajtásra bejelentve 56 darab, Összesen 2847 darab. Árjegyzések (métermázsánként)

előszilyban levonás nélkül.) Magyar hízott ökör, legjobb minőség 92-98 koronáig, kivételesen 100-103 K. Közép 78-90 koronáig, Silányabb 68-76 koronáig. Magyar legelőmarha legjobb minőség 80-88 koronáig, Silányabb 62-78 koronáig, Tarka hízott ökör legjobb minőség 98-106 koronáig, kivételesen 107-112 K. Közép 84-96 koronáig, Silányabb 70-82 koronáig, Bika jobb minőség 80-92 koronáig, kivételesen 94-100 K. Silányabb minőség 60-78 koronáig, Bivaly 52-74 koronáig, Magyar tehén 60-90 koronáig, Tarka tehén 62-96 koronáig, kivételesen 98-102 K. Kicsontozni való marha 38-60 koronáig, Növendékmarha 52-80 koronáig, kivételesen 84 K. A felhajtás 300 darabbal nagyobb volt a múlt hetinél, a szükséglet ellenben gyengült, miért is az irányzat lanvha volt, az árak elsőrendű minőségeknél 2 koronával, gyengébb minőségeknél 3-4 koronával métermázsánként csökkentek.

Kivonat a hivatalos lapból

— Június 26. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Nagy Istvánt, a budapesti ítélőtáblánál alkalmazott budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéki és dr. Svehla Ervin pestvidéki törvényszéki joggyakornokot a pestvidéki, dr. Boronkay István budapesti gyakorlati ügyvédet a budapesti büntető törvényszékhez, továbbá dr. Fabinyi Tibamér budapesti ügyvédjelöltet a budapesti törvényszékhez és Ruber József rozsvói ügyvédjelöltet a szekesfehervári törvényszékhez jegyzőkké, Obererzán József szászrégeni járásbírósi telegkönyvi átalakító díjnokat a püspökladányi járásbíróshoz írta.

a pénzügyminiszter dr. Veress Károly aranygyéresi lakost, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi fogalmazógyakornokká a nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatósághoz nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Hetényi József szekesfehervári törvényszéki jegyzőt a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékhez, Csöba József szászabányi járásbírósi irodalíst a nagy-szebeni járásbíróshoz, Molnár Károly moesi járásbírósi írnokot a szamosújvári, Balla Kálmán közdi-vásárhelyi járásbírósi írnokot pedig a debreczeni járásbíróshoz helyezte át, Havas Lázló ujepesti járásbírósi és Sztrélok Lipót Márton budapesti törvényszéki írnokokat kölcsönösen áthelyezte: a pestvidéki törvényszék elnöke Zsabka András besztercebányai törvényszéki hivatalozgót a pestvidéki járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Löwe Oszkár budapesti lakos, valamint Olga nevű kiskoru gyermeke Lakatos-ra, Kiskoru Pollák Gyula aradi lakos Pál-ra, Réth Géza budapesti lakos Radányi-ra, Kiskoru Goldfinger Ella bonyhádi lakos családi nevének Török-re kéri átváltoztatását megengedte.

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

127

— Kedves Charlotte — mondá Violet asszony — üljön ide a karosszékre, mellém: ön Mollin ur maradjon helyén, velük szemben. Leültek.

Charlotte pirja lassan-lassan eltűnt: nyugtalan lett.

Egy kis hallgatás után, mely alatt Elek gondolkozni látszott, ekként szólott:

— Charlotte kisasszony, közel egy éve ismerjük egymást. Oh én nem felejtém el a napot, melyen szerencsés valék önt először látni; július nyolczadika volt. E naptól fogva gyakran láttuk egymást és miként én azon helyzetben voltam, hogy önnek nemes jellemét, érzelmei gyengédjét, szóval, mind ama számos kitünő tulajdonait, amelyekkel bir, megismerhetem, épp úgy önnek is alkalma volt meggyőződni, hogy én, dacára sok hibámnak, még sem vagyok rossz ember.

— Oh Elek ur! — erősíté ez állítási Charlotte.

— Amit szintén nem felejtetek, amit soha feledni nem fogok, élnek bár száz évig — folytatá a fiatalember — az az odaadás, ama megindító gondoskodás, melylyel a villancourt vendéglőszobában ágyamnál örködött.

— De hiszen Elek ur, én csak azt tettem, ami kötelességem, tartozásom volt; nem mentette meg ön kevéssel előbb életemet s nem akadályozott-e meg egy kétségbeesett, örületes lett végrehajtásában?

— Igen, én önnek életét megmenteltem, de mégis úgy találom, hogy ön értém, ismeretlenül, többet tett, mint tennie kellett. Fáradhatlan gondoskodása és enyhítő szavai többet tettek felgyógyulásomra, mint az orvos összes gyógyszerei. Akkor, Charlotte kisasszony, egészen sajátos kedélyállapotban voltam: ugyanazon július nyolczadikán szin-

lén egy kétségbeesett tettet akartam végbe-
vinni, életemet akarám kioltani.

A fiatal leány elborzadva rázkódott össze.

— Mint látja — folytatá Elek — helyzetünk teljesen egyforma volt s boldogtalanságunk hasonlósága az első percztől kezdve vonzalom köteléke lön közöttünk. Ehez még az is járul, hogy én önnek életét megmentve, ezzel jogot szereztem arra, hogy a földi létben, melyet önnek megtartottam, ön által némileg számba vétessen. Képzelteli tehát, mily gondolatok foglalkoztatták lényemet ama napokban, melyeket tehetetlenül ágyban kellett töltenem. Ugy tetszett nekem, mintha egy titokzatos kötelék fűzne bennünket egymáshoz mindenkorra, mintha ön iránt kötelességeket vállaltam volna el, mintha ön hozzám tartoznék, vagy még inkább, mintha ennen lényemnek részét képezné. Attól fogva minden megváltozott körültem: emberek és tárgyak új világlátásban jelentek meg szememnek. Nem láttam többé a végtelen őr magam körül: az élethez, melyet oly gyakran és keserűen megátkozék, melytől meguntva, megválni akaré, ismét ragaszkodám. Ismét bátorságot merítettem: a jövő nem látszott többé nekem oly sötétnek; a szegény kétségbeesett szivében a reményt újjá születni érezte. Nem valék többé egyedül: az előttem immár eltörtült bűvös távképek ismét megnyiták s a célra gondolva, melyet most elérni akaré, egész valómban reszkettem. Ön az, Charlotte kisasszony, ki e nem várt csodát velem mivelé. — Szerettem önt. — A fiatal leány igen halvány lett s fejét mellére süllyeszté. — Mint a gőz, mint a villamosság, mint minden, minnek ereje van, folytatá Elek — a szerelem is, ez égi érzemény, melyet Isten az ember szivébe ihlett, hatalmasan ható erő mely minden időkben nagy dolgokat hozott létre. A szerelem, melyet bennem ébresztett, Charlotte kisasszony, más emberré változtatott. Megtört, megsemmisült valék, bátorságot kellett lelkemben, új erőt adott: visszaadta elvesztett hitemet, lelkemet — szivemet édes reményeknek megnyitá: életemet napfényre árasztá el. Mi-

Pályázatok. A pozsonyi állami tanítóképzőintézetnél tanítónői állásra július 15-ig; a szekszárdi és székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál adóhivatali tisztii állásra 2 hét alatt; a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál számtisztii állásra 2 hét alatt; a debreczeni ítélőtáblánál joggyakornoki állásra 2 hét alatt; a soproni törvényszéknél albirói állásra 2 hét alatt; a szamosújvári javítóintézetnél családi felügyelői állásra július 31-ig; az abrúdbányai járásbíróshoz albirói állásra 2 hét alatt; a karánsebesi és lugosi ügyészségnél szolgai állásra 4 hét alatt; a lugosi pénzügyigazgatóságnál adóhivatali ellenőri állásra 2 hét alatt; a szekszárdi törvényszéknél hivatalozgói állásra július 19-ig; a szegedi kerületi börtönnél két börtönormesteri állásra 4 hét alatt; a besztercebányai pénzügyigazgatóságnál adóhivatali pénztárnoki állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A titkos betegségekről,

vérbajról és azok gyógyításáról.

A mai korban számtalan ember szenved titkos nemi betegségben vagy ilyen bajok következményeiben. Ezen bajokon van hivatva segíteni a nemi higiénia, megbízható gyógymóddal nevezetesen rendelő-intézet, hol az összes ill. természetű bajok, mint húgyvesefolyás, vese-
lési nehézségek, húgyveszélyesültek, hólyagbajok, alatti sebek, bujakóros fekélyek, herpeszsegek, bujakór (syphilis), az onfertőzés és az ill. magánselek, ideg- és hárgerinféjállatok, elgyengült férfierő (impotencia), aranyeres bántalmak, löszvény, az összes női nemi bajok, fehérfolyás, méhbeteg, terméketlenség a legrosszabb idő alatt átadás, gyökeres gyógyítást nyernek.

EHRLICH 606 órák alatt gyógyítást nyernek, mely beállítások gyors és biztos gyógyuláshoz vezetnek bujakóros bántalmaknál. Mindazok, kik bármilyen oknál fogva személyesen nem kereshetik fel ezen rendelő-intézetet, írják le bajukat. Az intézet minden lezlele választ. Kívánatra a rendelő-intézet a szükséges gyógyszerrel is gondoskodik.

Dr. Garai orvosi rendelő intézete
Budapest, Andrassy-ut 28.

előtt önnek mindent megmondtam volna, tudni akartam, Charlotte kisasszony, vajjon tulzóan bizva számíték-e önön bízalmamban, vajjon nem csalékony reményekéi táplálók-e, elérhetem-e célomat. Ön, tisztelt kisasszony, foilyást leiki szemem előtt, volt, nyájas tekintetét láttam minden pillanatban, bátorság, lelkesültség tűzét élesztve bennem: dolgoztam, sokat dolgoztam, szenvedélylyel, fáradhatatlanul, éjel nappallá téve. Az eredményt ismeri. A cél el van érve. Szerencsés valék: másként nem is lehetett: egy tünder védelmezett, ön, Charlotte kisasszony. Igen, kisasszony, ön az általam elért eredmény kivívásában nevezetesen szerepet játszott. Most már a jövőről biztos vagyok, biztos arról, hogy önt a legboldogabbak közt boldoggá teszem és e biztos tudattal jövők, Violetné asszonyság, ön jó főnöknője jelenlétében mondani: Charlotte kisasszony, szeretem önt, nyújtsa nekem kezét éltünk szövetségére!

A fiatal leány ideges reszketésbe esett, aztán lassan felemelte halvány, elváltozott arcját.

— Istenem — kiáltott a fiatalember — mi lelte?

Charlotte keble nehéz sóhajtól emelkedett és szemei könnyekkel teltek el.

— Mi lelt! Ah, ne kérdezzen — felelé, magán erőt véve: — iszonyuan szenvedek! Amiket ön éppen az előbb mondott, e szavak, melyek mást oly büszkévé, boldoggá tennének, kintpadra vontak engemet: közelebbi felvilágosítást kellene adnom, — nem tehetem. — Ah, Elek ur, miért gondolt ön egy szegény leányra, mint én vagyok?

— De kisasszony. . .

— Ön szeret engem és ez szerencsétlenség, nagy szerencsétlenség!

— Miért?

— Én önnek neje nem lehetek.

— Ön. . . Ön nem lehet? — hebegé a fiatalember, ki most szintén halvány, haláspadt lett.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK:

Budapest, péntek, 1913. június 27.

Népszéna

Este 7 1/2 órakor

Gyerünk csak

Élénk és 7 képben. Írta: Dr. Béldi Isor és Mérel Adolf. A szöveg szerzője: Zerkovitz Béla és Barna István szerzője.

Személyek:
Bran László, Farkas Horváth S., Földi a leánya, Faludi B., Szaniszló, Ujvári Lajos, Adám, Fehér Arthur, Doll, ujságíró, Marosty L., Pánev Danasófi, Csolnaki, Zsuzsanna a felesége, Vörös Ily, Jókai, a szobalány, Pázmán Per., Egy hercegnő, Földes Irén

Vígshízház

Este 7 1/2 órakor

Nem szabad

Böhszát 8 felvonásban. Írta: Károly és Barré. Fordította: Komor Gyula.

Személyek:
Csalogány Edmond, Góth Sándor, Valóré Susanne, P. Gazsi M., Dabrisard Anatole, Balasa Jenő, Germaine, a felesége, Kende Paula, Amilcar, Tanay, Chapotot Sigmond, Szerényi Zoltán, Odette, a felesége, Makay Marg.

Király Színház

Este 8 órakor

Színházi előadás

Budapesti Színház

Este 7 1/2 órakor

Samuka

Élénk bohózat 4 felvonásban. Magyar szöveg szerzője: Hervey Prigyes.

Személyek:
Gyökér, fűszeres, Kőváry Gy., Tóni, kereskedő, Székely K., Poprádi, önkéntes, Pállay Rózi, Bátor Paczolay, Fekete László, Dr. Kánya, Ujvári Károly, Kerekes, malomtul., Máthé Gy., Tündér Béni, Vörös Ily, Kovácsné, Várady J., Velencei Mór, Török Jenő, Borbásné, Szathmáryné, Rózi, szobalány, Jancsó Lenke, Bogáti, káplár, Szathmáry L., Örmester, Pethő István

Fővárosi Nyári Színház

Este 7 1/2 órakor

Rigoletto

Opera négy felvonásban. Zenéjét szerzője: Verdi. Szövegét írta: Piave. Fordította: Nádaskay Lajos.

Magyar Színház

Zárva

Jardin de Paris
ERZSÉBET KIRÁLYNE-UT 1.
TELEFON 1525

Lehár operette

Júniusi másor!

Dendrey Ferencz m. v. — Sajó Géza. — Lenkeffy Ica m. v. — Pállay Rózi. — Miss Iriss. — Káthe Funk. — Topsy. — Elmer Spylglass. — Kőváry Gyula. — Paal Morgan stb. stb.

9 órakor

A Tabarinban: Kelly and Reeves. — The Hungarian Girls, just and Gabrielle, Mucianu trio, Elise Rozsnyai és 40 elsőrangú táncatrakció

UJ IDŐK

ERZSÉBET KIRÁLYNE-UT 1.
TELEFON 1525

Kiadóhivatal: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 18. SZÁM. ÁRA: HETVENHAT PÉNZÉRT 5 KORONA

Magyar Kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, emeljük ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös áron szállíthatjuk, és pedig: Egyeztetve 8 golyóra tölthető, a legjobb ismétlő vadászfegyverek.

Kropatschek fegyverek:

- 1 db teljesen új, Kropatschek csendőrségi fegyver — 20.—
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ — 25.—
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ — 30.—
- 1 „ Kropatschek szarony — 1.—
- 1 „ fegyverszíj — 1.—
- 1 „ szélesebb és jobb — 2.—
- 1 „ derékszíj táskaival — 3.—
- 1 „ tölthető táska — 3.—
- 1 „ ólótöltény — 10.—
- 1 „ vak-töltény — 10.—
- 1 „ csavarhúzó, nyéllel — 40.—
- 1 „ tölthető fegyvertisztításhoz — 20.—

Kitűnő egyenruhák Elegáns polgári ruhák Legszebb libériák

Revolverek:

- 1 db 7 mm jó löspontú revolver 5.- 6.- 7.-
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ 8.- 9.- 10.—
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ 10.- 11.- 12.—
- 1 „ revolvertek borból . . . 3.- 4.- 5.—
- 25 „ tölthető 1.50 1.75 2.—

Az összes fegyveralkatrészeket legolcsóbban szállítjuk. Viszonteladók nagy árengedményben részesülnek.

Ezen fegyverek hatóságoknak, rendőrségnek, erdészeknek, mező- és erdőőröknek, vadászoknak és magánosoknak nagyon ajánlatosak, szobadisznek is nagyon alkalmasak. — Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak. — Fegyverárjegyzékünket kívánatra bérmentve küldjük.

Titler Mór és Társa cs. és királyi udvari egyenruha szállítók
Budapest, Váci-utca 35.

VICHY Francia természetes ásványvíz

„A források külön megnevezendők“.

VICHY CELESTINS kőszén, epe, albuminuria esetén.

VICHY GRANDE GRILLE májbetegségeknél.

VICHY HOPITAL gyomor- és bélbetegségeknél.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Kerény Arnold SZÁLLÍTÓ

Budapest, VII., Dohány-utca 37
TELEFON 59-16

Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállítástokat valamint podgyászfuvarozást

WEINBERGER és FODOR az összes sport-cikkek áruháza!

Football

cikkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

TELEFON: 118-59

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen!

Minden könyvárusnál kapható!

SZEGEDI SZAKÁCS-KÖNYV

Tizenegyedik javított kiadás Ára költve **5 kor.**

IGAZI MAGYAR KONYHA EZERNÉL TÖBB ÉTELKÉSZÍTÉSI UTASÍTÁSSAL

Megjelent az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST
IV. Kigyló-tér 1. (Királyi hérald) V. Dorottya-utca 5-7. VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN
Piac-utca 44.

ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Szoba, konyha azonnal kiadó, a butorzat is eladó. István-ut 6. I. 21.

A bosznia-hercegovinai országos vasutak igazgatósága. 15.786-1918. III/c. ex számhoz.

Forgalmi kimutatás 1913. május haváról.

Vonalhosszúság: 940 km.

IDŐSZAK	Szállított		Bevétel	Összehasonlítva az 1912. évvel	
	Személyek száma	Áruk tonnákban		Bevétel	Különbözet
1913. január hó 1-től 1913. április hó 31-ig	961.771	553.282	5.676.440	5.078.320	+ 598.120
1913. május hó 1-től 1913. május hó 31-ig	275.820	130.263	1.488.800	1.590.220	-101.420
Összesen	1.237.600	683.545	7.165.240	6.668.540	496.700

Sarajevo, 1913. évi június hó 12-én.

Az igazgatóság.

GUMMI

halhólyag

valódi francia, és angol gyártmány, tucatonta 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. s tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény 15 darab különböző finom óvócer 4 K.

NAKIRA

úrv. védett valódi indiai paragummi fém-külből készült tucatja 12. — kor, 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség 14. — korona. Pass. Orosz, orosz pászteletra 12. — korona. Vasalványon 10. — korona.

Bidet 10. — korona és feljebb.

Irrigátor 3. — korona és feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzék ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-ut 32.
(A Rókus-kórháznál szemben.)

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűből 4 fillérrel, kompakt betűből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűből 4 fillérrel, kompakt betűből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36, I. emelet 3. Cégnelküli levelezés.

Tátrai málnaszörp 5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konvergárá Felka (Szepesmegye.)

Tokaji szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszuber 5 filléteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

OLLA

bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás.

Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA gumi gyárától Wien 11/451 S Praterstrasse 57

HUNGÁRIA beszélőgépek

teljeskörűen készült és kizárólag eredeti alkatrészekkel készült

részleírtetésre is elcsón kaphatók

Deményi és Tsa
Budapest VI., Teréz-körút 4. Népes árjegyzék ingyen.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott tanfolyamok. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedüs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtevesztés céljából utánozzák. Telefon 35—68.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyörű az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítson! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezhető.) Áttekinthető kivonatát (tartalomjegyzék) ingyen, diszkrétén küld a „Csodás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Jércze. Rák.

Eleven megérkezésért garancia. Bérmentve utánvételt: 6—8 darabos kövér, sütni való jércze, vagy 4—5 kövér kacsa 7 kor., 40 darabos szőlő-rák 11.50 K, 60 darabos óriás-rák 8.50 K, 80 darabos éti rák 6.50 K. B. Kaphan, Buczacz.

Könyveket

egyes jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyszintén használt tan-könyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora**. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — **Hölgyek remek kablat**. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vészegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintetve: Chikagó, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek — minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28—29.

Feltalálók

UTMUTATÓJA szabaddalmazáshoz, értékeléséhez nélkülözhetetlen.

Díjlatlanul küldi:

Áron és Molnár

szabadalmi és értékelési osztálya Budapest, VIII., József-körút 9. szám.

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! Szemere-utca 22. sz. a. egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható ártért eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: délután 3—6-ig: Kilián István, Budapest, Honvéd-utca 10.

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanolyamai lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalkalmasabb kiképzés gépirás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjlatlanul állásba juttatjuk. (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

MAKAY BÉLA

új könyve: **A lóp virága** és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerít ki.

Ára 4 Korona.

Kapható: **LAMPÉL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaság-nál, Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: a magyar novelláirás kiváló jelesnek érdekes mesés-zövege, művészi stílusú szinopszisz novelláit tartalmazza

SZINI GYULA: A FŐZÉS-színű hó 190 Kor Novellák. (384 o.) Ára díszes kötésben Eddig megjelentek:

KÖBÖR TAMÁS: Kemé-djék. Nov. (424 old.)

BIRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)

BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Narsányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Ráhat M. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pin-guinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)

CSEHÓV: Az orvos felesége és más novellák. (384 o.)

BÖLSCHÉ: Szereltem az első világháború. (1152 oldal). Két kötet.

TOLSZTOJ: Hadzi-Murát. Regény. Az erdő. Elbeszélés. (374 old.)

VOSS RICHARD: A Róma és az asszony. Regény. (384 oldal.)

TÓTH BELA: A holdgasszony dervisze. (372 oldal.)

MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)

C. F. MEYER: A barát ná-sza és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)

HELTAI JENŐ: Hét so-vány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)

GEJERSTAM: Az ócska. Az ócska. (384 o.)

ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

GABRIELE D'ANNUNZIO: Atéz. Regény. (448 old.)

MURGER: Bohémvilág. Reg. Ferd. Komor Gyula. J. V. JENSEN: D'Óra asszony. Regény.

Minden Kötet ára **190**

• Kapható minden könyvtárban. Kijadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Eladó telkek

3 telek a vécési Andrássy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas. Olcsón eladó. Jó fekete föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. líftsnél.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépirási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépirásoktatás. A tanórak a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a miniszteriumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépirás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Irásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101—25.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. ntódnál
Budapest, Ullői-ut 123
Telefon: 62—30
ALAPITTATOTT 1886-ban

Zálogezédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket. 100000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB ókszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Irabella-utca sarkán.